

КНИЖНИК

ІНДЕКС
21644

review

#10-2004

ПРО ВСІ КНИЖКИ І ВСІХ ПИСЬМЕННИКІВ

ТУРЕЦЬКИЙ КУРКОВ
ОРГАН ПАМУК

✉ замовляйте книжки поштою!

Світлани Галини Родіної

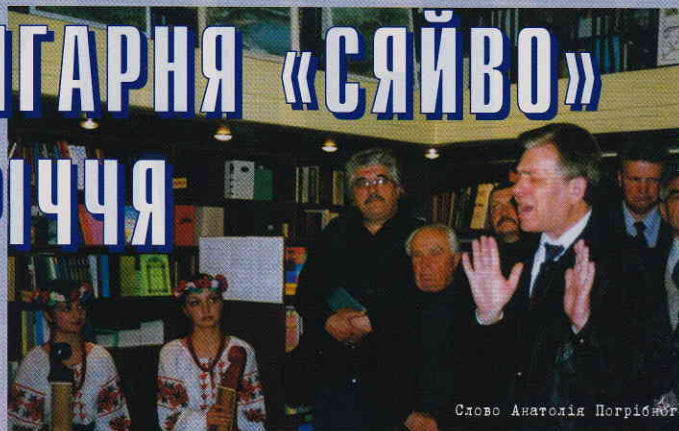
ПИСЬМЕННИЦЬКА КНИГАРНЯ «СЯЙВО» ВІДСВЯТКУВАЛА 60-РІЧЧЯ

Костянтин Клімаченко,
діловий партнер
оновленого «Сяйва»

Подарунок на іменини

Слово Анатолія Погрібного

Директор «Картографії»
Ростислав Сосна

Інтерв'ю в Раулі Чилачави

Сьогорічний лауреат
премії ім. І.Огієнка
Промовець Петро Осадчук
за спиною багаторічної
господині «Сяйва» Марини Довгої
Леонід Кореневич

ЛІТКОНЦЕРТ

З нагоди присудження звання Заслуженого діяча мистецтв **Софія МАЙДАНСЬКА** влаштувала презентацію у призабутому жанрі читання творів. Щоправда, читала не вона, а майстер моновистави **Галина СТЕФАНОВА**. Авторка ж аккомпанувала інсценізації своєї маленької повісті «По той бік студеного плинину». Роль глядача у фотохроніці **Кі** виконує журналіст та літерат **Тарас УНГУРЯН**.

АГРЕСИВНІСТЬ НА СТОЛІ

Український центр політичного менеджменту, котрий видає два журнали — **Політичний менеджмент** та **Соціальна психологія**, — провів Круглий стіл соціологів, філософів, політологів та спеціалістів соціальної комунікації з проблеми «Агресивність на телеекрані: оцінка фахівців». Зважаючи на видавничу мобільність Центру, ближчим часом можна очікувати виходу відповідної книжки.

Ольга Балахирева
та Олександр Яременко

Вірій Шайгородський

Олег Петров

Вірій Швалб та Ганна Чміль

ДОШКА ОГОЛОШЕНЬ

Видавництво шукає фахового коректора, звертатися: 238-65-19.

PR-менеджер шукає роботу, звертатися: 238-65-19.

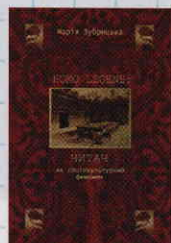
Роман ІВАНІЧУК. Через перевал. Химерний роман. — Львів: Літопис, — 190 с. (п) 14 грн.

У пошуках відповіді на загадку про сенс буття Майстер натрапляє на речі зовсім не тривіальні. Він почувався присутнім і в сьогоденні, і в минулому часі, в період Хмельниччини й Дорошенка. Читач упізнає тут багатьох своїх сучасників, а також побачить Жінку, образ якої мандрує просторами Іваничукових творів.

Історію європейської ментальності досліджено крізь призму формування й розвитку основних концептів людського життя. Доступний виклад матеріалу заохотить до читання не тільки фахівців — істориків, культурологів, етнологів, — але й усіх, хто цікавиться розвитком європейських народів у культурно-історичному зрізі.

Історія європейської ментальності / За ред. Петра Дінцельбаха / Переклав з нім. Володимир Кам'янець. — Львів: Літопис, 2004. — 720 с. (оправа тверда, ціна — 34 грн.)

МАРІЯ ЗУБРИЦЬКА. Ното legens: читання як соціокультурний феномен. — Львів: Літопис, 2004. — 352 с. (оправа тверда, ціна — 32 грн.)

Вперше в українському літературознавстві зроблено спробу по-наормно висвітлити основні теоретичні проблеми, пов'язані з дискурсом читача і читання, який сформувала літературно-критична думка ХХ століття. Виявлено та проаналізовано ареали теоретичного пограниччя у дискурсі читання через призму філософії, культурології, лінгвістики, естетики і етики, реторики та епістемології. Авторка розглядає соціокультурний феномен читання на тлі динамічних змін, що сприяли появі щораз новіших загальнокультурних та літературних візій, народженню і циркулюванню несподіваних теоретичних ідей, а також пошукові практичного втілення розмаїтих форматів комунікування Читача із Текстом.

ЗМІСТ

8-9 **ВІН ЗАБИРАЄ
ЛІТЕРАТУРНИЙ ХЛІБ У
ПРЕЗИДЕНТА**

10-13 **КОМУНІКАЦІЯ
І ПРОПОВІДЬ
У КИШЕНІ**

18 **П'ЯТДЕСЯТ В
ОДНОМУ**

20-22 **АРІЙСЬКІ
СТАНДАРТИ
НАЦІЇ**

26 **ЧАЙ В ЖИТТІ
ЗНАМЕНИТИХ**

29 **ЖІНОЦЬКИЙ
ПАТРЕТ ЗІ ЛЬВОВА**

ОРГАН ПАМУК: НЕЙТРАЛЬНА
ІСЛАМСЬКА СМУГА МІЖ УМБЕРТО ЕКО
ТА ФЬОДОРОВ ДОСТОЄВСЬКИМ

У сучасному європейському літературному процесі письменство Туреччини успішно представляє лише Орган ПАМУК — приблизно так само, як Україну в Європі презентує Андрій Курков. Їхні літературні долі вельми схожі. В інтерв'ю трирічної давнини О.Памук казав: «Перша моя книжка (1979 р.) продася накладом дві тисячі за рік, друга — шість, третя — шістнадцять, а потім — раз! — наклади злетіли до неба: книжки стали продаватися по парі сотень тисяч копій кожна». Третя книжка, після якої твори Памука стали розкуповувати, мов пиріжки, — роман «Біла фортеця», що його тільки цієї весни перекладено російською в журналі «Иностранная литература». Щойно на запрошення Андрія Куркова Орган Памук побував у Києві і зокрема — в редакції Кр. Бесіду розпочали з питання, що туркам відомо про Україну?

О.П.: — Чи не єдине, що в Туреччині знають про Україну, що тут у вас є якийсь турецький бізнес.

Кр.: — А такого письменника, як Павло Загребельний в Туреччині знають? Він багато писав про Вашу країну; особливо відомий його роман «Роксолана».

О.П.: — Ні, не чув. Але про Роксолану в Туреччині знають. Правда, я не гадав, що вона й у вас також популярна.

Кр.: — Нині чи не основною темою української літератури про Туреччину є продаж українських дівчат до тамтих «гаремів».

О.П.: — Це лише стереотип. Але людям з України в Туреччині дійсно дуже важко.

Кр.: — Наскільки резонансним є Ваш роман «Біла фортеця»?

О.П.: — Він достатньо популярний, його викладають в університетах. Я написав цей роман після уважного прочитання «Орієнталізму» Едварда Саїда. А ще тоді я вже навчився в Умберто Еко писати детективні історії про минуле. Я насправді перейнятий дуже різними способами написання історій. Наприклад, я свідомо намагаюся уникнути діалогу, чим значно утруднюю собі шлях до масового читача. Писати експериментальну прозу й намагатися не втратити свого читача — важко. Я завжди хотів знівелювати цей внутрішній конфлікт і мені це вдалося.

Кр.: — А яким Ви уявляєте свого читача?

О.П.: — Чесно кажучи, не знаю. Мої книжки досить популярні й серед студентів, і серед домогосподарок, і поміж інтелектуалів. 200 тисяч роману «Мене звать Червоний» продася лише в Туреччині.

Кр.: — У своїх інтерв'ю Ви часто згадуєте Достоевського. Ким він є для Вас?

О.П.: — Дуже поважаю його за психологізм прози. Я перевідавав, тобто упорядковував та коментував, деякі книги цього письменника.

Кр.: — Хіба в сучасній Туреччині читають Достоевського?

О.П.: — Так. Є багато перекладних ви-

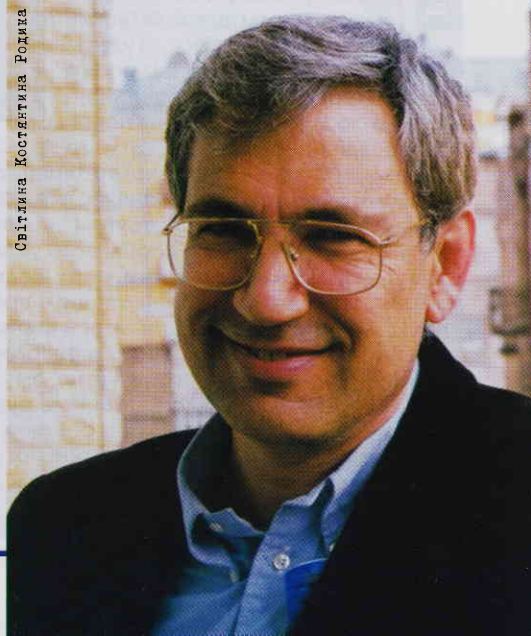
дань, окрім моїх. Він у нас відоміший за Гомера.

Кр.: — Наскільки серйозною є проблема народоцентризму у Вашій творчості? У «Білій фортеці» можна вчитати Вашу нехитість до світоглядних форм патріотичного популізму...

О.П.: — Здається, мені вдалося уникнути проблем із популізмом, тому що Туреччина є такою подвійною країною між Заходом і Сходом. Модернізм — це не лише літературна традиція. Те, що відбувається на Заході в гуманітаристиці, суттєво впливає на турецьких інтелектуалів. Це суттєва протипага тій традиції, в якій письменник змушений повсякчас звертатися до народу, обслуговувати, вчити й навчатися від нього.

Кр.: — У Вашій книзі є приблизно така фраза: погані люди перемогли не тільки зброєю, а й своїми казками. І Ваші персонажі весь час складають ті казки, тобто працюють, як професійні політехнологи.

О.П.: — Яка відмінність між моїм наративом і наративом відомих провокаторів? Я захоплююся ними й хочу бути, як вони. Але не прагну, щоб мої історії «оволодівали маса-

Світлина Костянтина Родика

Засновник і видавець:

ТОВ «Редакція газети «Книжник-Ревю».

Виходить з серпня 2000 р.

Свідцтво про реєстрацію:

КВ №4463 від 11 серпня 2000 р.

Передруки і переклади дозволені лише за згодою редакції. Редакція може не поділяти погляди авторів. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори публікацій, реклами
® — рекламодавці.

Головний редактор: Костянтин Родик;
перший заступник — Галина Родіна;
заступник — Тетяна Щербаченко;
верстка — Роман Марчишин.

За підтримки
Фонду сприяння
розвитку мистецтв.
Почесний Президент —
Анатолій Толстоухов

Адреса редакції: Андріївський узвіз, 2-в,
Київ-70, 04070.

Тел.: (044) 238-65-19, 416-05-57.

Адреса для листування: а/с 135, Київ-70, 04070

e-mail: booker@review.kiev.ua

ІНДЕКС «КНИЖНИК-РЕВЮ» — 21644

© «Книжник-review» 2004

Друкарські роботи забезпечило ТОВ «Тріада»,
вул. Артема, 25, тел.: 531-30-80

Зам №

Наклад — 3 000

Світлана Тетяна Щороченко

мною, яка частина мене є правдивою? Моє бачення філософської особистості полягає в тому, що межі «Я» не є чіткими. Для мене це не тільки психологічні питання, а й історичні, спричинені розташування Туреччини між Сходом і Заходом. Але я турок і пишу свої твори по-турецьки. Потім їх перекладають, викладають в європейських університетах. Але я не стежу, що кажуть стосовно моєї філософії професіонали.

Кр: — Чому?

О.П.: — Турецькі критики були дуже добрі до мене, допомагали й заохочували. Ми мали десять років гармонії й порозуміння. Але раптом мої книжки дістали міжнародний розголос — почалися проблеми. Щоправда тоді почалися щасливі роки з міжнародною критикою. Тепер же, через двадцять років після мого «виходу в Європу», відбувається таке: закордонні критики стверджують, що я занадто турецький, надто ісламський. А турки — що я занадто західний, потураю західному читачеві. Ось така ситуація з критиками. Але не будемо узагальнювати: завжди є добрий критик, після рецензії якого ти стаєш щасливим. Але не знаю, чи це є критерієм доброго критика.

Кр: — Робота критика в Туреччині — наскільки це престижно, резонансно?

О.П.: — За останні десять років турецькі критики втратили свою владу й престиж. Після телевізійного буму найк-

ращі критики не змогли отримати свої телевізійні програми. Основна суперечка між письменниками й критиками в Туреччині полягає в тому, що можна бути письменником, книжки якого добре продаються, і обходитися при тому без критиків. Можна написати добру книгу, телебачення на неї купиться — і її полюбить читач.

Кр: — Тобто трапляються випадки, коли письменник видає книгу і вона, без жодного розголосу в пресі, все-таки стає бестселером?

О.П.: — По-перше, треба розмежувати книжковий огляд і появу письменника в засобах масової інформації. Після моєї останньої книжки я з'являвся в головних новинах. І коли моя книжка виходить, я можу з'явитися в новинах кількох великих телеканалів. Але це не книжкові або літературні огляди — це таке добре відоме попелескування по плечу: «О, Ви відомий письменник, книжку видали. Розкажіть нам коротко про неї». Книжка може бути навіть неякісною, поганою, але вони все одно будуть хвалити й запрошувати прийти ще раз. І газети, зрештою, теж такі. В такій ситуації всі добрі критики абсолютно справедливо ображаються.

Кр: — Але ті критики, які ще залишилися, яка в них є трибуна? Де з'являються рецензії?

О.П.: — Переважно у спеціалізованих часописах. Існує два часописи, які займа-

ми» заради конкретного політичного чи культурницького результату. Хочу бути, як ті, що розповідають історії заради самих історій.

Кр: — Пригодницьку «Білу фортецю» можна розглянути і як філософський трактат про проблеми залежності однієї людини від іншої, від інших ідей: коли людина тісно спілкується з кимось, вона починає уподібнюватися йому. Це проблема, над якою дискутують зараз ув Європі професійні філософи.

О.П.: — Так, мій розум має певний філософський напрям, мої головні герої зазвичай перейняті розмислами: яким я є, наскільки моя особистість витворена

ЧУДОВА СІМКА

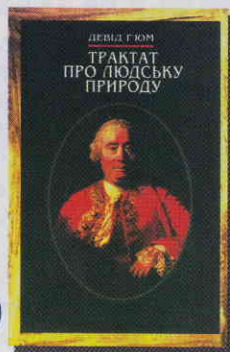
за версією експертів «Книжник-Review»

1. Велесова книга — Волхонник / Літ. переклад, укладання та коментарі Г.Лозко. — Вінниця: Континент-Прим, 504 с.(п)

Наразі маємо ще одне видання Книги, яку хтось непримирно прославляє як українську «книгу книг», а хтось із такою ж чи ще й більшою непримирністю гудить: мовляв, фальсифікат, підробка тощо. Перший хтось безнадійно прагне за допомоги сухої науки не лише описати світ міту та давньоукраїнської духовної традиції, а й змусити високочолох рахуватися з виданням, яке самим фактом свого існування підважує десятиліття наукової праці останніх. І те й інше — без особливого успіху. Бо який хосен поважному вченому визнати книгу Велеса за справжню пам'ятку, а не фальсифікат, чим протиставити себе панівним поглядам? Другий хтось своїм безапеляційним відкиданням Велесової книги, впровадженням у життя зі справді совковою категоричністю, змушує замислитися над тим, що диму без вогню таки не буває. Хай там як, а навіть коли дерев'яні дошки з с. Великий Бурлук мають не тисячолітню, а лише столітню історію, в них таки найцілісніше представлено «світогляд, вірування і звичай наших пращурів».

2

2. Девід Г'ЮМ. Трактат про людську природу / За ред. та з передмовою Ернста К.Мосснера. 3 анг. пер. П.Насада. — К.: Всесвіт, 552 с.(о) За сприяння МФ «Відродження»

Перехрестили українці Юма на Г'юма (1711—1776). Це — раз. Одним із перших на українську переклали знаковий текст «творчого скептициста» — «Трактат про людську природу». Це — два. І хоча задуманий філософом трактат у п'яти томах так ніколи і не був завершеним, метафізичні роздуми «Про розуміння», «Про пристрасті» та «Про мораль» настільки глибоко характеризують людську природу, що, за визначенням біографа Альберта Айнштейна, були час-

3

тими гостями на столі «батька» теорії відносності.

3. Микола ГОГОЛЬ. Роздумування про Божественну Літургію / Пер. з рос. М.Комара. — Л.: Свічадо, 172 с.(с)

«Божественна Літургія є вічним повторюванням безконечного, для нас доведеного, подвигу любові», — писав у передньому слові до останньої своєї праці Микола Гоголь, яку вже по його смерті тричі перевидавав Пантелеймон Куліш. Є щось мітичне в тому, що найбільш світлий і найбільш герметичний твір глибоко «християнського мистика й знавця психології людини» повертається до нас саме сьогодні, коли досвід останніх років переконав багатьох, що жодні зовнішні

ються лише книжковими оглядами й не є додатками популярних газет, і вони продаються накладом від трьох до десяти тисяч. Деколи ці самі люди друкуються в книжкових додатках великих газет, які видаються сотнями тисяч. Таких у нас три. Але інші газети мало виділяють місця на книжкові огляди.

Кр: — Який стандартний набір технологій, що їх вживає видавець для просування книжки на ринку?

О.П.: — У мене немає авторських турне, все відбувається в Стамбулі. З моїм видавцем укладаю контракт, де він зобов'язується витратити певну суму грошей на бігборди містом, рекламу на телебаченні й в кінотеатрах. Іноді це стає небезпечно, бо людей відштовхує надмір реклами. Але пряма реклама в газетах для видавців є обов'язковою.

Кр: — Чи дотична сучасна турецька література до європейської літератури?

О.П.: — На жаль, ні. Турецькі письменники дуже хочуть бачити себе частиною європейської літератури, але так не є. Головний настрій в нашому літсередовищі — це скавуління, жалі і плачі: ах, вони нас не бачать, вони не звертають на нас достатньої уваги!

Кр: — Як ставиться до письменників турецька влада?

О.П.: — До недавнього часу письменник був дуже підозрілою особою — як ви знаєте, турецька влада поводитися дуже

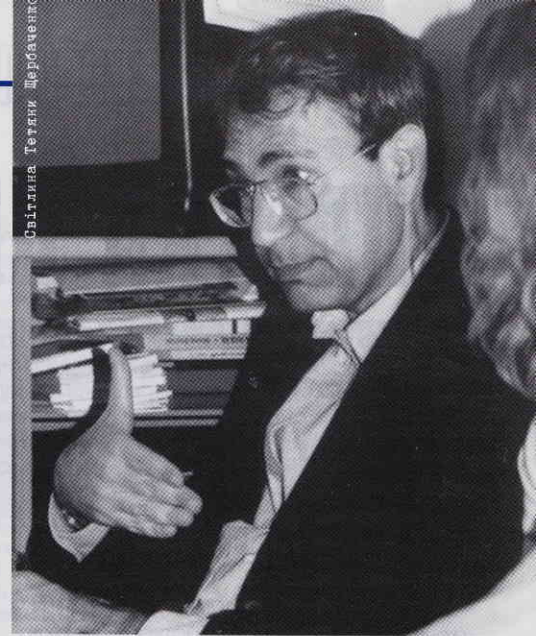
грубо й не зважала на права людини й свободу слова. Це була майже громадянська війна, і письменників завжди в чомусь підозрювали. Але в останні роки ситуація сильно змінилася. Тепер, коли турецький уряд прагне до Євросоюзу, запитують мене, чи я би не погодився «рекламувати» цей уряд у європейських газетах.

Кр: — В нас ситуація трохи інакша. Раніше всі письменники були куплені владою — фактично, отримували зарплатню. Отож, у літераторів до цього часу лишилася звичка чогось очікувати від влади.

О.П.: — Дуже цікаво. В Туреччині теж було це відлуння у 80-ті роки серед марксистських письменників: мовляв, зараз нас кидають у в'язниці, а за Радянського Союзу нам би гори золота давали...

Кр: — У нас і нині держава намагається трохи утримувати письменників через їхню офіційну Спілку. Але ж факти державної допомоги літераторам існують не лише на пострадянських теренах. У Скандинавії, наприклад, платять письменникові за кожну запитану в бібліотеці його книжку. Щось схоже в Туреччині відбувається?

О.П.: — Нічого такого. Пам'ятаю, як на письменницькій конференції в Австралії я довідався, що австралійський письменник заробляє удесятеро більше, ніж турецький, хоч книжки наші гарно продаються й мають більше читачів. Але понад усе був

подивований тим, що австралійські колеги сварилися між собою за гроші, які прямо чи не прямо отримували від держави.

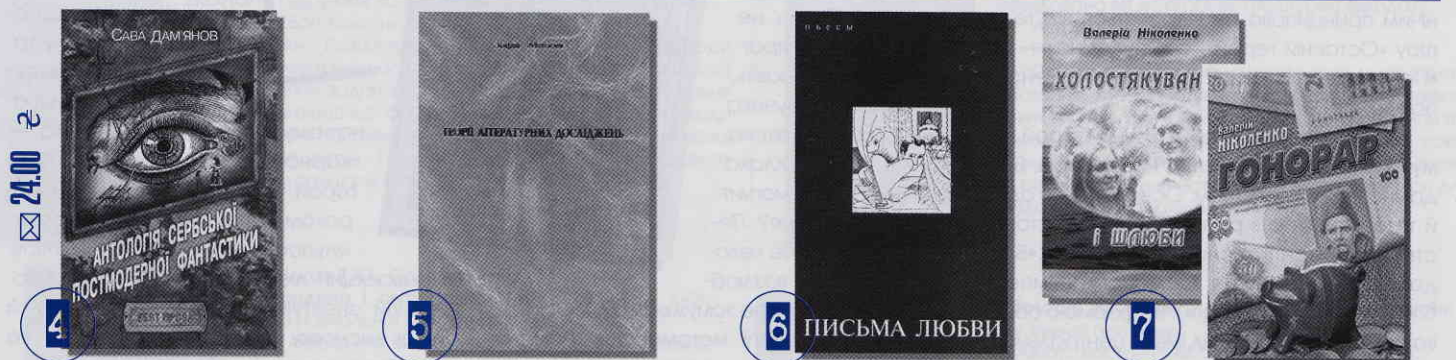
Кр: — Чи можуть турецькі письменники утримати себе за кошти, отримані за писання?

О.П.: — Ні, дуже небагато письменників можуть існувати за рахунок літературних гонорарів. Більшість мусять заробляти як журналісти, що також є певним шляхом отримання грошей від уряду, тому, що газети підтримуються державою.

Кр: — В Україні письменників, які можуть прожити на гонорари від своїх книжок, — два-три. А як у Туреччині?

О.П.: — Ситуація дуже схожа.

Інтерв'ю взяв Костянтин РОДИК **Кр**

зміни не здатні зробити людину щасливою, бо ключ від щастя — у ній самій.

4. Сава ДАМ'ЯНОВ. Антологія сербської постмодерної фантастики. Серія «FEST ПРО-ЗА». — Л.: Піраміда, 300 с. (п)

Ніби-антологія постфантастики від справді доброго сербського письменника та літературознавця Сави Дам'янова водночас є й авторським пост-літ-проектом, і такою збіркою різних авторів, які говорять про «добрий, милий світ» за допомоги фантазії і візій, уявних світів і снів, бо лише так, переконані письменники, можна по-справжньому говорити про сучасність. Книжку відкривають твори «патріарха» сербської постфантастики М.Павича, а

далі — Пекич, Кіш, Албахарі й всі-всі-всі талановиті й непересічні серби, які дарують читачам «неповторну візію навколишнього світу та світу самої людини».

5. Зофія МИТОСЕК. Теорії літературних досліджень / Пер. з пол. В.Гуменюк, наук. редактор В.Іванюк. — Сімферополь: Таврія, 408 с. (п) **За підтримки МФ «Відродження»**

У штудіях над літературними теоріями від Арістотеля до сучасного пост-професор Варшавського університету зосереджує особливу увагу на таких ново-і не дуже модних літературознавчих методах аналізу, як феноменологія, діалогізм, структуралізм, семіотика, інтертекстуальність, деконструкція та гене-

тична критика. Цікава й форма викладу, в якій вузівський підручник синтезовано з енциклопедичним довідником.

6. Письма любви: Переводи американської драматургії ХХ века / Пер. А.Гасюка. — К.: Радуга, 192 с. (о)

Ще кажуть, любов — хвороба, що вимагає ліжка. А може, просто невдала угода, за котрої вкладаєш більше, а виймаєш менше. Хай там як, а любов — тема, яка завжди цікава й завжди володіє надзвичайним тяжінням, що захоплює в полон і сімнадцяти, й сімдесятилітніх. Аби ще більше заінтригувати, додамо, що п'єсу Альберта Герні «Письма любви» і комедію Ейба Берроуза «Цветок кактуса» став-

лять в Драмі й комедії на Лівому березі — чи не кращому сьогодні київському театрі.

7. Валерій НІКОЛЕНКО. Холостякування і шлюби: Оглядини інтимного життя письменників. Серія «Літературний всесвіт»; **Гонорар:** Факти й роздуми про багатство та бідність. — Дніпропетровськ: Пороги, 242+242 с. (п)

Смажені факти й відвертий сарказм. Автор зриває маски й показує майстрів слова, які піднімають на кпини людські слабкості й ницу природу людини, такими собі підмайстрами, які, як і прості смертні, потрапляють у ті ж банальні пастки людської природи, що повторюються зі століття в століття. **Кр**

ПАСТКА ДЛЯ ІНШИХ

Взимку на російському ринку з'явився переклад нового роману Умберто ЕКО «Баудоліно», а навесні московський журнал «Иностранная литература» опублікував роман Органа ПАМУКА «Біла фортеця». В журнальному інтерв'ю турецький письменник вкотре освідчився у коханні італійському колезі («влияние — не то слово. Это больше касается состояния ума. Ума, восхищенного чужим гением»). Своєю чергою, «Біла фортеця» вийшла італійською раніше, ніж написаний «Баудоліно», і є всі підстави вважати, що пан Еко вельми уважно прочитав цей переклад...

Костянтин РОДИК

В Україні Памук відомий менше за Еко (хоча «Иностранная литература» переклала вже третій його роман, а в петербургській «Амфорі» вийшло дві турецькі книжки з європейських рейтингів). Проте в Європі ці два імени — одного якісного рівня (хоча до мільйонних накладів італійця Памук зі своїми 200 тисячами копій, звичайно, не дотягує).

«И я, и он — мы используем рамки историко-детективного романа для выяснения каких-то посторонних для этого жанра вещей», — каже Памук. Іншими словами, обидва дбають про масового, «непідготовленого» читача. Як це свого часу робили Свіфт або Достоевський (улюблені письменники Еко та Памука).

Обидва письменники-інтелектуали здають собі справу, що так званий «пересічний читач» — це «полуварвар, каков он есть». Тому фабульна драматургія «Білої фортеці» нічим принципово не відрізняється від телешоу «Останній герой», а «Баудоліно» — від «Поля чудес» чи «Що? Де? Коли?». Рейтинг понад усе!

Відмінності несуттєві: головний герой Памука ліпше асоціюється з Робінзоном, Баудоліно — із Синдбадом. Осердям дії є одне й те саме місто з різницею в кілька сторіч: столиця Візантії Константинополь («Баудоліно») та столиця Османської імперії Стамбул («Біла фортеця»). За формою обидва романи — оповідь від імени центрального персонажа.

А розповідяють наші автори-ілюзіоністи незгірш за Андроннікова чи Радзінського. Оповідь у виконанні Еко та Памука — це інсценізація «1001-й ночі», серіал з екстремального туризму, комп'ютеризовані мемуари Попелюшки. Словом — опіум для народу. Аби читач «тот краткий, что ему еще сулился, срок прожил счастливее».

Так, касовий успіх книжок обох наших авторів значною мірою тримається саме на експлуатації «американської мрії»: «Вера все превращает в явь». Але на цьому алхімічному полі, де нині нероздільно володарює Пауло Коельо, Еко та Памук не затримуються. Коли читачі великого бразильця просто йдуть за міражем, Еко й Памук, обрідно кажучи, вивчають телеметрію цього читача — досліджують «феномен Коельо» в сучасному світі. Їх цікавлять проблеми

людської комунікації. Якщо хочете, — проблеми особистісного PR.

«Во всех этих историях говорилось о бессовестных людях, которые, пока хорошие люди дремали, побеждали их и подчиняли своему порядку благодаря своему оружию, разным приспособлениям, а также своим сказкам». Наших авторів цікавлять саме ті, ними згадувані на початку, «сторонні речі» («казки»). Наприклад, чому хтось один «придумывал рассказы, чтобы жить, а этот человек мечтал жить, чтобы сочинять рассказы»? Чому «надо снова все вспомнить, чтобы снова вернуть потерянную жизнь?». І чи правда, «что выдумывание новых миров в конечном счете приводит к изменению нашего?».

Еко й Памук не романтики, а прагматики, часом, навіть, — «тіпа» поручика Ржевського («какова, кроме воли Аллаха, причина силы магнитного притяжения? Печалится ли более человек от смерти возлюбленной или же от ее замужества?»). Отже, їх цікавлять технології метаморфоз. Романи «Біла фортеця» та «Баудоліно» схожі на гру під назвою «Попелюшка» з категоричним правилом: «Зроби сам!». Адресується ця гра аудиторії, описаній без ілюзій: «Так у нас заведено. Ненавидим чужих до крайней степени, но уж сверх всякой крайности ненавидим своих. Если чужой нам поможет нагадить своему, то дай Бог ему всякого здоровья».

Поблажливо оглядаючи цей контингент, Еко й Памук змовнически підморгують: «А может, катастрофа — это видеть превосходство других и стараться быть на них похожими?». І, поки гіпотетичний співрозмовник («не злой, а неудачный и иззабавившийся») ошелешено зіпає, пришипилюють його, мов комаху: «Боишься, потому что ты веришь мне больше, чем я тебе».

Ясна річ, таких діалогів у романах немає. Там із сюжетною динамікою все гаразд: калейдоскоп екзотичних пригод і —

жодної «філософії». Але насправду обидва твори саме про це: про здатність збагнути іншого. І тим самим — лишитися собою. Або — стати іншим. Чи — упасти в невиліковну наркотичну залежність від когось.

«А это думать нельзя?», — питається один із персонажів Еко, затурканий еквілібристикою зміслів. Не таке вже й дитяче запитання. З одного боку, проблема людської ідентичності в сучасній європейській філософії є популярною, щоб не сказати модною. З іншого — це небезпечно заняття. «Когда мы сочиняем такие рассказы и выискиваем странности в себе, мы превращаемся в других», — ніби сам до себе бурмоче Памук. Хтозна, може, він у цей час згадав «Перевітлення» Кафки?

Мистецькі роздуми над парадоксами типу «сам як інший» зазвичай вимагають жорсткого (коли не жорсткого) жанру: чогось поміж психологічною драмою та психоделічним трилером. Та все одно треба бути обережним, аби душевні табу не виглядали у творі «душераздирающе правильно». Ужгородський дослідник творчості У.Еко Михайло Рошко вважає, що його «піддослідний» рятується у таких випадках «іронією як вивільняючою від фанатизму стихією». В О.Памука — «карнавальний» камуфляж: його герой у зіткненні з психічним мороком «стал употреблять слово «глупость» как волшебный ключ,

открывающий любой замок». А от Ф.Достоевській знехтував засобами захисту й дійшов висновку, що людський розум — то хвороба природи.

«Втягнувшись у гру, людина втрачає свободу, гра для гравця — як пастка», — завважив Мілан Кундера. Фьодор Михайлович був азартним гравцем, але його виправдовує відсутність за спиною Фрейда (й усього, що після). Умберто Еко та Орган Памук професійно обережні. Що ж до їхніх читачів... Коли вважаєте, що приємні враження від «Білої фортеці» та «Баудоліно» не є пасткою, то ось вам насамкінець дві безневинні цитатки:

«Мы думаем, что только нам потребен Бог, но иногда и Богу потребны мы».

«Демидург недоделывает все на свете. Поэт же продолжал верить, что в жизни возможны победы...»

Кр

Орхан ПАМУК. Белая тропость // Иностранная литература, ч.3'2004
Умберто ЕКО. Баудоліно. — Санкт-Петербург: Symposium, 544 с.(п)

Андрій СОДОМОРА. Жива античність. — Львів: Срібне слово, 2003. - 184 с.

«Жива античність» — поетизована розповідь про великих майстрів слова Стародавньої Греції та Риму — Гомера, Саффа, Еврипіда, Горація... Оповідаючи про їхнє життя й творчість, автор розмірковує про одвічні проблеми добра й зла, обов'язку, справедливості, вірності, честі, які стали канвою багатьох творів античності.

Адреса: вул. Дріз Дорогича, 4/2, м. Львів, 79000
тел./факс (+38 0322) 74-03-81, 72-96-29
ел. пошта: ipp@polynet.lviv.ua

Щойно вийшли у видавництва «Либідь»

Унікальні книги поповнили відому широкому читачьому загалу видавничу бібліотеку "Пам'ятки історичної думки України". Із часу її заснування в 1989 р. побачило світ близько 30 видань, які здобули високу оцінку читачів, прислухалися національному й духовному відродженню України.

Знайомтесь, новинки бібліотеки "Пам'ятки історичної думки України":

МАКСИМОВИЧ Михайло. Вибрані твори. / Упоряд. і вст. ст. В.Короткого. 360 с., іл.

Цілющим джерелом живої води відкриваються перед читачем ключові українськомовні праці видатного вченого-енциклопедиста М.О.Максимовича, що стояв біля витоків формування української ідеї. У дослідженнях, більшість із яких востаннє друкувалися в 70-80-х роках XIX ст., віддзеркалюється цілий етап розвитку українства та формування новітньої самосвідомості. Видання, що здійснюється з нагоди 200-річчя з дня народження вченого є своєрідною енциклопедією українськомовства XIX ст. і знайомить із поглядами М.О.Максимовича стосовно найголовніших віх української історії. Багатий ілюстративний матеріал допомагає відтворити колорит тих епох, які він досліджував.

Для істориків, етнографів, краєзнавців, широкого читачького загалу.

ІКОННИКОВ Володимир. Історичні портрети / Упоряд. д-р. іст. наук, проф. В.Ульяновський. 428 с.

У книзі професора Київського університету Св.Володимира В.С.Іконникова (1841-1923) розміщено класичні нариси з історії Східної Європи та історичні портрети XIV – початку XIX ст. Глибока ерудиція та літературний хист дали змогу автору рівно майстерно змалювати постаті діячів Новгородської республіки, Московського царства XVII ст., Смути початку XVII ст. та Російської імперії. У вступній статті докладно описано життя і творчість вченого. Завершує книгу список основних джерел.

Для науковців, студентів, викладачів, усіх, хто цікавиться історією Східної Європи.

ПЕТРОВ Микола. Скрижалі пам'яті / Упоряд. д-р іст. наук, проф. В.Ульяновський, І.Карсим. 336 с.

У книзі відомого вченого, професора Київської Духовної Академії М.І.Петрова (1840-1921) вперше друкуються його твори, які містять унікальний пласт інформації про життя духовенства, академічної корпорації, про півнікову історію розвитку науки у стінах КДА. Автор викладає «позашатункові» факти з життя українських письменників, змальовує еволюцію українського літературознавства. Читачеві пропонується персоніфікований зріз історичної пам'яті.

Для науковців, студентів, аспірантів, усіх зацікавлених минулими та історичними джерелами особистісного походження.

Українські приказки, прислів'я і таке інше. Уклад. М.Номис. / Упоряд., прим. та вступ. ст. М.М.Паз'яка. 352 с.

І досі не втратила свого значення збірка етнографічних і фольклорних матеріалів українського етнографа, фольклориста, письменника й педагога М.Номиса (1823-1900), метою якого було «зберегти для нащадків розповіді бувалих, різних українських станів і тим самим сприяти розвитку національної самосвідомості». Приказки, прислів'я та загадки, розміщені в книжці, охоплюють найрізноманітніші сфери життя українського народу, його звичаї та вірування. Для усіх, хто цікавиться вітчизняною культурою, джерелами духовності українського народу.

Наша адреса: 01004, м. Київ-4, вул. Пушкінська, 32. Тел./факс: (044) 228-58-04. Тел.: (044) 228-10-83, 228-11-12.

ПРИНЦИПИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ В ЕКОЛОГІЇ. Підручник затверджено МОН України. (тв.пер)

Автор: Богобоящий В.В.

Примітки: Розглянуто основні принципи та методи моделювання й види моделей, що застосовуються в екології для вирішення задач експертної оцінки та прогнозування стану навколишнього середовища. Подано приклади застосування найбільш розповсюджених методів та огляд відомих моделей. Підручник складено для студентів екологічних спеціальностей.

Вілков В.Ю., Салтовський О.І.

Людина і світ: Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2004. - 352 с.

У посібнику викладено суть основних питань, які входять у програму «Людина і світ», дається аналіз і оцінка точок зору та найбільш поширених підходів з цих проблем. Видання містить додатковий короткий словник термінів та покажчик імен. Посібник розрахований на слухачів підготовчих курсів ВНЗ України, а також на широке коло читачів, що цікавляться світоглядними проблемами.

Товарознавство. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. (палітурка тверда).

Автор: О.Ф. Оснач

Рік видання: 2004

Примітки: Наведена класифікація, умови використання, транспортування й зберігання промислових товарів. Визначено цілі, задачі й принципи товарознавства. До всіх розділів подано контрольні питання й тести для самостійного визначення рівня засвоєння матеріалу. Рекомендується для студентів і викладачів економічних ВНЗ.

Історія держави і права зарубіжних країн: Навчальний посібник.

Автор: Бостан Л. М., Бостан С. К.

Рік видання: 2004

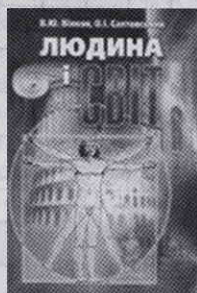
Примітки: Посібник призначений для студентів юридичних ВНЗ. Його автори висвітлюють загальну історію держави і права, досліджують історичні засади конституційного, кримінального, цивільного права. Посібник містить комплекс завдань та хрестоматійний матеріал, необхідний для навчання за модульно-рейтинговою системою.

Економіка праці й соціально-трудові відносини. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. (обкладинка м'яка).

Автор: П.Ю. Буряк

Рік видання: 2004

Примітки: Посібник є одним з перших навчальних видань, в якому розкриваються питання соціально-трудових відносин. Подано також контрольні запитання. Розраховано на студентів ВНЗ. Посібник також буде корисним всім, кого цікавлять сучасні питання економіки праці та соціально-трудових відносин.

www.poetryinternational.org

POETRY INTERNATIONAL / ROTTERDAM / HOLLAND

Poetry International Web - Україна
Посольство Королівства Нідерландів
запрошують вас на офіційну презентацію
українського домену
POETRY INTERNATIONAL WEB

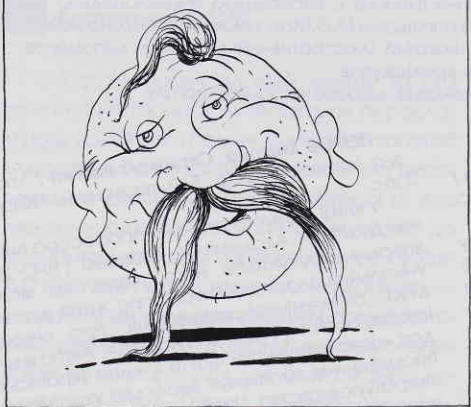
Вівторок, 18 травня, 2004
18:00 - 20:00

Британська Рада, вул. Г.Сковороди, 4/12

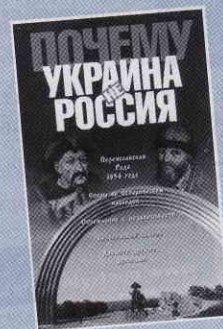

українська народна
казка

«КОЛОБКО»

РЕФЛЕКСІЇ У МАЛЮНКАХ
З ПРИВОДУ «ПОЧЕМУ УКРАЇНА НЕ РОСІЯ»
Андрія КОКОТЮХА / АРТЕР УКРАЇНА

КНИЖКА РОКУ '2004: НОМІНАЦІЯ «ПОЛІТЛІКНЕП»

ЗВУК – ІНШИЙ, ЗАПАХ – ТОЙ САМИЙ...

На одній із українських FM-станцій вже другий місяць поспіль йде проект Ляпіса Трубецького «Опера для лінивих». Два герої, Саша й Сірвожа, переповідають сюжети відомих і не дуже опер: «Кармен», Бізе, «Есмеральда» Даргомизького, «Івана Сусаніна» Глінки, «Червоної Шапочки» Кюї, «Євгенія Онегіна» Чайковського... Багатосерійні оповіді (а як же — вплив серіалів-«мильних опер»!) будуються на експлуатації образу недолугого бульбаша з його рівнем розуміння подій, ситуацій та мотивів дій героїв. У результаті маємо повну відповідність рекламній заставці проекту: «Опера — это модно и совсем не сложно». Жанр високого мистецтва не породіюється (для пародіювання необхідно, як мінімум, володіти ним), а опускається. Нова книжка Андрія КОКОТЮХИ «Почему Украина не Россия» — абсолютний аналог «Опери для лінивих», тільки на іншому матеріалі. Називайте як вам зручно — «Історія для лінивих», «Політологія для лінивих», «Економіка для лінивих» — суть від цього не зміниться.

Юрій
ЧЕКАН

Вступивши в діалог із Президентом України, котрий нещодавно підтримав російську книжкову індустрію, видавши там свою книгу «Украина не Россия» й поставивши перед собою надзвичайно актуальне завдання «подготовить книгу об истории украинско-российских взаимоотношений. Причем не просто систематизировать собранный материал и изложить его в доступной форме, а по возможности убедительно доказать самым обычным людям, почему Украина не Россия», А.Кокотюха з цим завданням упорався. На рівні трамвайно-кухонних суперечок.

Надзвичайно складні питання — тонких відмінностей національних менталітетів росіян та українців, історичного вибору, мовної проблеми, процесів націєтворення, політичної історії Середньовіччя, Нового й Новітнього часу — обговорюються п.Кокотюхою з палкістю неофіта, нахабністю репортера та безапеляційністю ветерана-пенсіонера. Текст нагадує гібрид студентського реферату та недоопрацьованої журналістської заготовки. Чого варті стилістично кострубаті й неокочирні вислови на кшталт «народный фольклор» (с.19), «большая половина» (с.29), «нужно пройтись по истории возникновения, развития и упадка Киевской Руси хотя бы легким галопом. Ведь, как уже отмечалось выше» (с.50), «по речке (sic! — Ю.Ч.) Волге через Итиль и далее по Каспийскому морю» (с.56), «в этом утверждении есть рациональное звено» (с.74)...

Чув дзвін автор-укладач, та не завжди знає, де він. І взагалі: дзвін це — чи кала-

тання консервної бляшанки на коров'ячій шиї. Тому й робить висновки щодо ментальних відмінностей українців і росіян, спираючись на фольклорні джерела, але не систематично й повно опрацьовані та коректно порівнювані, а схоплені похапцем, нашвидкоруч, верхами. Куди там школі Анталів! Ставить питання відверто кон'юктурні («Что первично в фундаменте Киевской Руси: Россия или Украина?» — с.60 та безліч схожих), на які в принципі не може бути коректної відповіді. А відомо, що правильна, коректна постановка питання важливіша за відповідь. Не вміє рахувати («Вы очень удивитесь, когда узнаете, что на самом деле почти половину — 46% — населения Украины того времени составляли городские жители. ... Оставшаяся половина — 56% — частично состояла из вольных казаков» (с.118). Змішує не поєднуване й хронологічно віддалене, проводить аналогії між явищами абсолютно різних рядів та рівнів узагальнення. Дивує джерелами типу «Российские и украинские электронные СМИ» (с.138). Запрошує експертів-коментаторів, прочитавши вислови яких («Войско Запорожское во главе с гетманом Богданом Хмельницким признало своим сувереном (sic! — Ю.Ч.) московского царя» — с.134), починаєш сумніватися, чи читали вони словники та книжки, у яких використовуються такі мудрьоні слова — чи тільки недочули їх на популярних лекціях?

Замуляна подібними ляпами, книжка А.Кокотюхи відстоює загальновідому тезу щодо імперського характеру Росії та відсутності імперських амбіцій в Україні.

Якщо ж підвести ризик, то кращим рекламним слоганом для витвору п.Кокотюхи, виданого харківським «Фоліо», буде слоган відомого «радіо-шопу»: «Купи, щоб було — и пусть валяется!».

Політичний менеджмент

АПРОБАЦІЯ СТРАТЕГІЇ

Георгій ПОЧЕПЦОВ, автор багатьох книжок із іміджології, готує до виходу у видавництві «Ваклер» нову, частину котрої розміщено в журналі під назвою **Стратегія як мистецтво і особливий вид аналітики**. Стратегія, за професором Почепцовим, — це «методологія роботи з невідомим», задля «розширення простору можливого», а стратегічна аналітика дозволяє «бачити сьогодення крізь призму майбутнього, що дає можливість виокремлювати в сьогоденні інші пріоритети».

ВІДСТУПНИЦТВО ЕЛІТ

Експерт «Книжки року», критик та політолог **Микола РЯБЧУК** опублікував у московському журналі статтю **Возможно ли пошатнуть «шантажистское государство»?**, де роблено висновок, що «український режим, как и югославский, может пасть лишь вследствие предательства властных элит», оскільки «единство» достигается пока при помощи шантажа, но его дальнейшая эскалация и тотализация неизбежно превращает большинство «олигархов» в скрытых противников «шантажистского государства».

МІЖНАРОДНИЙ
ГОРОДСЬКО-РЕГІОНАЛЬНИЙ
ТИЖНЕВИК

ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ

РУКА БРЮССЕЛЯ

Головний редактор культурологічного часопису «**Д**» **Тарас ВОЗНЯК** — про значення для нас недавнього розширення Європейського Союзу: «По суті, силами ЕС реалізовується старий договір Ріббентропа — Молотова... Для Брюсселя Україна є радше курйозом... Почасті форма політичного режиму в Україні є результатом повної ігноранції цієї країни з боку Брюсселя, а не тільки свідченням неспроможності самого українського народу чи підступів Москви».

ДЕНЬ

ПРІОРИТЕТ – СОЦІОЛОГІЯ ЛІТЕРАТУРИ

З нагоди виходу книжки літературознавчих есеїв **Дефрагментація диска** її автор, відомий журналіст **Борис КЛИМЕНКО**, дав інтерв'ю **Марії МАТІОС**, котра спровокувала його на формулювання низки концептів: «Художня література — це добровільний демократичний шлях олюднити себе у найлегший і найбезпечніший спосіб: через людську уяву... Вивчати в першу чергу треба не літературний процес, хоч яким би важливим він був, а процес розвитку художньої свідомості народу. А значить — спосіб побутування в цій свідомості художніх цінностей... Художня література має постійно доводити свою суспільну значущість і

ДОТИК НА ВІ(С)ТРІ

Північноамериканський професор Джон Дарем ПІТЕРС прагне розвінчати «комунікативну утопію». Принаймні так він сам стверджує у передмові до українського видання своєї праці «Слова на вітрі. Історія ідеї комунікації». Правда, за його-таки словами, це не заважає пану професору «широ дивуватися, що можуть дізнатися українці з такої книжки, як ця».

Юлія СЕМЕЦЬ-ДОБРОНОСОВА

Комунікація — це ризикована пригода, у якій ніхто не може дати гарантій.

Дж. Д. Пітерс

...видимість — то пастка.

Мішель Фуко

Текст Пітерса — зразок непоганої гри в науку (у сенсі того, що оголошено рамці та правила, обумовлено термінологічне поле). Хоча часом «зсуви» таки відбуваються. Автор дозволяє собі трохи піддурити інших гравців, перепрошую, — читачів. Це праця із сюжетом, зав'язкою, розв'язкою та прихованою кульмінацією.

Текст «Слова на вітрі» потрапляє в контекст досліджень із рельєфно продемонстрованим антипатосним спрямуванням. Однак Пітерс прагне звільнити поняття «комунікації» не лише від патосу, але й від вимог точності й згоди, вимог і спіритуалізму. На думку дослідника, найпривабливіша в наших контактах — вільне розсіювання, а не болісна спільність. Тому нічого скаржитись на кінцеву марність наших спроб «комунікації».

Власне до концепту **розсіювання** Пітерс повертається майже в кожному розділі. Він доходить висновку, що вільне розсіювання є фундаментальнішим за поєднання. Причому такий висновок міститься вже наприкінці першого розділу. У західній культурі автор називає дві постаті, знакові для морального життя, — Сократ та Ісус. Проте вони представляють різні

наміри в конституванні смислу комунікації. Сократ — це близький, тісний діалог із пріоритетом відправника повідомлення. Ісус — вільне розсіювання, орієнтація на отримувача. Сократ — усне слово, голос. Ісус — письмо, розкидання голосів та висівання навмання.

Північноамериканський професор не переймається потребою дискусії із представниками європейської комунікативної філософії. Він запросить викладає свою точку зору. Мабуть, зі згадуваним неунікно поруч Маршаллом Мак-Люеном «Слова на вітрі» споріднені саме цим вмінням полювати за деталями ставлення до повідомлення в культурі взагалі та в літературі зокрема. На додачу — інтерпретація Пітерсом художніх текстів не паралізує дискурс «Слів на вітрі». Автор згадує про комунікацію між янголами, тваринами, прослідковує етапи розвитку радіо та телеграфу, телефону та телебачення. Присвячені саме мерцям або співчуттю до тварин параграфи можуть слугувати

ще й непоганими зразками есейного майже розмислу. Проте поруч із намаганнями зберегти легкість

ням значущості щоденного проживання (мешкання) людини на Землі.

За Левінасом і Деррідою, Пітерс занурюється в осмислення *іншого*, з обов'язковим виходом на діалог і далі,

на невпинну розмову. Здається, він має особливу приязнь до Святого Августина як першоджерела концепції комунікації (не варто забувати, що культура є об'єднувальним для всіх людей чинником) та до парадоксів Серена К'єркегора. Можемо відзначати багато паралелей, проте, на мою думку, перейнятість і небайдужість у ставленні до предмету міркування таки виявляють в авторі те романтичне підґрунтя, яке робить його книжку важливою й цікавою для нас. «Дотик і час, — пише він, — дві неспрозовані речі, ...наші єдині гарантії щирості й справжності». Ось про що турбується Пітерс: якщо ми не йдемо шляхом спрощення, ми завжди беремо на себе відповідальність, а відтак не маємо наміру дурити один одного.

Надзвичайно цінними виглядають «Ви-

СЛОВА НА ВІТРІ

Саме таку дещо провокаційну назву має «історія ідеї комунікації» Джона Дарема ПІТЕРСА. У якості підручника це видання є бестселером для студентів американських університетів. Принаймні так кажуть ті наші магістранти, які вже пройшли через вузи США. Книжка написана у звичній для американської університетської системи манері — у формі розгорнутого огляду джерел. Тобто це не взагалі розмова з приводу, а напрочуд ретельне студіювання найважливіших досліджень згаданої тематики.

Сергій КВІТ

Пітерс досить повно представляє європейсько-американську традицію. Він починає з проблеми історичності комунікації, від Сократа й Платона, і закінчує сучасними інтелектуальними дискусіями. Власне процес масової комунікації оцінюється не так з функціонального, як насамперед з інтелектуального боку, коли людина намагається віднайти себе у глобальній взаємопов'язаності сучасного світу — всього з усім. У книжці розкривається природа різних ЗМІ в ставленні до них людини. Перед нами поступово розгортається широка картина масової комунікації, згідно з динамікою розвитку самих мас-медіа.

Пітерс — не лише сторонній спостерігач, він є також учасником дискусій.

Він говорить про неспрошуваність дотику й часу. Тобто авторське мислення виходить поза межі традиційного розділення між спроможністю створити нову оригінальну доктрину й здатністю здійснити синтез вже існуючих концепцій. Міркуючи, Пітерс внутрішньо переживає комунікативну проблематику. Він не дозволяє собі «впасти» в односторонній романтизм, як і не приєднується до численної когорти адептів відвертого цинізму, оскільки вважає, що обидва шляхи є неприпустимим спрощенням повсякденного життя. Можливо, у цій точці він є близьким до Мартіна Гайдеггера з його глибинним осягнен-

висловлювання в українському виданні забагато-таки мовних «підніжок».

Пітерс полює за образами. Вони для нього виступають орієнтирами для намацування історії комунікації. Пітерс не перевертає уявлення про комунікацію взагалі. Він змінює уявлення про комунікацію продуктивну.

Але знову-таки — про вічне. Тобто — про тіло людське. Пітерс згадує його повсякчас. Проте — лише згадує. А наприкінці «Слів на вітрі» він називає саме **ДОТИК** відчуттям, вірним безпосередності, та доходить висновку про поцінування тілесного: «Погляд, згідно з яким комунікація являє собою шлюб істинних свідомостей, недооцінює святість тіла».

Отже, «розсіювання — це не катастрофа; це — наша доля». І дотик — теж наша доля.

Трапляється, що прочитаєш назву книги неправильно. І невідступно виникає потім оте твоє хибне прочитання. Не знаю з якої ласки, але назва цього тексту прочиталася мені спочатку саме як «Слова на вістрі».

Хтозна, можливо, це наслідки внутрішньої боротьби перед вибором свободи розсіювання та діалогу, який влучає. **КР**

писки, зроблені молодшим помічником бібліотекаря», вміщені в додатку. Вони включають у себе вислови відомих інтелектуалів про людську комунікацію. Ось цитата з Євангелія від Матвія (5:37): «Нехай Ваші слова (communication в англійському перекладі «Євангелія» короля Якова) будуть так або ні: те, що більше — від лукавого». Ось ще приклад з Лео Льовентала (1967): «Справжня комунікація передбачає спілкування, передачу внутрішнього досвіду. Дегуманізація комунікації є результатом її анексії медіа сучасної культури — спочатку газетами, а згодом радіо і телебаченням».

Наприкінці видання також поданий предметно-іменний покажчик. Перед виходом у світ перекладу своєї книжки Джон Дарем Пітерс відвідав Київ, Києво-Могилянську академію, поспілкувавшись із своїми майбутніми читачами, побачивши на власні очі найдавніший і найбільш інноваційний український університет.

«Слова на вістрі» українською мовою — також наша участь у глобальній комунікації. **КР**

Джон Дарем ПІТЕРС. Слова на вістрі: історія ідеї комунікації. — К.: КМ Академія, 302 с. (о)
За сприяння ММК «Відродження»

КАМЕРА БЕЗНАДІЇ

«Спочатку тебе це дістає, і з цього кола важко вирватися», — саме так розпочинається книга Манфреда ХОБОТА «Камера любові», і саме таке гнітюче враження вона справляє. Відомий австрійський письменник розповідає нам про те, що любов жорстока. Краще до неї близько не підходити, бо з її камери ніхто ще не вийшов неушкодженим. Так, вона приваблює, навіть дуже. Настільки, що закохана людина навіть забуває про небезпеку, яка непорушно стоїть за плечима цієї любові. Вічна тема метелика й світла. Письменник навмисне добирає злегка моторошні сюжети й подає їх читачеві без коментарів — такими собі протоколами. Письменник-реаліст.

Марія КРИШТОПА

Уперте бажання кожного чоловіка проникнути у свідомість жінки. Коли чоловік — письменник, це бажання стає нав'язливим. Він вивчає свою матір, сестер, друзиню, коханок, подруг, співробітниць. Бути близькою з письменником означає бути готовою колись побачити на сторінках його книги свій не вельми привабливий портрет, вади, думки. Все залежить від випадку: чи ти для читача станеш ангелом, а чи гіперболізованим стервом. Письменник — бог. Він не пробачить тобі ні правильних вчинків, ані похибок. Але іноді він намагається заради справедливості стати тобою. У результатах цього намагання дуже мало жіночого. І не старайся шукати там себе. Усвідом, що все це вигадано, до останнього почуття. У випадку з Манфредом Хоботом все дещо простіше. Автор не обтяжує себе довгими експедиціями мозковими звивинами жінки, лише часто переказує свої новели її устами. Принаймні, він у цьому впевнений.

«Коли Бернард приділяв мені мало уваги, я мстилася тим, що ніби ненароком забувала де-небудь свою білизну чи не витирала посуд. Це страшенно дратувало Бернарда...»

Коли Бернард не робив того, що тишило мене, я відмовляла йому у статевому коханні. Він відповів мені на це імпотенцією. Спочатку ми намагалися зарадити цьому порножурналами, але згодом покинули...»

Загалом підхід Манфреда Хобота зрозумілий: у жіночих вчинках не повинно бути жодної логіки. Інакше чим пояснити те, що кобіта, яка не хоче свого чоловіка, допомагає йому позбутися імпотенції? Чи, може, все-таки хоче? Тоді чому відмовляє?

Але врешті доводиться погодитися, що погляд очима жінки на цей світ вдається автору найкраще. Звісно цікаво, що хлопчик-

підліток продав всім учням у школі воші, щоб почався карантин («Акція»), а потім сам мучився педикульозом, але ж більше нічого, крім цих паразитів, ув оповіданні немає, як немає нічого в історії про божевільну жінку, яка давала прихисток усім бездомним котам, а ті потім її з'їли від надміру почуттів і голоду. Любов? Так. Мабуть.

Автор доволі часто у своїй прозі переходить межі читачево-

го терпіння. Це

можна би й проба-

чити, якби воно ви-

нагороджувалося.

Але читач терпить

даремно. У «Камері

любові» є дуже хороші

оповідання, але, на жаль,

їх мало. Здебільшого — це

просто переказування

подій, часто — криміналь-

них. Тішить бодай те, що

більшість оповідань закінчу-

ються щасливо. Навіть, якщо

героя обікрали, він стає роз-

зумнішим, а це вже добре.

Хоча, можливо, я просто

не є тим вдячним читачем,

для якого Манфред Хобот на-

повнював свої тексти злістю й жор-

стокістю. Може, мене відштовхують лише

його переконання й світогляд, а насправді

слід сприймати цю прозу за принципом:

все геніальне — просте. Інакше як поясни-

ти той факт, що Манфред Хобот отримав

чимало літературних премій за свою про-

зу, що він — «автор дванадцяти прозових

книжок, восьми збірок поезії, близько п'ят-

десяти радіо-ес і статей»? Мабуть, хтось

буде захоплений «Камерою любові».

Хтось відкине для себе якусь істину, про-

читавши про «казкову єгипетську царлицю,

яка ніколи не старіла і жила в загадковому

місті, ховаючись від людей. «Вона» во-

лоділа чарівною силою і не старіла доти,

поки не покохала чоловіка». Тоді цей читач

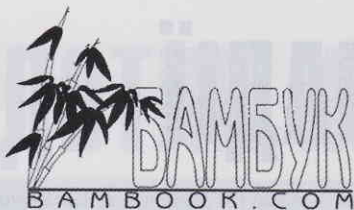
скаже: ось, нарешті, письменник, який на-

писав правду про даремність любові.

Усе може бути. **КР**

Манфред ХОБОТ. Камера любові. Сер. «Excerptis
exciptendis». — К.: Фант, 216 с. (п)

90 151 ЕВРО

Король Іспанії Хуан Карлос вручив премію Сервантеса чилійському поету **Гонсало РОХАСУ**. Вручення відбулося в університеті міста Алькала-де-Енарес біля Мадрида, в якому народився великий іспанський письменник. Премія Сервантеса, яку часто називають іспаномовною Нобелівською премією з літератури, — 90 151 євро.

Рохас, як новий лавреат, напередодні вручення премії поклав початок дводенному безперервному колективному читанню роману «Дон Кіхот» Сервантеса в Колонному залі Клубу образотворчих мистецтв Мадрида, під час якого багато людей змінювали один одного на катедри, читаючи вголос безсмертний твір Сервантеса. Колективне читання «Дон Кіхота» співпадає зі святкуванням Дня книжки. У країні влаштовуються книжкові виставки й розпродажі, представляють нові твори. Особливий розмах це свято має в Каталонії, яка до того ж, відзначає день свого заступника — Святого Георгія. У Каталонії багато років тому народилася чудова традиція, відповідно до якої 23 квітня люди дарують один одному книжку й троянду. Це свято було рекомендовано керівництвом ЮНЕСКО і вже прикилося в Японії та в інших країнах.

ВІРШІ АЙНШТАЙНА

У бібліотеці Принстонського університету виявлено щоденник однієї з близьких знайомих Альберта Айнштейна, де докладно описано останні півтора року життя вченого. Вона була знайома з Айнштейном більше 25 років. У щоденнику — більше 200 записів, що стосуються щоденних занять фізикою, його висловлювань з наукових та повсякденних тем, політичні погляди Айнштейна, зауваження щодо стану його здоров'я й написані ним вірші, присвячені автору щоденника.

ЗА ГРОШІ КЛИНТОН ЗГАДАЄ ВСЕ

Книжка спогадів Біла Клінтона, побачить світ наприкінці червня цього року. Гонорар автора — 10-12 млн доларів. Видавництво планує випуск спогадів одночасно англійською, німецькою, французькою, голландською, іспанською та португальською мовами. Перший наклад книжки, роботу над якою Клінтон ще не завершив, — 1,5 мільйона примірників. Книжка спогадів його дружини й колишньої першої леді Америки, а нині сенатора від штату Нью Йорк Гіларі Клінтон — «Жива історія» — вийшла накладом 1,7 мільйона примірників у твердій обкладинці, і ще 525 тисяч примірників — у м'якій.

КІ

НЕ ПРОПОВІДЬ І НЕ ПОВЧАННЯ

Порада досвідченого американця

Якщо одного сонячного дня ви, представник ниви гуманітарної, блукаєте книжковими крамницями й у вас наразі немає нагальної справи, однак ви повні творчих сил, весняного настрою й усяке таке, ваша творча натура (а навесні усі творчі) обов'язково вимагатиме чогось цілком нового. Тому, вагаючись між останнім виданням Забужко та книгою «Святой, серфінгіст і директор» Робіна ШАРМИ, рука потягнулась до того, «цілком незнайомого». Запитаєте чому? Бо я досі іноді вірю книжкам і починаю знайомство з ними з останньої сторінки, а оскільки добре знаю чим закінчуються твори п.Оксани (вони для мене є чимось «осіннім»), то книга «одного з провідних спеціалістів у світі, який допомагає людям максимально розкривати свій творчий потенціал в професійній та особистій сфері», твори якого, на поважну думку Пало Коельо «вчать і захоплюють», не може залишитись обабіч моїх рецензентських зацікавлень.

«Вам потрібно написати про це книгу,
— відверто порадила мені сусідка. —
Вона обов'язково стане бестселером.
Зараз весь світ прагне мудрості...»

Р.Шарма.

«Святой, серфінгіст і директор»

Марія ХРУЩАК

І крім усього цього, у вступі зазначено, що після прочитання книги впродовж 24 годин потрібно обов'язково з кимось ділитися враженнями. От ви й маєте нагоду читати все це з приводу самовдосконалення, адже саме ця непроста річ, як то кажуть, «проходить ниткою червоною» крізь цікаву історію про дядька, в житті якого все поступово налагодилось...

Вже десь на середині історії видається, що автор — набагато кращий оратор, аніж письменник (в американців це краще виходить). Та, мабуть, важко не спокуситись поділитися своїм досвідом та мудрістю, особливо якщо й професія в тебе — «провідний спеціаліст з питань лідерства в бізнесі і в житті». Мабуть, тому Шарма часто вдається до цитат Гессе, де Сент-Екзюпері, Рассела й навіть Кастанеди, щоб усе виглядало серйозно й, як каже вкраїнська просунута молодь, «по-дорослому».

Вустами головного героя автор звертається до нас: «Все життя може змінити одна єдина думка, прочитана в одній-єдиній книзі». І натяк зрозумілий, що правда, кожен бачить і прочитує те, що хоче,

АВГУСТИНОВІ ІСТИНИ В КИШЕНІ

Страшенно люблю книжки маленького формату, мабуть, через те, що читаю їх переважно у транспорті й вони легко вміщуються в кишеню. Це фрагментарне читання, до якого нині причетна більшість людей, ніби саме по собі вимагає відповідних мобільних книжок, а головне — їх мобільного змісту й манери викладу матеріалу.

Анатолій ДНІСТРОВИЙ

Прекрасна книжечка **Реколекції зі Святим Августином отця Едварда СТАНЕКА**, видана Інститутом релігійних наук св. Томи Аквінського, якраз і пропонує такий мобільний формат інтерпретації вчення отця церкви. Про святого Августина нині говорять багато: складно, просто, на рівні прикраси для розмови, і на рівні більш серйозному — теологічному. Зрештою, найбільша магія цієї книги в тому, що розгортання її фабули дуже нагадує художній твір і несе фрагментарний, мимовільний характер,

а все це об'єднано реколекційними зустрічами зі святим, а відтак — і розглядом у такій послідовності найбільш значущих питань, які хвилювали автора «Сповіді».

Образ св.Августина в о.Едварда Станека живий і справжній. Увагу автора сфокусовано головню на самій постаті святого, на його, якщо просто висловитися, щоденному житті, з усіма проблемами, які буденності притаманні: побут, заробітки, матеріальні статки й таке інше. Втім, і не це є важливим, а намагання показати, що велика людина не народжується в якихось скомбінованих «спри-

або ж готовий побачити й прочитати. Та мета в Шарми серйозна — витрусити читача з твердої шкаралупи власного «самовдоволення та самозаспокоєння», адже у всіх негараздах творчого й особистого життя, як стверджує досвідчений американець, винні ми самі. Якщо сумніваєтесь, проведіть переконливо простий експеримент. Вказівним пальцем покажіть на того, хто на вашу думку винен, і ви побачите, що крім вказівного, всі інші пальці вказують на Вас! Отакої.

А далі — корисні рецепти від автора, приправлені думками інших мудрих та досвідчених. Приміром, Шопенгавр сказав, що «майже всі ми приймаємо межі свого власного бачення за межі світу». Шарма продовжує моно-діалог: щоб розширити власний світогляд і бачення цього прекрасного світу, слід «перестати навішувати ярлики на те, що життя пропонує», тобто потрібно змінюватись. Щоправда, попереджає, що це доволі непросто: наука стверджує, що в механізмі людського мозку передбачена ділянка (амигдала), яка відповідає за рутинні дії та чинить супротив будь-

яким змінам. Звичайно, ця якість допомагала нашим пращурам вижити в первісних умовах, та сьогодні, на жаль, умови не ті, а мозок якраз той самий. Отож і доводиться писати грубі книжки, видавати їх, читати, рецензувати etc.

А для тих, хто прагне геніальності — «винятковості та величності у житті», як визначає цей стан (приреченість, ярлик?) автор, ексклюзив-порада: «хто спостерігає уважно і діє послідовно і рішучо, виростає в генія». А щодо кусня хліба з маслом, то не турбуйтеся, якщо «від вимушеного виживання ти перейдеш до самовідданого служіння іншим, твоє життя неминуче розквітне успіхом».

Книга російською, так як каже один із популярних майстрів критичного пера, «хліба для нас, поліглотів, це перешкода» на шляху до мудрости. Та й чекати перекладу невігласам доведеться чимало. Загалом, у книзі могло бути одне-однісіньке речення-порада, на яке так натякав Шарма: «Слухай своє серце». Але що б тоді робили письменники, видавці, рецензенти і читачі?

Kr

Робиня ШАРМА. Святой, Серфінгіст и Директор. — К.: Москва: София, 304 с. (п)

ятливих» умовах, що вона також стикається з низкою проблем, як і всі решта звичайних людей, що вона також вирішує ці проблеми, але не переймається ними настільки, щоби зневірится чи деградувати. Інший цікавий імпульс, який пропонує ця прекрасна, ненав'язлива й водночас вкрай важлива книжечка, — це лаконічний аналіз тих чи інших поглядів св. Августина, які народжувалися, формувалися з реального життя, а не з якихось модних на той час течій чи світоглядів.

Автор прекрасно це ілюструє на прикладі манихейства, яке підкорило не одного тогочасного інтелектуала, і до нього досить довго вдавався сам Августин, вбачаючи в цьому «світську» моду, яку необхідно сповідувати, поки врешті не дійшов тієї істини, що дуалістичне бачення світу (яке пропонувало манихейство) вкрай конфронтаційне, а значить любов не здатна виникнути там, де її «втискають» в один із полюсів тієї чи іншої бінарності. Бо любов, як кажуть христия-

янські містики, об'єднує, а розум — роз'єднує. Можливо, образним втіленням навернення Августина до християнства якраз постав св. Амвразій, який проповідував просто, щиро, дотепно, а головне — надзвичайно переконливо, що й схиляло на його бік людей різного походження. Гадаю, що о. Едвард Станек, пишучи цю потрібну книжечку, якраз і користувався цим методом простого доведення, а не занурювався в нудні теософсько-філософсько та ще не знати які складнощі інтерпретації поглядів святого.

Гадаю, таку книгу необхідно залучати в навчально-виховний процес. Вона може бути прекрасним навчальним матеріалом для учнів шкіл, училищ, ліцеїв. Адже змістовно й водночас доступно для загалу розкриває вчення одного з найбільших велетів християнської думки.

Kr

Едвард СТАНЕК. Реколекції зі святого Августином. — К.: Каїрос, 80 с. (о)

... Лучанина **Юрія СИЧУКА** нагороджено **престижною україно-німецькою премією ім. О.Гончара** за повість **Час диявола**. Рецензію на книжку читайте в наступному числі Kr.

... У румунському місті Галац, де 1711 року поховано Івана Мазепу, **українському гетьману відкрито пам'ятник**.

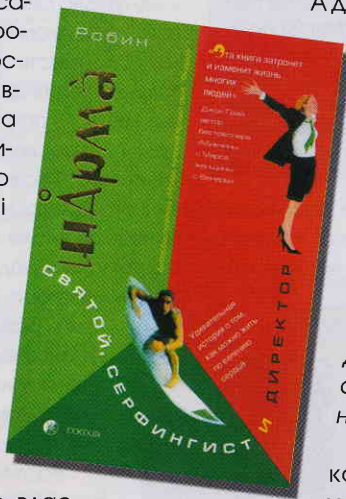
... Бразильська письменниця **Віра ВОВК**, яка народилася в Бориславі, «за активну популяризацію на теренах Бразилії української літератури» **нагороджена орденом «Княгині Ольги»** 3-го ступеня. За останні 50 португальською мовою вийшло з друку сім антологій української поезії та прози, 25 випусків монографій окремих авторів — від Т.Шевченка до сучасників, а також українською мовою — антологія португальських та бразильських поетів та оповідання провідних бразильських письменників.

... Видавництво «Смолокип» оголосило **переможців** свого щорічного молодіжного літературного конкурсу. Серед лавреатів другої, третьої та четвертої премій — **Богдана МАТИЯШ, Валерія ОСИПОВА** (поезія), **Ярослава СТРІХА** (проза). Тенденція не присуджувати першу премію непокоїть: невже молодь стає все більш безталанною?

... Оголошено 9-й конкурс студентських наукових робіт. Мета — «пожвавити дослідницькі зусилля молодих талантів у царині українознавства». Тема 2004 року: **«Мова засобів масової інформації і вплив на свідомість»**. Опікується молоддю Товариство української мови Київського університету та МБФ «Смолокип».

... Вітаємо народжених кінцем травня літератів **Наталю СНЯДАНКО, Володимира ЯВОРСЬКОГО, Романа ІВАНИЧУКА, Володимира ЦИБУЛЬКА** та всеукраїнського українознавця **Петра КОНОНЕНКА** з Днем народження!

Kr

БУМЕРАНГ ЗАГАДКА ВЛАДИСЛАВА ЄРКА

Прочитавши в Кр ч.4'04 статтю «Дощ Альбіону» про останню роботу Владислава ЄРКА («Казки Туманного Альбіону»), починаеш раптом вірити, що опинилась в іншому часі, років 170 тому, коли Г.Квітка-Основ'яненко написав свій незабутній «Салдаський патрет». Ті ж підходи до оцінки ілюстрацій, як і в шевця Терешка, який забравував на портреті чоботи: то «халави не такі», «підйом не так», «і в підборах брехня»... Порівняймо зі статтею: то мечі не такі, то шолом «невідомо як надтий на голову», бо не має кріплення, то наложитники неправильні і т.д. і т.п. Логічно, що авторка ставить запитання: «Де правда?», після якого її похвала, що це є прекрасна ідеалізація, сприймається за насмішку над мистецькою неповторністю художника європейського рівня!

Лариса ЛЕБЕДІВНА

Постать Владислава Єрка особливо почала привертати нашу увагу з часу його співпраці з «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-Гою». Його шедеври піднесли дитячу літературу на якісно новий рівень, найперше, вони підкреслили багатомірність і багатогранність художнього тексту, зокрема дитячого. Справді, у тумаченні казки ми не йшли далі повчальності, тим самим збіднюючи її одвічну метафізичну цінність.

Від його робіт віє позитивною енергетикою, яка зіграє глядача-читача, що є дуже важливим саме для дитячої літератури. Мікросвіт В.Єрка — не матеріальний і не матеріалістичний, попри манеру художника все деталізувати й виокремлювати до дрібниць (хоч, насправді, у його роботах немає дрібниць). Тому намарне запитувати «де правда?», бо матеріалістичним поглядом її не побачиш. Правда вимірюється тут зовсім іншим підходом до світу, зокрема, метафізичним, чи духовно-езотеричним, чи містично-філософським тощо. Якщо з таких позицій розглядати творчість Владислава Єрка, стають зрозумілими дивні візерунки на лицарських обладунках, камені з черепів, палац на дереві, символи на одязі Мерліна та багато інших символів, якими густо насичені малюнки, бо саме вони і є визначальними в його картинах.

Почнемо з лицарських обладунків. На обкладинці книжки ми чітко бачимо, напри-

клад, таку магічну істоту, як змія Василиска, зображеного традиційно з півнячою головою роздвоєним хвостом; лицаря, який вбиває дракона, що у різних культурних традиціях трактується як перемога Добра над Злом; «дорогоцінний камінь Троянди і Хреста» із Пеліаном та його пташенятами, — один із двох символів Розенкрейцерів, де троянда й хрест означають, що душа людини (тро-янда) розп'ята на тілі (хресті) і тримається на трьох цвяхах: світовий Спаситель (напр. Вішну), вивернутий із рота риби, та багато іншого.

Особливо цікавим є зображення незвичайного дерева на звороті обкладинки, до якого ведуть усі стежки, якими прямують і діти, і священник, і селянин, і лицар, і музикант... Це дерево дуже нагадує скандинавське дерево світу Ігдрасиль чи будь-яке інше Дерево Життя і Дерево Пізнання Добра і Зла, яке приховує в собі найбільшу таємницю античності — містерію рівноваги. Древні індуїсти вважали, що дерево є Макрокосмом або Всесвітом; каббалісти уявляли собі творіння як дерево з корінням в реальному світі й з гілками в ілюзорному неосягнутому існуванні; для українців Дерево Життя — знамено трьох основ світу: видимого (Яв), неви-

димого (Нав) і світу законів (Прав). Дерево також символізує і Мікрокосм, тобто людину. Символічне дерево В.Єрка є і Деревом Життя, і Деревом Пізнання, яке має відкриті двері для всіх, хто прагне духовного вдосконалення. Крім того, художник показав, як стовбур з'єднує два світи (фізично-ефірний і астральний) і є шляхом переходу як людської душі, так і свідомості з одного стану в інший. Над землею летять цілком реальні леbedі, а все, що вище — астральний світ, який здається нам просто випадковим скупченням магичних істот і казкових кораблів навколо величного білого замку. А ми, до речі, часто вживаємо вислів «повітряні замки», навіть не задумуючись над тим, що вони справді існують, як еґрегори, створені нашими ж думками і бажаннями, і розділяють з нами наш енергетичний простір (у Єрка не як блакитне небо, а золотисте. Жовті енергетичні скупчення, щільно насичені життям).

Варті уваги також художній образ кам'яних брил (казка «Рицар-Ельф»), які є прекрасною знахідкою художника. Здалеку вони нагадують звичайні вапняки, але у своєму глибинному значенні це є пам'ять про найдревніше існування життя на Землі.

Черепи й кістки людей і тварин сформували це каміння, заклавши у ньому відбиток матеріальної цивілізації. А в метафізичному розумінні вони є Духом матеріальної природи, її Пам'яттю і її Душею.

Цей текст — невеличка спроба розгадати загадку творчого злету Владислава Єрка, художника-символіста й філософа-містика водночас, духовний світ якого, такий світлий і чистий, є синтезом духовно-езотеричних знань людства. Зрештою, всі ті знання закладені у кожному з нас, ми їх відчуваємо, тому з такою насолодою вбираємо у себе це високе мистецтво, яке по праву можемо назвати «від Бога»!

Кр

Казки туманного Альбіону. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 24 с. (п)

34.00 €

ДАЙДЖЕСТ КРИТИКА для КРИТИКА

Критик **Олександр БОЙЧЕНКО** про своє ставлення до критика **ІБТ**: «ІБТ є прикладом того, що людина сама кує своє щастя. Те, що він наговорив у тому ж «Книжнику» про Андруховича і про «Потяг 76», справляє враження, ніби хлоп упав з поду просто на орган мислення — і відразу сів писати статтю. І таке враження виникає часто. Хто винен, що ІБТ постійно годує читача рефлексіями на тему ІБТа, які вже давно мусили б задовбати самого ІБТа?

...Коротше, коли говорить ІБТ, це не означає ні добре, ні погано: це просто нічого не означає. Критика, як я її розумію, — це засіб

комунікації між текстом і читачем. ІБТ, як я його розумію, — це шум у каналі зв'язку».

Львівська газета

ВІДВЕРТО ПРО НАБОЛІЛЕ

Юрко ІЗДРИК нещодавно зустрічався зі своїми львівськими шанувальниками. Як повідомила ЛГ, «редактор журналу «Четвер» зізнався присутнім, що книжка «Інший формат. Юрко Іздрик» стала улюбленою книжкою його мами з-поміж усіх, автором яких є Іздрик чи до яких він є безпосередньо причетний. А все через те, що в ній немає жодного лайливого слова. «Мене переслідує опінія маргінала і грубіяна, — сказав письменник, — і ця книжка повернула мені добре ім'я».

ПОСТУП ТРОЇСТІЙ НЕБОРАК

Про магічну троїстість **НЕБОРАКА**: «Бубабізм Неборака на організаційному рівні виявляється в площині входження у троїсту структуру, а в естетично-світоглядному сенсі його бубабізм підноситься в набагато ширші простори. Для літературної творчості Віктора Неборака, маючи на увазі саме писання та опублікований продукт, а не організаційні й суміжні моменти, теж властива певна триєдність. І дуже чітко виражена вона в трьох наразі останніх виданнях Віктора, який, успішно оминувши кризу середнього віку, книжково задекларував три свої літературні пасії — поезію, літературознавство й мемуарну прозу, або ж хронікальну есеїстику». Кр

Книжки «Дня» — справжній історизм та доступність матеріалу

2004-й рік ми почали з подарунка тим нашим читачам, які віддають перевагу

російськомовній версії газети. На початку лютого побачили світ книжки з «Бібліотеки «Дня» російською мовою. Сподіваємося, що вони будуть цікаві й читачам у Росії. Адже рік цей особливий — рік 350-літнього ювілею Переяславської ради, історичної події, яка поки що так і не отримала однозначної оцінки істориків. Зробити свій внесок у її аналіз спробував і «День», опублікувавши минулого року книжку «Дві Русі».

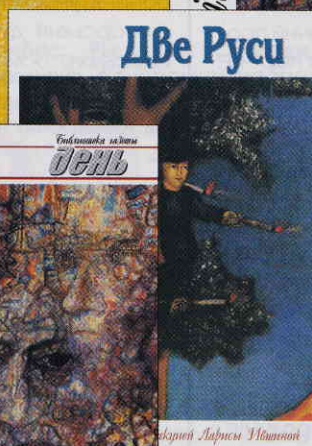
Україна та Росія... Країни, такі близькі одна одній (настільки, що й досі живе та «процвітає» міф про одну країну, один народ, одну спільну історію й, отже, — продовжуючи логічно — спільну державу), але одночасно такі різні! Чи всі ми знаємо про їхнє минуле — «спільне» і не зовсім? Чи всі історичні міфи, стереотипи та просто забобони подолано у свідомості українців і росіян? Серед авторів 68-ми статей книжки «Дві Русі», присвяченої контраверсійним сторінкам російсько-українських відносин, багато знайомих імен, які постійно з'являються на сторінках газети. Це історики, філософи, філологи, культурологи, журналісти, краєзнавці — Сергій Кримський, Юрій Шаповал, Ліна Костенко, Віктор Горобець, Володимир Панченко, Петро Кралюк...

«Дві Русі» стала другою книжкою, яка вийшла в «Бібліотеці «Дня». А першою була

«Україна Incognita», презентація якої відбулася в 2002 році на святкуванні 6-ї річниці нашої газети. Це історія життя яскравих особистостей — як всесвітньо визнаних, так і маловідомих, — чиї імена прославили Україну та нерозривно пов'язані з нею. Історія духовних звершень українців — золич, живописців, композиторів, воїнів, поетів; історія тисячолітньої боротьби за свободу та гідне життя — все це увійшло до збірки статей про актуальні проблеми давньої, середньовічної, нової та новітньої історії України, опубліковані газетою «День» протягом 1997 — 2002 рр. під рубрикою «Україна Incognita» та на сторінці «Історія та «Я». Книжку об'єднує не тільки хронологічний порядок розміщення матеріалів, а й проста думка: всі ми — спадкоємці сотень поколінь людей, які жили

на українській землі до нас. Історія не повинна бути Terra Incognita: це наша відповідальність перед нащадками, перед майбутнім.

Обидві книжки вийшли під загальною редакцією головного редактора «Дня» Лариси Івшиної.

...Я готовий рекомендувати двотомник як допоміжний матеріал з історії й у середній школі, й у вищих ланках навчання. Сьогодні дітям для розвитку пізнавальних нахилів важко знайти цікаву літературу, тому поява такого роду посібників з різних предметів була б дуже доречно.

Василь КРЕМЕНЬ,
міністр освіти та науки України
(«День», № 213, 25.11.2003 р.)

Замовляйте книги
за телефоном:
(044) 414-64-00,
e-mail: amir@day.kiev.ua

ГОДИ ГОВОРИТИ! ПОРАДИ ГРАНТОДАВЦЯМ ВІД НАХАБИ-ВИДАВЦЯ

Вельмишановні добродії грантодавці! Пишу — і боюся, що після цього допису нам стане ще важче, оскільки іноді якийсь грантик все ж таки перепадає видавництву «Факт». І завдяки цьому гранту не те що стає легше жити, а на якусь мить здається, що може стати легше.

**Леонід
ФІНКЕЛЬШТЕЙН**

І все ж таки дозволю собі декілька порад, які, на мій погляд, зроблять ваші безкорисливі дії набагато кориснішими.

Порада 1.

Не вважайте, будь ласка, допомогу другу-графоману у виданні його книжки суттєвою справою, що спрямована на відродження українського книговидавництва. Це просто допомога другу, вважайте, що ви допомогли йому купити нові джинси або ящик коньяку. Воно, безумовно, приємно, але, повірте, не дуже корисно.

Порада 2.

Якщо ви заробили гроші — честь вам і слава, але це ніяк не є свідченням того, що ви розбираєтесь в літературі. Дозвольте вибирати твори фахівцям, тоді вкладений вами капітал дійсно принесе користь людям.

Мене особисто весь час дратує фраза «соціально значущі видання». Як там було у російського класика: «А судьи кто?»...

Порада 3.

Дуже раджу, шановні достойники-грантодавці — якщо книжка, зроблена на ваші гроші, продається у книгарнях України — цікавитися її ціною. Погодьтеся, що грантова книжка повинна бути дешева за книжку, що випускається власним коштом видавництва. Дорога грантова книжка — це нонсенс, який аж ніяк не поліпшує ситуації на книжковому ринку України.

Порада 4.

Якщо ви спонсоруєте видавничий проєкт, якщо довіряєте своїм діловим партнерам-видавцям, не вимагайте від них жебракувати, не вкладайте гроші по краплині, дайте можливість концептуально виконати ваше завдання й допоможіть видавцям власти в цю справу свої знання й душу.

Порада 5.

Вірте, панство, що більшість нас, видавців, зацікавлені не тільки в тому, щоб засвоїти ваші гроші, — ми хочемо, щоб ваша допомога була ДІЄВОЮ.

Вельмишановні добродії грантодавці! Коли все це написав, перестав боятися. Бо ті з вас, хто мене зрозуміє, до мене прийдуть, а ті, хто не зрозуміє, мені й не потрібні.

Кі

САМ НА САМ З ЧЕМПІОНОМ ІСТОРІЯ КАРИКАТУРИ ВІД ОСТРОГРАФА КАЗАНЕВСЬКОГО

Це змістовне дослідження «сміхової культури» аналогів у Україні не має. «Мистецтво сучасної карикатури» готувалося майже 15 років. У книжці теорія та буття карикатури з точки зору лавреата понад 140 міжнародних конкурсів карикатур у 35 країнах. Вражає географія написання: Київ — Голландія — Нью Йорк — Брюссель — Париж — Люксембург — Сан-Франциско — Осака — Тегеран — Анкара — Сеул — Київ.

Володимир КАЗАНЕВСЬКИЙ, за власним визначенням — острограф. Читав лекції в університетах США, Люксембургу, Японії, Ірану, Південної Кореї та інших країн. Про ці зустрічі зі студентами професор Аризонського університету Дон Нільсен відгукнувся так: «Виступи завжди були стимулюючими, провокаційними та легко сприймалися».

Карикатура, або «проблемна графіка», створює філософські, соціальні, політичні та суто розважальні малюнки, які поступово звільнялися від вербального впливу. Але не від впливу літератури. Серед героїв карикатуристів — завжди Дон Кіхот і Буратіно, Гамлет і Швейк. У книзі є розділи «Доктор Фрейд і мистецтво сучасної карикатури», «Тирани й карикатура»... Карикатура (від італійського caricatura / вантажити) розглядається у спадку часу та у взаємовпливі імен. Зокрема «параноїдально-критичний метод» Сальвадора Далі вплинув на творчість американських карикатуристів, які стояли у витоків саме сучасних форм «проблемної графіки».

Володимира Казаневського надихають підземки Нью Йорка та «Сезони моди» у Києві. Для підготовки книги він переглянув понад 700 каталогів виставок карикатур у 40 країнах, які відбувалися з 1970 року. Він вважає, що «хорошим подразнюючим фактором для розвитку сучасної карикатури є цензурні заборони. Сучасній карикатурі притаманний бунтарський дух, вона схильна до філософського осмислення дійсності.

має властивість потрясати глибинні основи буття».

Кі: — **Володю, ти народився карикатуристом?**

В.К.: — Після закінчення у 1973 році Харківського держуніверситету я займався космічною радіофізикою та писав гумористичні, фантастичні оповідання, які друкувалися в періодиці. До речі, з малювання мав

у школі «трійки». А от мій батько — військовий літун — гарно малював, зокрема літаки. Я займався гірським туризмом і одного разу замовив друзям розмалювати власноруч зроблений намет. Їх таланту вистачило на один бік, я вирішив домалювати, вигадав свої сюжети. Звідти і пішло... На мене вплинув знайомий карикатурист Тюнін із Росії. Оце вчора пив з ним горілку о шостій ранку в Полтаві в п'ятизірковому

готелі після підсумків Четвертого Міжнародного конкурсу «Карлюк — 2004», де я був головною журі. Переміг Олександр Дубовський із Дніпропетровська. Конкурс організувала мерія та рекламна агенція «Астрей». Наступний «Карлюк» буде присвячено творчості Гоголя.

Кі: — **Якою нагородою зі 140 пишешся?**

В.К.: — Найвагомішою вважаю нагороду на фестивалі вина в Софії (2001 рік). Моя карикатура пішла на оформлення пляшки нового вина.

Кі: — **Яке місце посідає Україна на світовій мапі проблемної графіки і які в неї перспективи?**

В.К.: — Чільне місце. І має добру перспективу. Як відзначив пан Рижов, середній вік російських карикатуристів — 54, українських — близько 30. Але гонорари наших значно нижчі. Їх підвищення може зашкодити, бо тоді острографи стануть, як жирні коти і втраять нюх. Або зовсім зникне цензура, що теж не сприяє розвитку острографів.

Розмову підтримував

Георгій-Григорій ПИЛИПЕНКО Кі

Володимир КАЗАНЕВСЬКИЙ. Искусство современной карикатуры. — К.: Альтерпрес, 152 с. (о)

ФІЛОСОФСЬКІ
НАУКИ.
СОЦІОЛОГІЯ.
ПСИХОЛОГІЯ

ГОЛОВНЕВ Александр

Конечная Вселенная: Физ.-филос. концепция. Ч.2: Физика Конечной Вселенной. — К.: ИД Дмитрия Бурого, 2003, 345 с.(о)

Збірник нормативно-правових документів психологічної служби освіти України / Укр. наук.-метод. центр практ. психології і соц. роботи; Упоряд.: В.Г.Панок, І.І.Цушко. — К.: Ніка-Центр, 2004, 338 с., 800 пр.(о)

КАРНЕГИ Дейл

Как завоевывать друзей и оказывать влияние на людей. Как вырабатывать уверенность в себе и влиять на людей, выступая публично. Как перестать беспокоиться и начать жить: Пер. с англ. — Донецк: Сталкер, 2003, 558 с.(п)

Ответы на 100 женских вопросов: Пер. с фр. — Х.: Кн. клуб «Клуб Семейн. Досуга», 2003, 313 с., 5000 пр.(п)

Психоделический опыт: руководство на основе «Тибет. кн. мертвых» / Отв. ред. С.В.Плотников; Пер. с англ. Г.А.Лубочкова. Сер. «Новейшая психология». — Л.: Инициатива; К.: Ніка-Центр, 2003, 217 с., 1000 пр.(о)

Психолого-педагогична реабілітація дітей, вилучених із секс-бізнесу / Л.І.Гриценко, Т.В.Говорун, Т.С.Гурлева та ін.; За ред. О.П.Петрашук та І.І.Цушка; Укр. наук.-метод. центр практ. психології і соц. роботи. — К.: Ніка-Центр, 2003, 246 с., 800 пр.(о)

СЕМИЧЕНКО В.А.,
ГАЛУС А.М.

Психология направленности: Учеб.-метод. пособие / Хмельн. гуманит. пед. ин-т. — Хмельницький, 2003, 521 с., 300 пр.(о)

СИДОРОВ Игорь

Трамплин успеха. — Х.: Клуб «Гармония», 2003, 75 с., 3000 пр.(о)

Скорочтение / Авт.-сост. О.В.Козловский. Сер. «Грани совершенства». — Донецк: Сталкер, 2003, 287 с.(п)

Соціально-психологічна реабілітація людей із залежністю від наркотичних речовин: Наук.-метод. зб. — К.: РПО «Граффіті Груп», 2003, 121 с.(о)

СПІНОЗА Бенедикт

Теологічно-політичний трактат / Пер. з латини, вступ. сл., приміт., слов. імен, назв, термінів В.Литвинова. — К.: Вид-во Солюмії Павличко «Основи», 2003, 237 с.(с)

ТЮНИН Борис

Магистраль человечества. — К.: Изд-во Европ. ун-та, 2003, 198 с., 700 пр.(о)

Хиромантия / Сост. Э.В.Белик. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 256 с., 15000 пр.(п)

ЧУДИНА-ЭПТЕР Юлия

Тренировка памяти. Сер. «Грани совершенства». — Донецк: Сталкер, 2003, 285 с., 3750 пр.(п)

РЕЛІГІЯ.
ТЕОЛОГІЯ. АТЕЇЗМ

АДЕЛАДЖА Сандей

Как быть пастором без слез. — К.: Фарес, 2003, 263 с., 3000 пр.(о)

АДЕЛАДЖА Сандей

Научитесь руководить. — К.: Фарес, 2003, 292 с., 3000 пр.(о)

АДЕЛАДЖА Сандей

Призвание, предназначение и достижение цели. — К.: Фарес, 2003, 196 с., 3000 пр.(о)

Белая и серая магия / Сост. А.Ю.Романова. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 317 с., 15000 пр.(п)

ВИЛСОН Билл

Чей же это ребенок? — К.: Фарес, 2003, 218 с., 3000 пр.(о)

Все о гадании / Сост. Э.М.Фантьнова. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 459 с., 15000 пр.(п)

ДЖЕЙКС Т.Д.

Женщина, ее любимый и ее Господь: Пер. с англ. — К.: Джерело життя: Оазис, 2003, 311 с.(о)

ДИФФЕНБАУ Дон

Обзор Ветхого Завета. Пер. с англ. / 2-е изд. — Донецк: Libre, 2003, 110 с., 2000 пр.(о)

Домашняя астрология / Сост. Ю.А.Исат. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 350 с., 15000 пр.(п)

КРИСТЕНСОН Эвелин

Господи, измени меня! / 2-е изд. Сер. «Для женщин о женщинах». — Черкасы: Смирна, 2003, 164 с., 5000 пр.(о)

ЛОБОС Глэдис

Магия нумерологии / Пер. с исп. Е.С.Герасим. — К.: Ника-Центр; Л.: Инициатива; Москва: Старклайт, 2003, 351 с., 1000 пр.(о)

МЕЛЬНИЧЕНКО Игорь

Когда и сколько заплатили Иуде Искариоту: (Историогр. повесть) / Авт. предисл. П.П.Толочко. — К.: Парламент. изд-во, 2003, 311 с., 2000 пр.(о)

МОЛЕНКО Олег, отец

Толкование «Апокалипсиса». — Торонто; Каменец-Подольский: Абетка-НОВА, 2003, 139 с., 500 пр.(о)

МОНРО Майлс, д-р

Понимание предназначения и силы женщины. — К.: Фарес, 2003, 254 с., 3000 пр.(о)

МОНРО Майлс, д-р

Понимание предназначения и силы мужчины. — К.: Фарес, 2003, 285 с., 3000 пр.(о)

МОНРО Майлс, д-р

Цель и сила хвалы и поклонения. — К.: Фарес, 2003, 189 с., 3000 пр.(о)

МОСКВИЧЕНКО Валерій

Карма України: Астрол. та езотерич. аналіз історії України. — К.: ВЦ «Просвіта», 2003, 134 с., 3000 пр.(о)

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

БУШИН М.І.,
ЛАЗУРЕНКО В.М.,
СТРИЖАК Є.М.

Черкаський край в особах. 1941—2001. Сер. «Черкас. край в особах». — Черкаси: Черкас. ЦНТЕІ, 2003, 398 с., 300 пр.(п)

ВИНОКУР І.С.

Археологія України: Підручник. — Тернопіль: Навч. кн. «Богдан», 2004, 479 с.(п)

Донбас. Рік 1943. Спогади учасників Донбаської наступальної операції в роки Великої Вітчизняної війни / Упоряд. Г.В.Тепляков. — Донецьк: Донбас, 2003, 367 с., 1000 пр.(о)

Книга Скорботи України. В 4 т: Т.2. **Хмельницька область** / Голов. редкол.: І.О.Герасимов (голова) та ін. — Хмельницький: Поділля, 2003, 613 с., 3000 пр.(п)

НЕСТАЙКО Омелян

Великі міфи імперії: (Втеча від власної ідентичності) / 2-е вид., доповн. — Л.: Афіша, 2003, 127 с.(о)

НЕЧИПОРЕНКО Микола

Світочі правди про долю України: Естафета поколінь. — К.: Всеукр. Союз робітників, 2003, 127 с., 4000 пр.(о)

Память жива: Правда о Великой Отеч. войне глазами участников обороны и освобождения Запорожья. — Запорожье: Дикое Поле, 2003, 478 с., 2000 пр.(п)

ПАНЬКІВ Ярослав

Рімінський ансамбль «Бурлака» в моїй пам'яті: Спомини / 3-тє вид. — К.: Вид-во ім. О.Теліги, 2003, 127 с., 1000 пр.(о)

Реабілітовані історією: У 27 кн. **Закарпатська область.** У 2 кн.: Кн.1 / Голов. редкол.: П.Т.Тронеко (голова) та ін. — Ужгород: ВАТ «Вид-во «Закарпаття», 2003, 787 с., 3000 пр.(п)

Реабілітовані історією: У 27 кн. **Івано-Франківська область.** У 5 кн.: Кн.3. **Долинський, Калуський і Рожнятівський райони;** Редкол.: Б.Томечук (голова) та ін. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2002, 595 с.(п)

ОСВІТА.
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

ВОЛОЩУК Євгенія

Зарубіжна література: Хрестоматія-посібник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закладів. — К.: Генеза, 2003, 558 с. іл.(п)

ВОРОНІНГА В.І.

Українська мова: Підруч. для 10-11 кл. загальноосвіт. навч. закладів / За ред. В.А.Чабаненка. — Запоріжжя: Прем'єр, 2003, 207 с., 5000 пр.(о)

Все готовые домашние задания. 6 класс. Решение упражнений и заданий по всем основным школьным учебникам / Сост. С.М.Отличник. 3-е изд., испр. и доп. — Х.: Торсинг, 2003, 608 с., 12000 пр.(п)

Все готовые домашние задания. 7 класс. Решение упражнений и заданий по всем основным школьным учебникам / Сост. С.М.Отличник. 3-е изд., испр. и доп. — Х.: Торсинг, 2003, 526 с., 12000 пр.(п)

Все готовые домашние задания. 8 класс. Решение упражнений и заданий по всем основным школьным учебникам / Сост. С.М.Отличник. 3-е изд., испр. и доп. — Х.: Торсинг, 2003, 12000 пр.(п)

Все готовые домашние задания. 9 класс. Решение упражнений и заданий по всем основным школьным учебникам / Сост. С.М.Отличник. 3-е изд., испр. и доп. — Х.: Торсинг, 2003, 637 с., 12000 пр.(п)

Готові домашні завдання плюс English. 5 клас. Розв'язання вправ та завдань до шкільних підручників / 3-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 400 с., 14000 пр.(п)

Готові домашні завдання плюс English. 6 клас. Розв'язання вправ та завдань до шкільних підручників / 3-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 464 с., 14000 пр.(п)

Готові домашні завдання плюс English. 7 клас. Розв'язання вправ та завдань до шкільних підручників / 3-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 463 с., 14000 пр.(п)

Готові домашні завдання плюс English. 8 клас. Розв'язання вправ та завдань до шкільних підручників / 3-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 415 с., 10000 пр.(п)

Готові домашні завдання плюс English. 9 клас. Розв'язання вправ та завдань до шкільних підручників / 3-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 463 с., 18000 пр.(п)

Готові домашні завдання плюс English. 10 клас. Розв'язання вправ та завдань до шкільних підручників / 3-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 431 с., 14000 пр.(п)

Готові домашні завдання плюс English. 11 клас. Розв'язання вправ та завдань до шкільних підручників / 3-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 448 с., 14000 пр.(п)

ГРИЦЕНКО Віктор
Урок словесності — урок життя: Нотатки вчителя літератури. — Кривий Ріг: Видавн. дім, 2003, 135 с., 1000 пр.(о)

2150 нові кращі твори з української мови і літератури: 5—11 класи. — Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2004, 957 с., 15000 пр.(п)

900 новітніх творів з української мови і літератури: 5—9 класи. — Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2003, 510 с., 15000 пр.(о)

Домашние задания на «отлично». 9 класс. / Сост. О.В.Завязкин. — Х.: Торсинг, 2004, 858 с., 15000 пр.(п)

Домашние задания на «отлично». 10 класс. / Сост. О.В.Завязкин. — Х.: Торсинг, 2004, 699 с., 15000 пр.(п)

Домашние задания на «отлично». 11 класс. / Сост. О.В.Завязкин. — Х.: Торсинг, 2004, 653 с., 15000 пр.(п)

Духовні криниці: Українська література (70—90-ті роки XIX ст.): Хрестоматія для 10 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Ч.1 / Упоряд.: Г.Ф.Семенюк, П.П.Хропка. 3-те вид. — К.: Освіта, 2003, 448 с.(п)

Духовні криниці: Українська література (перша третина XX ст.): Хрестоматія для 10 кл. загальноосвіт. навч. закладів. Ч. 2 / Упоряд.: Г.Ф.Семенюк, П.П.Хропка. 3-те вид. — К.: Освіта, 2003, 544 с.(п)

Зарубіжна література. Хрестоматія: 11 клас / Авт.-упоряд. В.В.Уліщенко. Сер. «Золоте руно». — Х.: Світ дитинства, 2003, 912 с., 5000 пр.(п)

Зарубіжна література XIX століття. Хрестоматія: Навч. посіб. для 10 кл. загальноосвіт. шк. / Упоряд. О.В.Пронкевич. — Х.: Пед. преса, 2003, 592 с., 10000 пр.(п)

НЕЖИВИЙ Олексій
Борис Гринченко: вартюний рідного слова: Пед. спадщина та пробл. сучас. освіти. — Луганськ: Знання, 2003, 123 с., 300 пр.(о)

ПАПУША Ігор,
ВАСИЛЬЄВ Євген,
НАЗАРЕЦЬ Віталій
Зарубіжна література. Посібник-хрестоматія: 11 клас. — Тернопіль: Підруч. і посібники, 2003, 736 с., 5000 пр.(о)

РОМАНОВА В.Я.,
ЛИНЕНКО Е.М.
Экономическая и социальная география мира: Учеб. для 10 кл. общеобразоват. шк. / Под ред. В.В.Загородного. — Запорожье: Просвіта, 2003, 396 с., 3000 пр.(п)

СЕРГЕЕВ Сергей
Мы ждем ребенка. Сер. «Я и мой малыш». — Донецк: Сталкер, 2003, 350 с., 3750 пр.(п)

ТЕПЛИНСКИЙ М.В.,
СУЛТАНОВ Ю.И.
Литература: 10 класс. Учеб. для общеобразоват. учеб. заведения с рус. яз. обучения. — К.: Ірпінськ: ВТФ «Перун», 2003, 527 с.(п)

3511 кращих творів третього тисячоліття з української мови, української і зарубіжної літератури. 5—11 класи / І.А.Павленко, Ю.В.Ярмоленко, Г.В.Захарова та ін. — Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2004, 879 с., 15000 пр.(о)

390 сочинений медалистов по русской и мировой литературе: 10-11 классы. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 572 с., 15000 пр.(о)

Українська література: Хрестоматія для 9 класу згідно з новими учб. програмами / Упоряд. Т.О.Характерніна, В.С.Адаменко. — Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2004, 767 с.(п)

УЛІЩЕНКО А.Б.
Українська література: Хрестоматія: 11 клас / За ред. П.П.Хропка. — Х.: Світ дитинства, 2003, 843 с., 5000 пр.(п)

Унікальна збірка 2007. Кращі учнівські твори: Укр. мова та література. Зарубіжної літератури: 5—11 класи / Уклад. С.С.Скляр. — Х.: Торсинг, 2003, 751 с., 5000 пр.(п)

Усвідомлене батьківство як умова повноцінного розвитку дитини: Метод. матеріали для тренера / Авт.-упоряд.: О.В.Безпалько та ін.; Під заг. ред. Г.М.Лактіоновой. Б-чка соц. працівника / Соц. педагога. Сер. «Благополуччя дітей та молоді: можливості соц. роботи». — К.: Наук. світ, 2003, 107 с., 500 пр.(о)

Усі готові домашні завдання. 7 клас. Розв'язання вправ та завдань до всіх основних шкільних підручників / 4-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 731 с., 14000 пр.(п)

Усі готові домашні завдання. 8 клас. Розв'язання вправ та завдань до всіх основних шкільних підручників / 4-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 731 с., 14000 пр.(п)

дань до всіх основних шкільних підручників / 4-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 687 с., 14000 пр.(п)

Усі готові домашні завдання. 10 клас. Розв'язання вправ та завдань до всіх основних шкільних підручників / 4-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 544 с., 14000 пр.(п)

Усі готові домашні завдання. 11 клас. Розв'язання вправ та завдань до всіх основних шкільних підручників / 4-те вид., випр. та доповн. — Х.: Торсинг, 2003, 509 с., 14000 пр.(п)

КУЛЬТУРА

ГОЛОВИН Богдан
Нації незгасний смолокип: Статті. Інтерв'ю. Спогади. — Тернопіль: Просвіта, 2003, 340 с., 1000 пр.(о)

Автор — організатор відродження «Просвіти» на Тернопільщині — фіксує спогади про людей, які наприкінці 1980-х — на початку 1990-х відроджували «Просвіту».

ГРИЦЕНКО Олександр,
СОЛОДОВНИК Валентин
Пророки, пірати, політики і публіка: Культурні індустрії й державна політика в сучасній Україні / Укр. центр культ. дослідж. — К.: К.І.С., 2003, 168 с.(о)

Культурология: Учеб.-метод. пособие для самостоят. изуч. дисциплины / Т.Е.Гетало, А.А.Кононов, Н.Д.Пальм и др.; Харьк. гос. экон. ун-т. — Х.: ИД «ИН-ЖЭК», 2003, 524 с., 1500 пр.(о)

ТИББОЛЛЗ Джефф
Лучшая книга розыгрышей и фокусов. — Х.: Кн. клуб «Клуб Семейн. Досуга», 2003, 316 с., 2000 пр.(п) + 5000 пр.(о)

Семейные торжества / Сост. И.А.Сокол; Худож.-оформитель Л.Д.Киркач. Сер. «Домаш. б-ка». — Х.: Фолио, 2003, 351 с., 4000 пр.(п)

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

БАШЛЯР Гастон
Фрагменти Поетики Вогню / Пер. з фр. Р.В.Мардера; Худож.-оформлювач О.С.Юхтман. — Х.: Фолио, 2004, 143 с., 3000 пр.(о)

ВОВК Віра
Спогади / Вступ. ст. І.Дзюби. —

К.: РОДОВІД (Друк.: ПФ «Оранта»), 2003, 455 с., 1000 пр.(о)

**ГЛАДИНА Г.І.,
СЕНИНА В.К.**

Питання мовленнєвої культури та стилістики: (Навч. посіб.). Ч.3. Пунктуація / Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т.Г.Шевченка, Ін-т післядиплом. освіти. — Чернігів: Чернігів. обереги, 2003, 177 с., 100 пр.(о)

ДАНИЛЕНКО А.І.

Предикати, відмінки і дітези в українській мові: історичний і типологічний аспекти. — Х.: Око, 2003, 511 с., 300 пр.(п)

ЖУР Петро

Труди і дні Кобзаря / Вступ. ст. М.М.Павлюка. Сер. «Б-ка Шевченків. ком.». — К.: Дніпро, 2003, 518 с.: портр.(п)

Зарубіжна драма другої половини XIX — початку XX сторіччя: Посіб. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закладів. — К.: Навч. книга, 2003, 319 с., 300 пр.(п)

Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 1926—2001: Сторінки історії / Відп. ред. та упоряд. О.В.Мишанич. — К.: Наук. думка, 2003, 589 с., 1000 пр.(п)

КАМЕНЬСЬКА Ірина

Концепт подвійного семантичного поля у творчості Ольги Кобилянської / Сум. держ. пед. ун-т ім. А.С.Макаренка. — Суми, 2003, 136 с., 300 пр.(о)

КИЧЕНКО А.С.

Мифоэтические формы в фольклоре и истории русской литературы XIX века / Черкас. гос. ун-т им. Б.Хмельницкого. — Черкасы, 2003, 368 с., 500 пр.(о)

**КОНДРАТЮК Андрій,
БОРОВЕЦЬ Борис**

Поклик творчості: Бесіди про літературу і життя. — Рівне: Азалія, 2003, 279 с., 500 пр.(о)

КОСТИРЯ Іван

Межівська сторона: Кн. про

письменників-земляків у 2-х частинах: (Лірич. сповіді, довід., твори, ст., спогади, листи). — Донецьк: Каштан, 2003, 579 с., 500 пр.(п)

ЛАПУШКИНА Наталія

Українське письменство Краматорська. — Краматорськ: Тип. «Тираж-51», 2003, 84 с., 300 пр.(о)

МАЛИШКО Валентина

Тату, я люблю тебе: Пережите / Передм. В.Яворівського. — К.: Видавн. «Просвіта» ім. Т.Шевченка, 2003, 142 с.(о)

МАРТИНОВА Ганна

Середньонаддніпрянський діалект. Фонологія і фонетика. — Черкаси: Смілян. ВПП «Тясмин», 2003, 367 с., 300 пр.(о)

На ниві української філології: 36. наук. пр. / Дніпропетр. нац. ун-т; За заг. ред. І.С.Попової, Ю.Ф.Прадїда. — Дніпропетровськ: Пороги, 2003, 257 с., 100 пр.(п)

НАХЛІК Євген

Доля — Los — Судьба: Шевченко і польські та російські романтики / НАНУ. Львів. відділення Ін-ту л-ри ім. Т.Г.Шевченка. Сер. «Літературознав. студії»; Вип.8. — Л.: ТзОВ «Простір-М», 2003, 567 с., 500 пр.(о)

**НАХЛІК Є.К.,
ФЕДУРУК О.О.**

Львівському відділенню Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України — 10 років: Іст. нарис. Актуал. завдання; Біобібліогр. покажч. / НАНУ. Львів. від-ня Ін-ту л-ри ім. Т.Г.Шевченка; Передм. М.Г.Жулинського. «Біобібліографічна серія»; Вип.3. — Л.: Ліга-Прес, 2003, 137 с., 300 пр.(о)

Новейший русско-украинский словарь. Новітній російсько-український словник / Уклад.: Т.В.Ковальова, Л.П.Коврига. — Х.: Сінтекс, 2004, 1168 с., 5000 пр.(п)

ОЛІФІРЕНКО Вадим

Підручник з української літератури: історія і теорія / Донец. від-ня Центру гуманіт. освіти НАНУ, Донец. від-ня Наук. т-ва ім. Т.Г.Шевченка. — Донецьк: Схід. видавн. дім, 2003, 322 с., 400 пр.(о)

Перлини духовності: Твори української світової літератури від часів Київської Русі по XVIII ст. В 2 кн. Кн.2: Навч. посіб. / Упоряд. В.В.Різуна; Пер., передм., комент. В.О.Шевчука. Сер. «Шкільна

бібліотека». — К.: Грамота, 2003, 479 с., 70000 пр.(п)

Словник-довідник з української лінгводидактики / За заг. ред. М.Пентиліук. — К.: Ленвіт, 2003, 149 с.(о)

Українська мова. Довідник школяра / Уклад. О.А.Росінська. — Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2003, 391 с., 15000 пр.(п)

ЧАБАНЕНКО Віктор

Славістичні студії: (Зв'язки, постаті, оцінки) / Запоріж. держ. ун-т. Каф. заг. і слов'ян. мовознавства. — Запоріжжя: Фірма «Стат і Ко», 2003, 202 с.(о)

Шевченко в краю Франка: Пам'ятники Кобзареві на Дрогобищині / Дрогобиц. орг. Всеукр. т-ва «Просвіта» ім. Т.Шевченка, Дрогобиц. філ. Т-ва зв'язків з українцями за межами України (Україна — Світ); Упоряд. і ред. М.Шалата. — Дрогобиц: Коло, 2003, 79 с., 2000 пр.(о)

ШУМИЛО Наталя

Під знаком національної самотності: Укр. худож. проза і літ. критика кінця XIX — поч. XX ст. / НАНУ. Ін-т л-ри ім. Т.Г.Шевченка. — К.: Задруга, 2003, 353 с., 500 пр.(о)

ХУДОЖНЯ

**ЛІТЕРАТУРА.
ФОЛЬКЛОР**

АФАНАСЬЕВ Юрій

Моя естетика проста: Стихи і публіцистика / Предисл. Ю.Станишевського. — Луганськ: Шико, 2003, 143 с., 500 пр.(п)

АФАНАСЬЕВ Александр

Однажды: Повесть и рассказы. Сер. «Правда жизни». — К.: Нора-друк, 2003, 322 с., 5000 пр.(о)

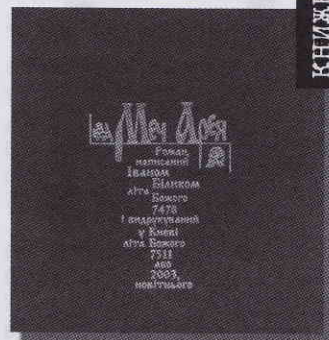

**БАЛЬЗАК Оноре де
Баламутка** / Пер. з фр.

Ю.Лісняк. Сер. «Зарубіжна класика». — К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003, 354 с.(о)

БАСЫРОВ Валерий

Ропот одиночества: Поэзия. Сер. «Скарбниця «Долі». — Симф.: Доля, 2003, 207 с., 300 пр.(п)

БІЛИК Іван

Меч Арея: Роман / Вступ. сл. О.Апанович; Худож. оформл. Л.Кузнецової. — К.: Веселка; Такі справи, 2003, 359 с.: іл., 1000 пр.(п)

БІЛОВОЛ Костянтин

Басівські новації з акцентом Черненка: Із серії «Дивна книга». — Суми: ВАТ «Сум. обл. друк. «Вид-во «Козац. вал», 2003, 73 с., 1000 пр.(о)

БОРОВЕНСКИЙ Василий

Святая Родина моя: Избр. поэзия. — Алчевск: ИПЦ «ЛАДО» ДГМИ, 2003, 212 с., 150 пр.(п)

БУРАТЫНСКАЯ Людмила

Отзвенела листва..: Стихотворения. — Донецьк: Каштан, 2003, 98 с., 200 пр.(о)

ВАРХОЛ Роман

Марсове поле: Поэзия. — Л.: Каменяр, 2003, 96 с.(о)

ВАСИЛЕНКО Любомира

Стежками відлуння. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2003, 287 с.(о)

У формі спогадів описано побут, звичаї, обряди бойківського села, а також ремесла та промисли, деякі з яких вже забуті.

ВЕЛЛЕР Михаил

Легенды Невского проспекта. — Х.: Фолио; Санкт-Петербург: Пароль, 2004, 415 с., 5000 пр.(п)

ВІТИК (МАСТИКАШ) Віра

Думи про щастя. — Л.: Каменяр, 2003, 79 с.(о)

ВЛОЧЕВСКАЯ Иоханна

Моя Одесса: Песни. — Одеса: Маяк, 2003, 79 с.(п)

ГАШИНОВ Юрий

Топография любви: Стихи. — Дніпропетровськ: Гамалія, 2003, 82 с., 500 пр.(о)

ГЕССЕ Герман

Степовий вовк: Роман / Пер. з нім. Є.Попович. Сер. «Зарубіжна класика». — К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003, 251 с.(о)

ГОГОЛЬ Николай

Избранные произведения. — Запорожье: Премьер, 2003, 287 с., 5000 пр.(п)

ГОРДОН Олександр

Латентний Львів. — Л.: Панорама, 2003, 183 с., 700 пр.(о)

ДИКА Зоя

Золиво: Поезії. — К.: Унів. вид-во «Пulsари», 2003, 142 с., 1000 пр.(о)

ДИЧКА Надія

Між злом і світлом: Вірші. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2003, 335 с., 500 пр.(о)

ДРУЖКО Марія

Камертони душі: Поезії. — Дніпропетровськ: ІМА-Прес, 2003, 64 с., 520 пр.(п)

ЕСЕНІН Сергій

Лірика / Пер. Є.Яценка. 2-ге вид., випр. і доповн. — Дніпропетровськ: Пороги, 2003, 341 с., 500 пр.(п)

ЖУК Світлана

Земля берегинь: 36. віршів. — Фастів: Поліфаст, 2003, 157 с., 1000 пр.(п)

ЖУКОВСЬКИЙ Станіслав

Межа: Вибр. поезії. — Донецьк: Нац. спілка письменників України: Журн. «Донбас», 2003, 255 с., 650 пр.(о)

ЗАБЛУДА Анатолій

Сильце для моралі: Поезії. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2003, 95 с., 1000 пр.(о)

ЗАБУДСЬКИЙ Igor

Завтра мое: Поезії. — Черкаси: БРАМА. Видавець О.Ю.Вовчок, 2003, 139 с., 2000 пр.(п)

ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ Павло

Дума про невмирущого; День шостий; В-ван! Повісті / Іл. Є.В.Вдовиченка; Худож.-оформлювач Д.В.Панченко. Сер. «Література». — Х.: Фоліо, 2003, 399 с., 5000 пр.(п)

ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ Павло

Тисячолітній Миколай. Роман. Ч.2: **Залізні зуби** / Худож.-оформлювач І.В.Осипов. Сер. «Література». — Х.: Фоліо, 2004, 461 с.(п)

ЗІНЧУК Дмитро

Очеретяна колиска: Поезії. — Л.: Каменяр, 2003, 111 с., 100 пр.(о)

ІГНАТЕНКО Оксана

Зелена неділя: Поезії. Сер. «Молода муза». — Дніпропетровськ: Пороги, 2003, 74 с., 300 пр.(о)

ІГНАТЕНКО Ганна

На дні мого серця... Вибране. — К.: Молодь, 2003, 415 с., 1000 пр.(п)

КІРИМОВ Іван

Оріяни-Град: Іст. повість. — Ужгород: ІВА, 2003, 189 с., 2000 пр.(п)

Книга проезжающих: (Афоризмы) / Сост. А.Попел. — Л.: ИД «ПАНОРАМА», 2003, 155 с., 1000 пр.(п)

КОВАЛКО Михайло

Книга мого буття: Поезії / Передм. Л.І.Андрієвського; Упорядкув. Т.В.Майданович. Сер. «Поет. сторінки». — К.: Крилиця, 2003, 286 с., 2000 пр.(о)

КОЛІСНИЧЕНКО Анатолій

Зозулька з апокаліпсису: Роман. — О.: Астропринт, 2003, 278 с., 1000 пр.(о)

КОНОНОВ Виталий

Украина моя радянская или синтетическое путешествие

по Южному Бугу. — К.: Сфера, 2003, 178 с., 3000 пр.(о)

КОЗЬО Пауло

Одиннадцать минут: Пер. с португ. — К.: София, 2003, 335 с., 30000 пр.(п)

КРАВЧЕНКО Анатолий

День, отмеченный камешком белым: Из стихов последнего десятилетия. — Донецьк: ІПШ «Наука і освіта», 2003, 124 с., 1000 пр.(о)

КРАВЧЕНКО-РУСІВ

Анатолій-Іван
Сине вухо: Поезії. Т.1. — Дніпропетровськ: Січ, 2003, 78 с., 200 пр.(о)

КРЕМЛІНСЬКИЙ Ярослав

Розуму Спас і науки. — Луганськ: Луган. держ. мед. ун-т, 2003, 91 с., 100 пр.(о)

КРИЩЕНКО Вадим

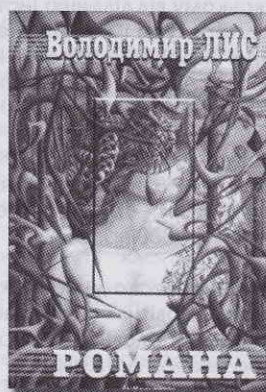
Усі ми прагнемо любові: Пісні. — К.: ВІРА ІНСАЙТ, 2003, 259 с., 2000 пр.(п)

КУЦІЙ Леонід

Тези на протезах: Гумор і сатира. — Вінниця: ПП «О.Власюк», 2003, 83 с.(о)

ЛАВРИНЕНКОВА Евдокия

И ждет перрон воспоминаний: Поезия и проза. — К.: КМЦ «Поезия», 2003, 126 с., 300 пр.(о)

ЛИС Володимир

Романа: Роман. — Л.: Кальварія, 2003, 167 с.(п)

Лицо Бога в дикой природе / Киев. экол.-культ. центр; Сост. В.Е.Борейко. Сер. «Природоохран. пропаганда»; Вып.23. — К.: Логос, 2003, 43 с., 600 пр.(о)

ЛУКАШ Микола

Шпигачки / Післямова Л.Череватенка. — К.: Ярославів Вал, 2003, 240 с.: іл., 5000 пр.(п)

ЛЯШЕНКО Владимир

На крыльях зла: Роман. — До-

нецк: Каштан, 2003, 531 с., 200 пр.(п)

МАЛИНОВСКИЙ Альберт

Как живется, земляки?! Из жизни рядовых одесситов?: Худож.-документ. почти повесть. — О.: Астропринт, 2003, 667 с., 500 пр.(п)

МАТУШЕК Олена

...і вистоять на тиші слів: Вибране. — К.: Укр. Центр духов. культури, 2003, 274 с., 1000 пр.(о)

МЕЛЬНИК Іван

У пеклі голодомору: Вірші. — Днепропетровськ: ІМА-Прес, 2003, 48 с., 200 пр.(о)

МИЛАШ Николай

Честь имею! Стихи. — Днепропетровськ: Пороги, 2003, 127 с., 220 пр.(п)

МИРОНЕНКО Анатолий

Тайна кажущегося: Лирич. интим. — Суми: ИПП «Мрія-1» Лтд, 2003, 111 с., 410 пр.(п)

НАДУТЕНКО Елена

Святой и грешный этот мир: Стихи. — Кіровоград: ТОВ «Імекс Лтд», 2003, 121 с., 300 пр.(о)

НАЗАРЕНКО Валентин

Поток былого; Вдали от друзей: Стихотворения. — К.: Логос, 2003, 234 с., 150 пр.(о)

Народні казки, зібрані Петром Івановим / Упоряд. І.Неїло. — К.: Екс Об, 2003, 506 с., 300 пр.(о)

Народні обряди Поліського краю зібрані та записані Н.К.Шушпан. — К.: Ніка-Центр, 2003, 87 с., 300 пр.(о)

Олег Мигаль: портрет у реальності часу / Упоряд.: І.Манастирська, Н.Стефурак. — Л.: Каменяр, 2003, 147 с.: іл.(о)

ПААСІЛІННА Арто

Рік Зайця: Роман / 3 фін. пер. Ю.Зуб. — Л.: Кальварія, 2003, 167 с.(п)

ПАВЛИЧКО Дмитро

Рубаї. — К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003, 167 с.(о)

ПАЛІЄНКО Микола

Послання Черничої гори: Вірші. — О.: Маяк, 2003, 81 с.(о)

ПЕУНОВ Вадим

Таке коротке довге життя: Роман-факт. — К.: Укр. пропілеї, 2003, 466 с., 1000 пр.(п)

ПІНЧУК Микола

Чому небо плаче...: Лірика. — Рівне: Волин. обереги, 2003, 127 с., 500 пр.(о)

ПОКАЛЬЧУК Юрко

Таксі-блюз: Повісті та оповідання. Сер. «Література». — Х.: Фоліо, 2003, 317 с., 4000 пр.(о)

РЯДОВА Алла

Благословенны Небеса: Стихи. — О.: Астропринт, 2003, 154 с., 500 пр.(о)

РЕШЕТОВА Світлана

Нев'януچه сузір'я: Поет. альбом. — Артемівськ: Артемів. обл. друк., 2003, 96 с., 500 пр.(о)

СЕЛЕЗНЕВ Михаил

Сочинения. В 3 т. Т.1: Стихотворения. Поэмы. — Дніпропетровськ: Січ, 2003, 410 с., 500 пр.(п)

Скарбниця народної мудрості / Упоряд. Т.М.Панасенко. Сер. «Перлини укр. культури». — Х.: Фоліо, 2004, 286 с., 4000 пр.(п)

СОКОЛОВ Анатолий

Горгона: Сонети о любви. — Дніпропетровськ: Гамалія, 2003, 115 с., 200 пр.(о)

СОСЮРА Володимир

Всім серцем любіть Україну..: Вибр. твори / Вступ. сл. С.А.Гальченка. Сер. «Б-ка Шевченків. комітету». — К.: Криниця, 2003, 606 с., 5000 пр.(п)

СТРОКАНЬ Валентин

Чорний іній: Роман. Сер. «Коронація слова». — Л.: Кальварія, 2003, 219 с.(п)

КІНО І НІМЦІ**Андрій КОКОТЮХА**

Українські міста не беруть в облогу терористи. Літаки в нашій державі не захоплюють обмотані вибухівкою бандюгани... Українським суперменам ніде себе виявити у сучасних реаліях. Сучасний автор гостросюжетних романів воліє, скажімо, відправити цілий взвод спецназівців у 1942 рік на один із крижаних островів Північного Льодовитого океану. І поставити перед ними завдання: знищити секретну німецьку станцію. «Наших» висаджує на крижану арктичну скелю письменник **Валентин СТРОКАНЬ**.

«Наші» — вони справді наші, у буквальному розумінні цього слова. Хоча склад спецзагону традиційно для подібної літератури інтернаціональний (є навіть якут і норвежець), але на дві третини укомплектовано такі українцями. Характеризують національну приналежність суперменів періодичні згадки про борщ, сало, а також лагідна українська примовка «хай йому грець».

Фашисти теж не в тім'я биті. А їхній командир майор Гревер настільки розумний, що сумнівається в гітлерівських ідеях. Ідеалах «третього рейху» і дозволяє собі подумки сперечатися з самим Гітлером, якого запаросто називає Адольфом. Майора дехто з підлеглих вважає гнилим інтелігентом. Можете не боятися: протягом трьох діб двою фашист розчарується у війні взагалі, второпав її недоцільність і допоможе «нашим» виконати завдання.

Якщо очистити текст від лушпайок гірших традицій радянської військово-пригодницької літератури, отримаємо цілком пристойний і конкурентоспро-

можний бойовик, котрий вповні відповідає роздрібній ціні на таку книжку.

Оті самі «лушпайки» — єдине, що суттєво заважає читанню. Обраний автором жанр не передбачає окреслення біографій кожного окремого персонажа. Двобій «наших» і німців тут не психологічний, а саме фізичний. Іде випробування фізичних сил, бо всі десантники — чоловіки високих моральних якостей, а їхні вороги — переважно боягузи, садисти та моральні потвори. Тож імена героям потрібні лише для того, аби знати, кого ще не вбили. Діалоги та внутрішні монологи дещо зважають читанню, але за бажання можна обходити ці перешкоди, як десантники з «Чорного інію» — небезпечно провалля та ворожі засідки. Зрештою, не так часто на ринку вітчизняної белетристики з'являється книжка, де сильні друзі перемагають не менш сильних ворогів.

СУВОРОВ Виктор

Освободитель: Роман. — Х.: Фоліо; Москва: АСТ, 2004, 382 с., 15000 пр.(п)

СУВОРОВ Виктор

Очищение: Зачем Сталин обезглавил свою армию? — Х.: Фоліо; Москва: АСТ, 2004, 347 с., 7000 пр.(п)

Суцвіття: Антол. прози літ. студії Ніжин. держ. пед. ун-ту ім. М.Гоголя / Упоряд.: О.В.Забарний, О.Є.Гадзінський. — Ніжин: Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М.Гоголя, 2003, 264 с., 130 пр.(о)

ТЕРЛЕЦЬКА Наталка

Пришестя втечі / Передм. В.Медвідя. — К.: ВД Дмитра Бураго, 2003, 136 с., 1000 пр.(о)

ТОВСТУХА Євген

Не полишай мене, надіє: Поезія. — К.: Укр. акад. оригін. ідей, 2003, 95 с., 2000 пр.(п)

ТОЛСТОЙ Лев

Избранные произведения. — Запорожье: Премьер, 2003, 239 с., 5000 пр.(п)

ТУРГЕНЕВ Иван

Избранные произведения. — Запорожье: Премьер, 2003, 271 с., 5000 пр.(п)

Українські народні пісні / Худож.-оформлювач І.В.Осипов. Сер. «Домашня бібліотека». — Х.: Фоліо, 2003, 249 с., 5000 пр.(п)

ФЕРРЕРО Бруно

Кола на воді: Короткі історії для душі / Пер. з польськ. Г.Тео-

дорович. — Л.: Свічадо, 2003, 72 с.(о)

ХОМИК Василь

Наша Лемківщина. — Л.: Каменяр, 2003, 127 с.; 2 арк. іл.(о)

ЦИБУЛЬКО В.М.

Книга застережень. 999 / Післямова С.Квіта; Дизайн і іл. М.Москаля. — Х.: Фоліо, 2003, 143 с., 1000 пр.(п)

ЧЕМЕРИС Валентин

Убивство на хуторі біля Диканьки: Іст. детектив. Повісті. Оповідання. — Дніпропетровськ: Пороги, 2003, 284 с., 2000 пр.(п)

ШЕРЕПИЦКИЙ Анатолий

Горькая тишина: Стихи. — К.: КМЦ «Поэзия», 2004, 199 с., 300 пр.(о)

ШМУРИКОВА-ГАВРИЛЮК Ніна

Як сутінки у серці озвучуться!: Вінок сонетів. — Хмельницький: НВП «Евріка» ТОВ, 2003, 20 с., 100 пр.(о)

ЮНУСОВА Лиля

Крымско-татарская литература: Сб. произведений фольклора и литературы VIII—XX вв. — Симф.: Доля, 2002, 343 с., 1000 пр.(п)

Я хочу, чтобы песни звучали: Застол. песни / Худож.-оформитель А.С.Юхтм ан. Сер. «Домашняя библиотека». — Х.: Фоліо, 2004, 447 с., 5000 пр.(п)

ЯРМУШ Василь

Правди святе зерно..: Поезії. — Тернопіль: Джуря, 2003, 163 с., 1000 пр.(о)

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Античний театр: Есхл, Софокл, Евріпід, Арістофан, Менандр, Плавт: Трагедії і комедії / Упоряд. та передм. В.Пашенка. Сер. «Шкільна бібліотека». — К.: Веселка, 2003, 383 с.; іл., 5000 пр.(п)

БАРКЕТ Моллі,**ТРОТМАН Фелісіті**

На крилах мрії: Наук.-попул. вид. Сер. «Історія техніки». — Х.: Ранок, 2003, 64 с., 5000 пр.(п)

БАУМ ЛІМАН ФРЕНК

Чарівник Країни Оз: Повість-казка / 3 англ. пер. М.Пінчевський; Іл. В.А.Дунавої. Сер. «Золота бібліотека». — К.: Школа, 2003, 172 с., 10000 пр.(п)

БОЯРИНА Алина

Денис Котик и Орден Бледных

Витязей / Худож.-ил. Л.Э.Чайка; / Худож.-переплет І.В.Осипов. — Х.: Фолио, 2003, 479 с., 5000 пр.(п)

ГАЙ Джон
Античний мир. Сер. «Древние цивилизации». — Х.: Ранок, 2003, 64 с., 4500 пр.(п)

ГАЙ Джон, КЛЕР Джон, ХОЛЛ Ричард
Крізь легенди до істини. Сер. «Давні цивілізації». — Х.: Ранок, 2003, 64 с., 5500 пр.(п)

Детям обо всем на свете: Попул. енцикл. Кн.2 / Сост.: Укр. фонд межнар. молод. сотр. рудництва. — Х.: Синтекс, 2003, 399 с.: ил. 5000 пр.(п)

Динозаври: Для дітей серед. шк. віку / Координатор сер. Д.Таболкін; Авт.-упоряд.: В.В.Мирошнікова, Д.С.Мирошнікова; Худож.-ілюстр. Г.В.Беззубова. Сер. «Дитяча енциклопедія». — Х.: Фолио, 2004, 301 с., 4000 пр.(п)

Кораблі: Дит. енцикл. / Авт.-упоряд. Д.І.Калмиків; Худож.І.В.Резько. Сер. «Я пізнаю світ». — К.: Школа, 2003, 510 с., 10000 пр.(п)

МАК-КЕНЗІ Іан, ТОЛЛ ОБЕРН Джеф
Приборкуючи хвилі та глибини: Наук.-попул. вид. Сер. «Історія техніки». — Х.: Ранок, 2003, 66 с., 5000 пр.(п)

МІЛН Алан, ЗАХОДЕР Борис
Вінні-Пух та всі-всі-всі: Казкова повість: Для мол. та серед. шк. віку / 3 англ. пер. Б.Заходер; Пер. укр. А.Г.Костецький. Сер. «Золота бібліотека». — К.: Школа, 2003, 303 с., 10000 пр.(п)

НЕСТАЙКО Всеволод
Казкові пригоди і таємниці: Повісті-казки: Для мол. шк. віку / Передм. А.Г.Костецького; Мал.

А.П.Василенка. — К.: Веселка; Тернопіль: Навч. кн. «Богдан», 2003, 447 с., 1000 пр.(п)

НЕСТАЙКО Всеволод
Тореадори з Васюківки: Трилогія та пригоди двох друзів: Для серед. шк. віку / Передм. Б.Й.Чайковського; Мал. Є.В.Семенова. 7-ме вид. — К.: Веселка; Тернопіль: Навч. кн. «Богдан», 2003, 437 с., 1000 пр.(п)

НОСОВ Микола
Незнайко в Сонячному місті: Роман-казка. У 2 ч.: Для мол. та серед. шк. віку / Пер. з рос. Ф.Ю.Маківчука; Іл. Т.Л.Кудиненко. Сер. «Золота бібліотека». — К.: Школа, 2003, 335 с., 10000 пр.(п)

Перлина казок / Уклад. С.А.Мірошніченко. — Донецьк: Сталкер, 2003, 318 с., 2500 пр.(п)

ПОТТЕР Гаррі
Драконологія / Худож.-оформитель І.В.Осипов. — Х.: Фолио, 2003, 334 с., 1000 пр.(п)

РАУД Ено
Нові пригоди Муфтика, Півчеревицька і Мохобородька: Повість-казка: Для мол. та серед. шк. віку / Пер. з естон. О.С.Завгородній; Іл. В.Чугуєвського. Сер. «Золота бібліотека». — К.: Школа, 2003, 316 с., 10000 пр.(п)

РОСС Стюарт
Відьми: Наук.-попул. вид. / Іл. «Мак Ре Букс». Сер. «Факти чи вигадки». — Х.: Ранок: Веста, 2003, 48 с.(п)

РОСС Стюарт
Лицарі: Наук.-попул. вид. / Іл. «Мак Ре Букс». Сер. «Факти чи вигадки». — Х.: Ранок: Веста, 2003, 48 с.(п)

РОСС Стюарт
Пірати: Наук.-попул. вид. / Іл. «Мак Ре Букс». Сер. «Факти чи вигадки». — Х.: Ранок: Веста, 2003, 48 с., 5000 пр.(п)

РОСС Стюарт
Розбійники та бандити: Наук.-попул. вид. / Іл. «Мак Ре Букс». Сер. «Факти чи вигадки». — Х.: Ранок: Веста, 2003, 48 с., 5000 пр.(п)

РОСС Стюарт
Таємні суспільства: Наук.-попул. вид. / Іл. «Мак Ре Букс». Сер. «Факти чи вигадки». — Х.: Ранок: Веста, 2003, 48 с., 5000 пр.(п)

Таємниці природи: Дит. енцикл.

/ Авт.-упоряд. О.А.Леонівич; Худож. А.О.Леонівич, Ю.А.Станішевський. Сер. «Я пізнаю світ». — К.: Школа, 2003, 415 с., 10000 пр.(п)

Українські літературні казки / Упоряд.: О.Є.Шевченко, Т.Г.Качалова; Передм. А.Г.Костецького. Сер. «Хрестоматія школяра». — К.: , 2003, 191 с., 10000 пр.(п)

Українські народні казки / Ред.-уклад. Л.М.Безусенко. — Донецьк: Сталкер, 2003, 287 с.(п)

ЭНЗЕНБЕРГЕР Ханс МАГНУС
Дух числа: Математические приложения: Пер. с англ. — Х.: Кн. клуб «Клуб Семейн. Досуга», 2003, 270 с., 3000 пр.(п)

Явища звичайні та незвичайні: Попул. дитяча енцикл. Сер. «Вікно у дивосвіт». — Х.: Синтекс, 2003, 95 с., 5000 пр.(п)

МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

БОССОЛИ Карло
Пейзажи и достопримечательности Крыма в рисунках Карло Боссолі: Альбом / Вступ ст. Е.Вишневицкий. — К.: Мистецтво, 2003, 76 с.: ил. (рус., англ.) (о)

КИБИЧ Ярослава
Назарій Яремчук: Я пісню вернуся до життя. — Чернівці: Прут, 2003, 326 с., 1000 пр.(о)

ЛЕЙБФРЕЙД А.Ю., ПОЛЯКОВА Ю.Ю.
Харьков. От крепости до столицы: Заметки о старом городе / Худож.-оформитель Б.Ф.Бублик. — Х.: Фолио, 2004, 335 с., 2000 пр.(п)

Микола Лисенко у спогадах сучасників: У 2 т. Т.1 / Редкол: А.П.Лашенко (голова) та ін.; Упоряд., передм. та комент. Р.Я.Пилипчука. — К.: Муз. Україна, 2003, 343 с.: іл., 3000 пр.(п)

РОИК Вера
Мелодии на полотне: Воспоминания. Вышивки. Отзыви. — Симф.: Крымучпедгиз, 2003, 239 с., 1000 пр.(п)

ТРЕМБИЦЬКИЙ Володимир
Національний гімн «Ще не вмерла Україна...» та інші українські гімнові пісні / Наук. тв. ім. Шевченка. 2-ге вид., переробл. та доповн. — Л., 2003, 174 с., 3000 пр.(п)

ЛІТЕРАТУРА УНІВЕРСАЛЬНОГО ЗМІСТУ

Володимир Пилипович Моренець: Біобібліогр. покажч. / Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад». Сер. «Вчені НАУКМА». — К.: ВД «КМ Академія», 2003, 59 с., 200 пр.(о)

Доброчинна діяльність і меценатство в Україні. Вип.1. 2003 рік / Авт. ідеї і авт.-упоряд. В.Болгов; Відп. за вип. І.Болгов та ін. — К.: Укр. видавн. консорціум, 2003, 110 с., 5000 пр.(п)

Жіноче серце, сповнене любові: Портр. киянок на початку ХХІ ст.: 36. нарисів / Упоряд.: Г.М.Менжерес. — К.: Просвіта, 2003, 519 с.: іл.(п)

Знаменні дати: Календар-2004: Щорічник / Нац. парламент. б-ка України; Авт.-упоряд.: В.О.Кононенко (керівник) та ін. — К.: Україна, 2004, 272 с., 1000 пр.(о)

Рівень освіти населення України: За даними Всеукр. перепису населення 2001 року / Держ. ком. статистики України; За ред. О.Г.Осауленка. — К., 2003, 218 с.(о)

Спецфонд Книжкової палати України (1917—1921 рр.): Наук.-доп. бібліогр. покажч. / Уклад.: О.О.Федотова та ін. — К.: Кн. палата України, 2003, 359 с., 500 пр.(о)

Україна промислова: Довідк.-біогр. вид. Вип.2 / Авт. ідеї і авт.-упоряд. В.Болгов; Відп. за вип. І.Болгов та ін. — К.: Укр. видавн. консорціум, 2003, 207 с., 7500 пр.(п)

Український письменник Юрій Вухналь (І.Д.Ковтун) (1906—1937): Бібліогр. покажч. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г.Короленка. — Х., 2003, 48 с., 55 пр.(о)

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

ВІСЯЩЕВ Володимир
Наукові засади передпроектних досліджень і обґрунтувань. — Севастополь: Вебер; Донецьк, 2003, 440 с., 300 пр.(о)

ГРИФФЕН Л.А.
«Капитал» и капитализм. — К.: ЭЛМА, 2003, 144 с.(о)

ЗАВАДСЬКИЙ Й.С.

Менеджмент: Підручник. У 3 т. Т.2 / Европ. ун-т. — К., 2003, 635 с., 3000 пр.(о)

ЛЕВКІВСЬКИЙ В.М.

Сучасні трансформації в міжнародному русі капіталу. — Чернігів: Сіверян. думка, 2003, 247 с., 1000 пр.(п)

Міжнародні стандарти аудиту:

Опор. конспект лекцій / Київ. нац. торг-екоп. ун-т. — К., 2003, 200 с., 500 пр.(о)

ПИРОЖЕНКО Оксана

Уставний капітал: бухгалтерський и налоговый учет. — Х.: ИД «Фактор», 2003, 78 с., 5000 пр.(о)

Порядок погашення налогових обязательств: Норматив. база / Сост. В.Кузнецов. — Х.: ИД «Фактор», 2003, 589 с., 5000 пр.(о)

СОЛОШЕНКО Людмила, ПИРОЖЕНКО Оксана

Аренда автомобиля у физического лица / 3-е изд., перераб. и доп. — Х.: ИД «Фактор», 2003, 188 с., 7000 пр.(о)

Стратегія соціально-економічного розвитку Харківської області на період до 2011 року: (Стислий виклад). — Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003, 203 с., 1300 пр.(о)

Страхова справа. Інтегрований навчальний комплекс: Підручник. Автоматиз. система навчання на CD та Інтернет-портал. У 2 кн. Кн.1: **Страхові послуги** / В.Т.Александров, О.М.Бандурка, О.І.Воропа та ін. — К.: НВП «АВТ»; Х.: ВЦ НТУ «ХП», 2003, 638 с., 500 пр.(п)

ЮРІЙ С.І., ІВАНУХ Р.А., ДУСАНОВСЬКИЙ С.Л.

Економічні та соціальні аспекти розвитку господарського комплексу України / Терноп. акад. нар. госп-ва, Ін-т регіон. дослідж. НАНУ. — Тернопіль: Збруч, 2003, 466 с., 400 пр.(п)

ПОЛІТИКА**ВАРІЙ М.Й.**

Політико-психологічні передвиборні та виборчі технології: Навч.-метод. посіб. Сер. «Новітня психологія»; Вип. 11. — К.: Ельга: Ніка-Центр, 2003, 398 с., 1000 пр.(о)

ВЛАСЕНКО Олександр

Політика «за склом» або

таємниці виборчих технологій. — К.: Знання України, 2003, 95 с., 3000 пр.(о)

ЗЕЛЬНИЦЬКИЙ А.М., УДОВЕНКО П.І.

Політичні партії і вибори: (Довід. парт. працівника) / Ін-т упр. ефективністю процесів «Гарант квалі». — К., 2003, 596 с., 1200 пр.(п)

Політична історія України. XX століття: У 6 т. / Редкол.: І.Ф.Курас (голова) та ін. — К.: Генеза, 2003, 3000 пр.(п)

Т.5: Українці за межами УРСР (1918—1940) / Керівник тому В.П.Трошинський. — 716 с.

Т.6: Від тоталітаризму до демократії (1943—2002) / Керівник тому О.М.Майборода; Авт. тому: В.П.Андрущенко, В.К.Баран, О.Д.Бойко та ін. — 694 с.

ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Законодавство України про працю: Зб. законодав. та політ. актів / Упоряд. М.І.Камлик. — К.: Атіка, 2003, 944 с., 4000 пр.(о)

Законодавча і нормативна база для створення і діяльності неприбуткових організацій в Україні / Упоряд. О.Сидоренко. — К.: Центр інновацій розвитку, 2003, 396 с., 700 пр.(о)

Кодекс законів про працю України: Наук.-практ. коментар / В.І.Прокопенко (керівник авт. колективу), З.Я.Козак, Л.О.Кузнецова та ін. — Х.: Фірма «Консум», 2003, 831 с., 10000 пр.(п)

ЛУНЯК М.О.

Господарське право України: Навч.-метод. посіб. / Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М.Гоголя. — Ніжин, 2003, 327 с., 360 пр.(о)

МАРТИНЕНКО В.М.

Державне управління: шлях до нової парадигми (теорія та методологія) / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, Харк. регіон. ін-т. — Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2003, 218 с., 300 пр.(о)

Молодежі о гендере / Е.І.Бородин, Ю.В.Борисова, І.В.Шпекторенко и др.; Днепропетр. центр молодіж. сотр. рудництва. — Днепропетровск: Проспект, 2003, 51 с., 2000 пр.(о)

Научно-практический комментарий уголовного кодекса Украины: От 5 апр. 2001 г. / Под

ред. Н.И.Мельника, Н.И.Хавронюка. — К.: Изд-во А.С.К., 2004, 1215 с., 5000 пр.(п)

СТИЧИНСЬКИЙ Б.С., ЗУБ І.В., РОТАНЬ В.Г.

Науково-практичний коментар до законодавства України про працю / 4-те вид., доповн. та переробл. — К.: Вид-во А.С.К., 2003, 1023 с., 30000 пр.(п)

ПОЛЬОВИЙ Ренат

Моя боротьба. Спогади. — К.: Діокор, 2003, 135 с., 100 пр.(о)
Автобіографічна розповідь про тернистий шлях інженера-винахідника.

НАУКА.**НАУКОЗНАВСТВО****ЗАРУБА В.М.**

Антін Синяєвський: Життя, наукова та громадська діяльність (1866—1951): Монографія. — Дніпропетровськ: ПП «Ліра» Лтд», 2003, 283 с., 300 пр.(п)

ЗЕЛІНСЬКА Надія

Поетика приголошеного слова: Українська наукова література XIX — початку XX ст. — Л.: Світ, 2003, 351 с., 300 пр.(о)

ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Большой спор о любительской охоте / Киев. экол.-культ. центр; Сост. В.Е.Борейко. Сер. «Охрана дикой природы»; Вип.33. — К.: Логос, 2003, 175 с., 600 пр.(о)

БОРЕЙКО Владимир

Белые пятна природоохраны / Киев. экол.-культ. центр. 2-е изд., доп. Сер. «Охрана дикой природы»; Вип.31. — К.: Логос, 2003, 289 с., 200 пр.(о)

БОРЕЙКО Владимир.Е., МОРОХИН Н.В.

Лесной фольклор. Древья жизни и священные рощи / Киев. экол.-культ. центр. 2-е изд., доп. Сер. «Охрана дикой природы»; Вип.25. — К.: Логос, 2003, 223 с., 300 пр.(о)

БОРЕЙКО Владимир.Е., МОРОХИН Н.В.

Популярный словарь по экологической этике и гуманитарной экологии / Киев. экол.-культ. центр. Сер. «Охрана дикой природы»; Вип.22. — К.: Логос, 2003, 95 с., 300 пр.(о)

ЗББИ Эдвард

Банда гаечного ключа / Киев. экол.-культ. центр. Сер. «Охрана дикой природы»; Вип.32. — К.: Логос, 2003, 239 с., 500 пр.(о)

Екологічна мережа Новгород-Сіверського Полісся / С.М.Панченко, Т.Л.Андрієнко, Г.Г.Гавриш, Ю.В.Кузьменко. — Сумми: Унів. кн., 2003, 91 с., 375 пр.(о)

МОРОХИН Николай

Гусиная дорога: Размышления о судьбе природ.-культ. памятников / Киев. экол.-культ. центр. Сер. «Охрана дикой природы»; Вип.24. — К.: Логос, 2003, 178 с., 1400 пр.(о)

НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ**ВИШНЕВСЬКИЙ В.І., КОСОВЕЦЬ О.О.**

Гідрологічні характеристики річок України. — К.: Ніка-Центр, 2003, 323 с., 350 пр.(п)

ЛАШТА Віталій

Географія надслучанського краю: Наук.-пізнавал. посіб. — Рівне: Волин. береги, 2003, 91 с., 1000 пр.(о)

Полина Семеновна Кончинина: Страницы биографии. Архив краеведа / Артемов. гос. краеведч. музей; Сост.: Л.Е.Попова, И.А.Корнацкий; Предисл. В.Н.Браткова. — Артемовск, 2003, 143 с., 300 пр.(о)

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Секс и любовь / Сост. Ю.А.Исат. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 378 с., 15000 пр.(п)

ТАЛПОШ Василь

У світі ссавців: Зоовікторина: 280 запитань та відповідей. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2003, 136 с., 3000 пр.(о)

РАДІОЕЛЕКТРОНІКА. ЗВ'ЯЗОК. АВТОМАТИКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА**АБЛАН Дэн**

LightWave 6/7 для дизайнера: Искусство трехмерного дизайна: Пер. с англ. — К.: ООО «ТИД «ДС», 2003, 856 с., 1000 пр.(п)

Методи оптимізації складних систем: Навч. посіб. / Кузьмін І.В., Биков М.М., Москвіна С.М., Кузьмін А.І.; Вінниц. держ. техн.

ун-т. — Вінниця: ВДТУ, 2003, 164 с., 85 пр.(о)

ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО. ПОВУТОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Рецепты и советы моей свекрови / Сост. А.Дороговцева. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 574 с., 15000 пр.(п)

Рукоделие / Сост. И.А.Сокол; Худож.-оформитель Л.Д.Киркач. Сер. «Домашняя библиотека». — Х.: Фолио, 2003, 479 с., 4000 пр.(п)

Хозяину в подарок: 1000 полезных советов / Сост. П.И.Акунин. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 478 с., 15000 пр.(п)

ЧИЖИК Т.Б.
Самоучитель по вязанию. — Донецк: Донецчина, 2003, 605 с., 3000 пр.(п)

СИЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО. СИЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

Все о птицеводстве / Сост. В.Булгаков. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 383 с., 15000 пр.(п)

ДЖИМОВ Михаил
Немецкая овчарка. Сер. «Семейные любимцы». — Москва: ООО «Изд-во АСТ»; Донецк: Сталкер, 2003, 363 с.(п)

ДЖИМОВ Михаил
Ротвейлер. Сер. «Семейные любимцы». — Москва: ООО «Изд-во АСТ»; Донецк: Сталкер, 2002, 364 с., 2500 пр.(п)

ЕРЕМИН Геннадий
Слива и алыча. — Х.: Фолио: АСТ, 2003, 302 с., 4000 пр.(п)

ЗАТОЯКИН Олег
Пчеловодство. Практическое руководство. Сер. «Мое хозяйство». — Донецк: Сталкер, 2003, 351 с., 3750 пр.(п)

ЗУБЕЦЬ Михайло
Вибрані твори / Упоряд. Б.Я.Панасюк. — К.: Аграр. наука, 2003, 591 с.(п)

Кавказские, азиатские овчарки и другие волкодавы / Авт.-сост.

В.Б.Высоцкий. Сер. «Домашние любимцы». — Донецк: Сталкер, 2003, 349 с., 2500 пр.(п)

КУМИНОВ Евгений, ЖИДЕХИНА Татьяна
Смородина. Сер. «Домашняя библиотека». — Х.: Фолио, 2003, 255 с., 4000 пр.(п)

Машины та обладнання для агропромислового комплексу. У 5 кн. Кн. 1 / Під ред. В.І.Кравчука, В.Т.Александрова. — К.: АВТ, 2003, 605 с.(п)

Микола Петрович Момотенко. **Життя — Україні** / 2-ге вид., доповн. / Упоряд.: В.Ф.Шпак та ін. — К.: Аграр. наука, 2003, 231 с., 500 пр.(п)

Нетрадиционные садовые культуры / Сост. Е.П.Куминов. Сер. «Домашняя библиотека». — Х.: Фолио: АСТ, 2003, 254 с., 4000 пр.(п)

ПІВЕНЬ І.О., ЕРМОЛАЄВА В.М.
Малорозповсюджені овочеві культури: Довідник. — Л.: Каме- няр, 2003, 126 с., 2000 пр.(о)

Секреты современного пчеловодства в вопросах и ответах: 3000 полезных советов / Сост. Э.В.Белик. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2004, 300 с., 15000 пр.(п)

ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

Алкогольная кулинария / Сост. И.А.Сокол; Худож.-оформитель И.В.Осипов. Сер. «Домашняя библиотека». — Х.: Фолио, 2003, 319 с., 4000 пр.(п)

Блюда из цыплят и кур / Авт.-сост. В.Н.Жукова. Сер. «Вкусные рецепты». — Донецк: Сталкер, 2003, 319 с., 2500 пр.(п)

Восточные сладости / Авт.-сост. В.Н.Жукова. Сер. «Вкусные рецепты». — Донецк: Сталкер, 2003, 319 с., 2500 пр.(п)

Все об украинской кухне / Сост. Д.Билик. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 350 с., 15000 пр.(п)

Классическая и современная французская кухня / Авт.-сост. В.Н.Жукова. Сер. «Вкусные рецепты». — Донецк: Сталкер, 2003, 319 с., 2500 пр.(п)

ЛАГУТИНА Лидия, ЛАГУТИНА Светлана
Лучшие блюда русской кухни.

— Донецк: Донецчина, 2003, 367 с., 5000 пр.(п)

Лучшие блюда мировой кухни / Сост. К.А.Похлебкина. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 575 с., 15000 пр.(п)

Лучшие рецепты для микроволновой печи / Сост. О.Домодедова. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2004, 318 с., 15000 пр.(п)

На праздничном столе / Сост. В.А.Круковский. — К.: Изд-во А.С.К., 2003, 416 с., 50000 пр.(п)

Популярные европейские десерты / Авт.-сост. О.В.Остренко. Сер. «Вкусные рецепты». — Донецк: Сталкер, 2003, 319 с., 2500 пр.(п)

1000 рецептов православной кухни / Сост. И.Р.Киреевский. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2003, 381 с., 15000 пр.(п)

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я. МЕДИЧНІ НАУКИ

АКСЕНОВ Алексей
Лечение сахарного диабета. Сер. «Я не колдун, я — Знахарь». — Донецк: Сталкер, 2003, 285 с., 1250 пр.(п)

БЕЛОПОЛЬСКИЙ Юрий
Здоровье вашего мужчины. Сер. «Здоровье в вашем доме». — Х.: Кн. клуб «Клуб Семейн. Досуга», 2003, 318 с., 4500 пр.(п)

БЕРКОВ Борис, БЕРКОВА Галина
Золотые рецепты народной медицины. Популярная семейная энциклопедия. — Х.: Кн. клуб «Клуб Семейн. Досуга», 2003, 319 с., 3000 пр.(п)

ВОСТОКОВ Виктор
Как излечить 200 самых распространенных болезней. Сер. «Известные целители лечат». — Донецк: Сталкер, 2003, 281 с., 3750 пр.(п)

Домашний лечебник / Сост. А.М.Гопаченко; Худож.-оформитель Л.Д.Киркач. Сер. «Домашняя библиотека». — Х.: Фолио, 2003, 399 с., 4000 пр.(п)

КОМАРОВСКИЙ Е.О.
Здоровье вашего ребенка и здоровый смысл его родственников / 4-е изд., доп. Сер. «Домашняя библиотека». — Х.: Фолио, 2003, 543 с., 3000 пр.(п)

МАЛАХОВ Геннадий
Золотые правила питания.

Сер. «Болезни. Профилактика и лечение». — Донецк: Сталкер: Генеша, 2003, 431 с.(п)

Нетрадиционная медицина: Пер. с англ. Сер. «Здоровье в вашем доме». — Х.: Кн. клуб «Клуб Семейн. Досуга», 2003, 318 с., 5000 пр.(п)

Похудение и ваша группа крови / Сост. О.В.Завязкин. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2004, 223 с., 15000 пр.(п)

СЕРДЮК Александр
Глубинная медицина: Экология тела человека. — Запорожье: Дикое Поле, 2003 (п) Кн. 1. — 210 с., 3000 пр. Кн. 2. — 252 с., 1000 пр.

СПОК Бенджамин
Ребенок и уход за ним / Пер. с англ. А.В.Дубровского. — Х.: Фолио; Москва: ООО «Изд-во «Астрель», 2003, 670 с.(п)

ФИРСОВ Л.Ф.
Лечебное голодание. — К.: Здоров'я, 2003, 89 с., 1000 пр.(о)

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА. СПОРТ

ВАЦЕБА Оксана
Спорт української діаспори: Бібліогр. покажч. — Л.: НВФ «Укр. технології», 2003, 81 с.(о)

СТЕПАНЮК Світлана, ВАЦЕБА Оксана
Студентський спортивний рух: історія та сучасність / Львів. держ. ін-т фіз. культури. — Л.: НВФ «Укр. технології», 2003, 59 с., 300 пр.(о)

ХОСИДЗАКИ КУДЗО
Уэчи-рю Каратэ-До. Принципы и техника школы (5 кю — 2 кю). Сер. «Боевые искусства. Классич. школы Окинава, каратэ». — Х.: СПОРТ-ПРЕСС, 2003, 119 с.: ил., 500 пр.(о)

ХОСИДЗАКИ КУДЗО
Уэчи-рю Каратэ-До. Путь от ученика до мастера (1 кю — 4 дан). Сер. «Боевые искусства. Классич. школы Окинава, каратэ». — Х.: СПОРТ-ПРЕСС, 2003, 110 с.: ил., 500 пр.(о)

Підготувала головний бібліограф науково-бібліографічного відділу Національної парламентської бібліотеки України Галина ВОЛЯНСЬКА

IX МІЖНАРОДНА КНИЖКОВА
ВИСТАВКА-ЯРМАРОК

ЗЕЛЕНА ХВИЛЯ

WWW.EXPODESSA.OD.UA

5-7
СЕРПНЯ

ОДЕСА
ТЕАТР МУЗИЧНОЇ КОМЕДІЇ
ІМ. МИХАЙЛА ВОДЯНОГО

РОЗДІЛИ ВИСТАВКИ

- Книговидання: художня, навчальна, технічна, спеціальна, науково-популярна, дитяча література
- Видавничі рішення: друк, додрукова підготовка, електронне книговидання
- Поліграфічні послуги і матеріали
- Канцтовари. Все для школи. Сувеніри
- Роздрібна торгівля на площі перед театром

СПЕЦІАЛЬНІ ЕКСПОЗИЦІЇ

- «Дитинство. Отроцтво. Юність»
- «Університетська книга»
- «Поліглот»
- «Електронні навчальні видання»

СПЕЦІАЛЬНІ ЗАХОДИ

- Семінар і круглий стіл «Актуальні проблеми видавничої справи і книготоргівлі в Україні»
- Презентації книжкових новинок
- Виставка робіт художників-ілюстраторів книги
- Цикл літературних вечорів «Живі класики»
- Конкурс «Одеса на книжкових сторінках»
- Фотовернісаж «У пошуках одеської харизми»
- Вручення премій: «Творець міфів Одеси», «Бібліофіл», «Кращий бібліотекар Одеси»

Засновники:

Одеська облдержадміністрація; Одеський міськвиконком; Головне управління зовнішньоекономічних зв'язків, європейської інтеграції і туризму Одеської облдержадміністрації; Управління у справах друку й інформації Одеської облдержадміністрації

За підтримки: Державного комітету телебачення і радіомовлення України

Міжнародний інформаційний спонсор: "ІНГ-EXLIBRIS"

Національний медіа-патронат: "КНИЖНИК-REVIEW"

Організатори:

ЧП "ЕКСПО-ЮГ-СЕРВИС"

тел./факс: (0482) 37-65-11

(048) 728-60-68, 777-60-68

e-mail: info@expodessa.od.ua

http://www.expodessa.od.ua

ДВАТ "ОДЕСАКНИГА"

Україна, 65039, м. Одеса,

вул. Артилерійська, 3

тел.: (048) 728-98-30

тел./факс: (0482) 63-34-01

СТУДЕНТСТВО МІЖ КОХАННЯМ І МОРАЛЛЮ

Науковий співробітник Інституту психології АПН **Ольга ВАСИЛЬЧЕНКО** оприлюднила дані психосемантичного дослідження студентів 3-4 курсів кількох столичних ВНЗ із проблеми етнічної ідентичності. «У кризовому суспільстві саме етнічна ідентичність спроможна забезпечити людині відчуття безпеки і позитивної ідентичності», — вважає науковець. «В уявленнях респондентів типовий українець — це той, кого люблять, а типова українка — це та, яка любить. Українець відчуває себе сильним, розумним, веселим, людяним — коли його люблять. Українка — навпаки... З одного боку, це таємне бажання кожної жінки (усвідомлене чи підсвідоме) бути хоч іноді слабкою, довірливою і не дуже розумною; таємне бажання чоловіка бачити її саме такою, а себе поряд з нею — захисником, порадиником і авторитетом. З другого боку, це маска, яку жінка одягає для досягнення своїх цілей». І один вельми несподіваний висновок: «На думку респондентів, «соціально успішною» є людина, якій притаманний високий рівень цілепокладання і цілеспрямованості поведінки, але яка нехтує нормами моралі і задля власної вигоди використовує інших людей, припиняючи їхню особистість... Жіночий та чоловічий автостереотипи майже збігаються, тільки жінка трохи цілеспрямованіша, більш схильна порушувати моральні настанови та потурати власним бажанням».

ПСИХОАНАЛІТИЧНА ІНДУЛЬГЕНЦІЯ КРИТИЦІ

Редактор європейського психоаналітичного журналу **Сергіо БЕНБЕНУТО** розглядає відмінність психоаналізу «от любой другой интерпретативной процедуры, например, от художественной или литературной критики». Стосовно спільних характеристик, то це лише те, що «каждая интерпретация — это лишь догадка, по сути, не верифицируемая».

КУДИ ВЕДЕ ЗАГАЛЬНЕ ВИБОРЧЕ ПРАВО?

Кандидат філософських наук **Олена КІНДРАТЕЦЬ**, розмірковуючи про критерії визначення сильної держави, доходить висновку, що «в Україні... відбувається політична деградація... В цих умовах не виключена можливість встановлення авторитарного режиму не лише тому, що не маємо громадянського суспільства, але й через привабливість авторитаризму для частини населення, в уявленнях якої він асоціюється з порядком».

«...ЗАДУМАЛИ СЫГРАТЬ КВАРТЕТ»

От же ж ці демократичні процедури — суцільна втрата часу! Коли Фредерик Бегбеде вирішив визначити 50 кращих книжок ХХ століття, то, замість писати свої бестселери, поклав кілька місяців роботи. Спочатку опитав усіх літературних критиків для укладання списку з 200 назв. Потім через крупнішу книготорговельну мережу Франції та найбільшу газету «Монд» звернувся до покупців-читачів з проханням скоротити цей перелік учетверо. Надійшло шість тисяч відповідей. Так народився широковідомий нині в Європі «Тор-50».

КОСТЯНТИН РОДИК

А міг би й не гаяти часу: скласти реєстр власних літсмаків — і по тому. Все-таки Бегбеде! Авторитет, вважай, «живий класик».

В Україні ж не треба бути навіть кимось на кшталт Бегбеде — і видати цілу книжку під категоричною назвою **50 знаменитых украинских книг**.

Серед кого знамениті саме ці твори — не розголошується. Достеменно відомо лише, що книжку «сделал» жіночий квартет, де двоє — кандидати від філології, одна — від педнаук, і остання — просто «Елена Викторовна».

«Эта книга рассчитана не на специалистов по истории украинской литературы, а на широкого читателя», — читаємо на обкладинці. Дарма дискримінували фахівців — їм буде цікаво розгадувати чотиристорінковий кросворд авторської передмови: хто такі, наприклад, П.Руши, С.Зиновьев, летописец Грбович, В.Петренко, Т.Михайличенко, Е.Ташковский? А хто такі Юлиан (М.Ялович), Н.Переченко або А.Госкал, не відають навіть укладачі академічної «Історії української літератури ХХ століття».

А скільки цікавого надibaє «широкий читач»! Наприклад, довідається, що Олесь Гончар та Володимир Малик — безбатьченки (бо у змісті лише у них двох відсутні по-батькові). З того ж змісту легко ідентифікувати затятих «націоналістів»: **Павло** Загребельний проти «нормального» **Павел** Тьчина; **Василь** Барка — проти **Василий** Стефаник (Симоненко, Стус); усі **Миколи** (Кулиш, Костомаров, Хвильовий, Жулинский) — проти **Николая** Зерова та **Владимира Николаевича** Сосюры. Утім, націоналізм тут поміркований: жодного тобі Василь, Микола, не кажучи вже про **Володымыр** або **Мыхайло** (Антонич на тлі Антоненко-Давидовича та Андруховича виглядає просто як контекстуальний випендрож). А от як бути з **Евгеном** (Плужником) — цілковита загадка для читача будь-якої орієнтації.

Рецензувати предметний показчик (які «знамениті» книжки тут явно зайві, а котрих кричущо бракує) немає сенсу, бо авторки — «мають право мати право». Але концепція самої назви — «...знаменитых книг» — ніяк текстуально не вмотивована. Тобто, нарис не

містять аналізу суспільного резонансу задекларованих видань — це, радше, розповіді про кращі (знов-таки, на думку авторок) твори. Приміром, роман П.Загребельного «Диво» важко визнати і за найрезонанснішу його книжку, і за найкращий твір. Те саме стосується «Стежки в траві» В.Шевчука. «Ознаменичена» «Перверзія» Ю.Андруховича має набагато скромніше портфоліо порівняно з «Рекреаціями». Так само «Час прекрасний» Ю.Покальчука значно поступається у розголосі ранішій книжці «Те, що на споді».

Але що дивно в усій цій історії: якби отой «широкий» (тобто, російськомовний) читач справді зацікавився тими реко-

мендованими 50-ма книжками — було б чудово. За незначним виключенням — це варті уваги книжки. Та й стиль викладу — незрідка жвавий і спостережливий. Непросто, скажімо, читаючи «Пикник на льду» Андрія Куркова, збагнути, що всередині книжки «жить по-настоящему ни у кого нет настроения». А про Оксану Забужко — взагалі пісня: «Писательница создает собственный имидж, который пугает мужчин духом конкуренции, самостоятельности и отваги... производит впечатление воистину сильной личности, которая могла бы, будь на то ее воля, достичь высот в политической карьере и даже стать главой государства... «Полевые исследования украинского секса» — это первый в украинской литературе женский роман, где артикулирован женский гнев».

Проте, шкоди від цієї книжки таки більше, ніж користи. Вона дезорієнтує російськомовного читача щодо реального «золотого запасу» української літератури самопальним імперативом: «50 знаменитых украинских книг». Гадаю, видавництво «Фоліо» не ставило собі це на меті. Але ж і підставляти так відомий книжковий марці не личить...

* Насправді: Павло Русин, Климентій Зиновієв, Григорій Граб'янка, Михайло Петренко, Гнат Михайличенко, Євген Пашковський

Валентина АНДРУШЕНКО, Лариса ЗАГРЕБЕЛЬНАЯ, Вєна КОЗЫРЬ, Ілля ПЕТРОВА. 50 знаменитых украинских книг. Сер. «100 знаменитых». — Х.: Фоліо, 509 с. (п)

СВЯТЕ ПИСЬМО ОКСАНИ ЗАБУЖКО

Писати про новодруки з прізвищем ЗАБУЖКО на обкладинці — справа небезпечна та невдячна. Небезпека в тому, що кожен раз, згадуючи всує прізвище цієї письменниці не з тими наголосами, не з тими думками і не в тому контексті, в якому прийнято говорити на теренах України та й загалом у всьому світі про постать, наприклад, Тараса Шевченка в дні 9-10 березня кожного року, можна наваритися на неприємності.

Андрій
КОКОТУХА

Моє особисте неприйняття ідей фемінізму жодним чином не стає на перешкоді прочитанню «фемінних» книжок, не зменшує популярності їхніх авторів і не впливає на видавничу політику видавництва, котрі їх видають. Щиро переконаний: в своїх поглядах я не одинокий. Тому оригінальне видання стає чи не головним чинником того, що апологети маскуліності бодай візьмуть книжку «про фемінізм» до рук, перегорнуть її і позаздрять білою заздрістю: от же ж видають, от нас би так...

Невдячність письма про «нову» Забужко полягає у відсутності справді нових, свіжих текстів з-під її пера. Найбільш визначні романи, повісті та есеї датовані другою половиною минулого десятиліття. Те, що друкується нині в періодиці, свідчить про участь п.Оксани в літературному та суспільному житті, але жодним чином не стає її саме літературними здобутками. Хоча, якщо вірити тій-таки пресі, пані Оксана пише новий роман і, швидше за все, під осінь він мусить побачити світ. Справді, в нашій державі ставати за письменницький конвейер і видавати нагора мінімум по тексту в рік поки що економічно не вигідно.

Тому наразі поговоримо не про нову книгу, написану Забужко, а про нову книгу Забужко, видану харківською «Актою».

Аналізувати тексти, зібрані під тонкою обкладинкою «Вибраних творів», сьогодні рука не піднімається, адже ця проза, за словами самої авторки, «не раз друкована й передрукована, пропущена крізь сотні критичних м'ясорубок, і заяложена-замацана десятками тисяч читацьких дотиків». Справді, чоловіки як не сприймали «Польові дослідження з українського сексу», так і далі не сприймають.

Отож, як поверхові, так і докладні аналізи «Казки про калинову сопілку», «Дівчатко», «Інопланетянки» та «Польових досліджень...» уже зроблені. Між іншим,

саме в такій послідовності згадані тексти вміщені в книзі вибраних творів Забужко. У цьому — перша «фішка» видання. Адже, за хронологією та логікою, з «програмного» роману слід було почати. Та «Акта» сміливо ламає усі традиційні уявлення та канони про подібні видання. Ще одне оригінальне рішення — не давати нумерацію сторінок цього пухкенького томика. Де-не-де, незрозуміло, за яким принципом, номер сторінки в середині книжки зазначено, але, за очевидною задумкою видавця, подібне виглядає швидше поліграфічним недоглядом. Хоча в змісті написано, який текст на якій сторінці вміщено. Аби полегшити читачам життя, текст від тексту виділено червоним аркушем, та дотепники можуть, поплывавши на пальці, порахувати сторінки шляхом перегортання. Коротше, без жодної іронії,

«Акта» приготувала самій авторці та її шанувальникам незлий, оригінальний, не позбавлений легкого інтелектуального стьобу дарунок.

Між іншим, я знаю ще одну категорію книжок, де зазвичай немає нумерації сторінок. Це Святе Письмо. Біблія, скажімо, чи Новий Заповіт. Можливо, твори Оксани Забужко, особливо «програмний», стали для когось Святим Письмом. У цьому немає нічого поганого, навпаки — в нашому нинішньому житті взагалі лишилося мало святого. Навіть на Кобзаря й «Кобзар» уже зазіхають внутрішні вороги нації... Отже, лишається лише позаздрити пані Оксані за стильне видання, а також за те, що з її творчого доробку вже можна сміливо робити вибране, тобто — краще з кращого. Аби не одна прикра обставина.

Твори Забужко активно видаються, а конкретно «Польові дослідження...» — перевидаються. Це свідчить, з одного боку, про стабільну популярність письменниці (передусім у філологічних та

феміністично налаштованих читацьких колах), а з іншого — про той факт, що всі, хто хотів, Забужко вже прочитали. Чи заплативши за книжку свої гривні, чи позичивши твір на пару вечорів у знайомих. А оскільки після прочитання книгу не палять, а ставлять на полицю, то представники наступних читацьких поколінь зможуть без особливих проблем знайти романи пані Оксани або в книгарні, або в бібліотеці, або в друзів.

Сама Оксана Забужко під час акції «Письменники за прилавком» у книгарні «Наукова думка» наприкінці цієї зими заявила в телекамеру на всю Україну: «Всій Україні Забужко не потрібна». Справді, «Польові дослідження...» та інше, написане письменницею, не мусить входити в кожну хату. Це стосується також книжки буквально кожного письменника, і не лише українського, у якому б жанрі він не працював. Хоч

він Маркес, хоч Чейз, хоч Кінг, хоч Коельо. Отже, Оксана Забужко, а разом з нею Юрій Андрухович, Тарас Прохасько, Іздрик, Сергій Жадан та Іван Андрусяк — письменники не для натовпу. Тобто, накладі творів Забужко цілком задовольняють і письменницю, і її читацьку аудиторію.

Аби ситуація грала на користь розповсюдженню української книги, читацька аудиторія навіть «елітного» письменника неодмінно зросла б. Переконали: в кожному селі знайдеться вчителька, котра мріє купити книгу Забужко, але не має такої змоги. По райцентрах таких вчительок може бути мінімум десяток. Лише за таких розкладів видання «Вибраної прози» Оксани Забужко, яке, між іншим, коштує недешево, може себе виправдати. До речі, формат цієї книжки дуже схожий на іноземні видання, котрі в Америці та Європі продаються в супермаркетах. На жаль, така практика до України ще не дійшла. Тому, зібравши та видавши «Вибрану прозу», видавництво «Акта» зробило подарунок Оксані Забужко, її шанувальникам, але в жодному разі не збільшило її читацьку аудиторію.

Kr

Оксана ЗАБУЖКО. Вибрані твори. —
Х.: Акта, 550 с. (о)

СКЛЕРОЗ ЧИ ЄВРОПА?

«У них даже слова такого, «терзание», нет». Це не про нас, це про західну цивілізацію. Дуже суперечливе твердження, але наявних німецьких та англійських словників для його спростування мені не вистачило. Дійсно, численні синоніми пропонують різноманітні муки, але, на жаль, лише в тілесному розумінні. Нічого кращого за «confusion» мені не трапилось, а це, погодьтеся, звучить зовсім не-серйозно, навіть дещо смішно.

Євген КАЛЕНЮК

У книзі взагалі повно таких ось суперечливих сентенцій, які, проте, не так легко спростувати. На відміну від європейців, американців, ми приречені на довічні гризоти, докори сумління, борсання між крайнощами й нічого путнього з нас не вийде, бо суперечливість закладено в нашій природі. Це ефект межі — географічної, етнічної, релігійної, на якій розташована Україна. А будь-який фізик підтвердить, що найбухливіші й найцікавіші процеси відбуваються саме на межі різних матеріалів, полів, теорій врешті. Ось людина із Західної України опиняється в Східній і дивується, що тут гривні ще й досі називають рублями. А ось він просить тутешню дівчину розповісти про

своє дитинство й чує, що її батька зарізали на танцях у Трускавці — і все, зміна декорацій, бо що тут ще скажеш? Ніби й умовилися, що один народ, ніби й на одній землі живемо, ніби й інтереси мають бути спільні, ніби й турків з татарами разом били, коли треба було, а ось маємо — рублі та «півно», пластуни та НАТО. Ми дуже схожі, й це ой як заважає нам ставитися один до одного серйозно. Нас чарують кішки, лякають вовки, захоплюють дельфіни, але мавпи тільки смішать. Ми дивуємось розсудливості німців, заздriamo витонченості французів, схилиємося перед працелюбністю японців, але наші сусіди, карикатурно подібні на нас самих, є тільки об'єктом глузування.

У книзі дві повісті, й обидві вони пропонують різні варіанти пошуку себе в цьому

світі тим, кого втрапило народитися в Україні. Герой першої, підхопивши у своєму секс-турне крайною страшну хворобу — смертельну тугу, не витримує тиску середовища обдіраних вокзалів, запльованих

туалетів, готелів, населених тарганами, тікає до стерильної Німеччини в міцні обійми пишнотілої фрау Герінг, яка приїздила до нас, мов у якийсь Еквадор, подивитись на дику екзотику. Герой другої, з'їздивши до тієї ж Німеччини ще на початку Незалежності, не прийняв західного розкресленого буття й повернувся до свого східноєвропейського Еквадору пити спирт із глюкозою та розмірковувати про те, що немає нам місця ніде й не потрібні ми нікому, навіть нам самим.

Книгу написано швидше російською, аніж українською, і цитата на початку недарма мовою оригіналу. Річ у тім, що в сучасній українській мові теж непросто відшукати адекватний відповідник слову «терзанія». Може, це свідчить, що ми стрімко наближаємось до Європи? А може, це просто склероз?

Кр

Александр АПАЛЬКОВ. Львов — Луганськ — Бєс.
Сер. «Библиотека журнала «Склянка часу». —
Київ: Склянка часу, 132 с. (о)

НЕ БІЙТЕСЯ ЧОЛОВІЧОЇ ПРОЗИ

Мене жахають фільми й книги, автори яких переслідують одну мету — показати знущання над людиною, її страждання. Кількість такого продукту дає підстави думати, що чимало людей зі мною не погодяться. Хтось скаже, що це загартує нерви, вчить легше ставитися до життя. Хтось — що завдяки таким фільмам і книгам маємо змогу подивитися на поведінку людини в екстремальних ситуаціях, на межі життя й смерті. Цікаво ж дізнатися, приміром, як повільно божеволітиме жінка, яку живцем закопали. Вдячний реципієнт може порадіти: а мені добре, зі мною таке навряд чи станеться...

Інна КИСЕЛЬОВА

Беручи до рук книгу **Андрія КРИШТАЛЬСЬКОГО** *Чорноморець, матінко*, подумала, що маю справу саме з таким «гостросюжетним романом». Обкладинка нагадала радянські книги «про війну» (суворий чоловік у криваво-вогняних відблисках). Закладка — народну пісню про Чорноморця-знущальника... Я помилилася. Ні, жахіть і страждань у романі вистачає (вороги подбали, щоб створити українцям пекло на землі), але вони — не самоціль. Ідеться справді про війну, та про іншу.

Сюжет роману побудовано на реальних історичних фактах. Дія відбувається на Волині в повоєнні роки, але для людей, яким небайдужа доля України, до кінця боїв ще далеко. Колишні селяни стають на захист своєї землі, адже «війна легко робить з хло-

па воїна. Бо селяк — хлібна м'якушка, а повстанець — запечена до чорноти, зашкорубла шкоринка. Вгризи її — і відчуєш усю гіркоту життя». Вони захищали землю від німців, тепер боронять від інших зайд — москалів, які, нав'язуючи свою владу, йдуть по трупах, заливають землю кров'ю, прохромлюють дітей багнетами, гвалтують жінок, кидають до криниць старих, спалюють цілі села. Нема як жити, нема де сховатися. Пріко жартують повстанці: «За княжих часів копали підземні ходи, прийшли монголи — копали, треба ж було якось ховатися від орди. В період козащини теж рили, щоправда — підкопи під ворожі фортеці. За ляхів копали, під німотою заривалися в ґрунт, під москалями теж буримо землю. Орди ко-

чують — зі сходу на захід і навпаки, а ми наче кроти. Інші міста собі вибудовують, палаци, музеї, а українець — той схованки потаємні облаштовує, щоб вижити, якщо не на своїй землі, то бодай під нею». Але жити треба, бо життя одне й ти молодий.

Герой роману легендарний сотник Сянько Чорноморець, як і має бути, — мрія кожної жінки. Не одна вважає за честь бути в нього хоч двадцятьою. Проте читач не знайде смакування сексуальних подробниць у цій книзі, вони цнотливо заховалися між трьома крапками і «коли було вже по всьому». Серце Чорноморця кричить в бою, ніжне в коханні, чутливе до людського горя (ну ж бо, знайдіть героя гостросюжетного роману, який би почував жаль до ворогів). Його жінки — віддані, відчайдушні й героїчні, здатні на палку любов, самопожертву й подвиг.

А смерть тут не така вже й страшна, адже постріли — це просто «яскраві вогненні квітки», які закликають розцвісти «квіти крові». Тож, шановні панни, не бійтеся чоловічої прози!

Кр

Андрій КРИШТАЛЬСЬКИЙ. *Чорноморець, матінко*. —
Луцьк: Терен, 228 с. (п)

ГЕНОЦИД ВСЕСВІТНЬОГО ЗЛА

Демонстративне відлучення українців від власного історичного спадку під акомпанемент маніпуляційного промивання мізків дедалі більше виявляється звичайним хамством. Війна, оголошена хамами, породила рух спротиву. Спротив потребує міцного підґрунтя. Підґрунтям є спадщина перемог. Замкнене коло духовно-фізичного милітаризму — єдине, що лишилося нації Святослава, з якої неперсоніфіковані товариші так наполегливо прагнуть виліпити колективну Сердючку.

Володимир АЛМАШИН

Праця завідувача Лабораторії психоінформатики Центру з інформаційних проблем територій НАН України, головного редактора журналу «Перехід-IV» **Ігоря КАГАНЦЯ** під назвою **Арійський стандарт** спрямована у сьогодні: «Україні потрібно негайно створити власну державу, оскільки те, що нині називається державою, скоріш нагадує зовнішню паразитичну структуру». І далі: «Чим пізніше почнеться трансформація нинішньої України, тим радикальніших і жорсткіших форм вона набиратиме. Тому для всіх буде краще, якщо розпочати її якнайскорше». До подібної ультимативності, власне, спричинив своїми діями аж ніяк не п.Каганець.

Горезвісна «виваженість» насправді є уособленням всесвітнього зла. Якщо «вива-

женість» не потрібна, значить треба бути рішучим, сильним і розумним. Інакше — виродження, дегенерація та кретинізм: «Нинішнє пресування свідомості українців ідеями меншовартості, страху і безперспективності нагадує пропагандистську кампанію з метою зниження вартості підприємства перед його дешевою приватизацією». Автор називає речі своїми іменами: навколишній ідіотизм є спланованим, ба більше — матеріально вигідним для його організаторів та виконавців. Механізмом окупації є грандіозна меґаінформаційна війна. Проте п.Каганець робить висновок, несумісний з аморальною логікою агентів впливу дохлої чайки при битій дорозі. Він кваліфікує існуючі правила гри як аргумент

на користь відновлення природного стану речей: «Врешті-решт, це нормально, що в ситуації глобальної кризи і загострення боротьби за ресурси весь світ і всі сфери людського життя перетворилися на бойовий простір». Коли хтось має програти, краще бути переможцем. «Арійський стандарт» розкриває жорсткою табуйованою в українському суспільстві тематику — тематику причин та наслідків з позиції активної нейтралізації шляхом самореалізації.

Поза всяким сумнівом, праця І.Каганця викличе хвилю обурення широких кіл пацифістської громадськості та її спонсорів. Це й не дивно, адже кожен ширший пацифіст, гортаючи сторінки «Арійського стандарту», відчуватиме неабияку прикрість: у книзі не лише ставиться діагноз, але й ідентифікується ворог, подається технологія звільнення та сяюча мета.

Нарешті, приваблює та простота, з якою матеріал подається. «Арійський стандарт» є типовим прикладом книги для широких верств населення. Народу, втомленого гнітючим тягарем непосильної «виваженості».

АРІЙСЬКІ АПОКРИФИ

Наслідком багатовікового українського бездержав'я стала відсутність прийнятної національної ідеї. Тому після здобуття незалежності вітчизняні інтелектуали підняли голови — закипіла активна робота зі з'ясування історичних коренів нації, без чого, як відомо, українську ідею не витвориш. На зміну всіяко нав'язуваного комплексу «молодшого брата» та меншовартості прийшли інші тенденції. З кінця 80-х — початку 90-х в українській літературі зусиллями А.Силенка, С.Плачинди, Ю.Шилова та інших з'явився новий напрямок досить оригінальної боротьби з негативними моментами радянського ідеологічного впливу.

Павло НЕЧИТАЙЛО

Як виявилось, від нас давно приховували те, що українські землі були колискою світової цивілізації, саме звідси походять усі наймогутніші культури та держави світу, раси, народи та релігії. За С.Плачиндою, саме українці витворюють не тільки давньогрецьку культуру, але й фантастичним чином дістаються до Мезоамерики й, маскуючись під інків і ацтеків, зводять там грандіозні міста й піраміди, Трою зруйнували теж українці (за Ю.Шиловим), а Ісус Христос був етнічним галичанином (за І.Каганцем)...

Усе це було б смішно, якби не було так сумно. Адже подібні тези стають популярними серед наших урядовців й подекуди такі висловлювання можна почути з вуст народних депутатів. А відповідають дійсності чи ні декларовані у таких книжках «істини» — вже не важить. Студіювати томи, випущені під

грифом Академії Наук у більшості зацікавлених вітчизняною історією не вистачає насаги та терпіння. Тим більше, що творці квазінаукового напрямку в сучасній історіографії не обтяжують себе довгими логічними побудовами та нудним фактологічним доказовим апаратом. Щоб обґрунтувати ту чи іншу тезу почасти автори достатньо власної харизми. Особливо вражаюче діють на читача прийоми, що мають більший стосунок до поезії, а не до науки — усілякі метафористичні співставлення та порівняння.

Уже хрестоматійними є виведення індійського бога Вішну від українського дерева вишні, а японських самураїв від давнього козацького звичаю власноручного переходу у вищі світи шляхом самогубства (харакірі) — «самурай» означає «сам у рай». В переважній більшості творів є претензія на релігійність: вони містять елементи месіанства, пророкування, застереження, мо-

рально-етичні настанови. Тому це не просто науково-фантастична література, це квазірелігія, що, за визначенням професора А.А.Залізняка, підпадає категорії «кризових культів». Таке явище з'являється під час загибелі одних етносоціальних організмів і народження інших.

Яскравим прикладом є хвиля подібної літератури у Російській імперії початку ХХ ст.

Твір Ігоря Каганця написано цілком в жанрі літератури «кризових культів». Він є достатньо еkleктичним явищем, що поєднує в собі елементи психології, філософії, історії та релігії. Авторів вистачило вміння та зусиль, щоб витворити не тільки цікаву, але й достатньо практичну книгу. На відміну від монографій своїх попередників, Ю.Шилова, С.Плачинди, Ю.Канигіна, твір І.Каганця — не просто виклад «альтернативної історії». Прочитавши «Арійський стандарт», можна зрозуміти суть української національної ідеї та те, чому ми так довго не мали власної державності. Виявляється, українці заснували в Євразії стільки державних утворень, що на творення свого просто не вистачало часу. Пан Ігор навіть вивів цілу теорію, за якою периферія завжди технологічно більш розвинута за духовний центр, що дав поштовх її розвитку. Тож виходить, що вся давня й сучасна Європа та Азія животіє тільки завдяки існуванню потужного українського духовного центру, звідки «вся і всі!» Монографія наглядно ілюструє креа-

► тивну допомогу наших предків у творенні шумер-акадської цивілізації. Є вражаюче смішні моменти: «У любовній пісні-діалозі «Якби не мати моя...» описана розмова-сварка між Інанною та Думузі (шумерським богом, опікуном скотарів), який нагадує розмову-сварку Одарки та Карася із «Запорожця за Дунаєм». Без коментарів!

Після прочитання цього бестселеру мені вже боїтися нічого, адже мій народ дав початок одній із наймогутніших світових релігій — християнству. Адже, за схемою автора, біблійні галати — то і є галичани, що у II ст. приходять на Близький Схід. Тому Ісус Христос є українцем! Більше того, Син Божий не втратив своєї національної ідентичності. «Насправді ж останні слова Спасителя «О Лелью, О Лель, лем в мя ся останні» — «О Тату, о Тату, лише ти в мені остався — були сказані галілейською мовою, якою Марія від народження розмовляла від народження зі своїм Сином. Для тодішніх юдеїв, які прийшли подивитися на розп'яття Спасителя, ці слова були зовсім незрозумілі. Зате вони не потребують перекладу навіть для теперішніх українців карпатського регіону, звідки галілеяни 24 століття тому переселилися в Палестину». Після цього факту вже малоцікавою подорожницею здається те, що архангели Михаїл та Гавриїл є трансформованими арійськими (читай українськими) божествами.

Книжка позбавляє бажання дискутувати з автором. Та й чи потрібно це, адже релігійні постулати мають сприйматися на віру. Утім, І.Каганець використовує посилання на джерела та літературу, що є претензією на науковий твір. Науковий підхід насамперед відрізняється від публіцистичного ретельним добром джерел та скрупульозним ставленням до фактів. Цілоком коректним є пе-

ревірка достовірності останніх, тим більше, що сучасні можливості інформаційного суспільства дозволяють це зробити. Безперечним авторитетом в царині антропології для І.Каганця є Ю.Петухов, великий апологет арійських традицій. Наслідуючи його автор пише, що біла раса вже з часу свого виникнення була, безперечно найпрогресивнішою й мала навіть самоназву: «руси-борелі». А негроїди та монголоїди перебувають на значно нижчому еволюційному рівні через змішування з нижчими підвидами та видами «гомо» — пітекантропами, синантропами, неандертальцями. Ні І.Каганця ні Ю.Петухова не обходить те, що ці окремі види розділяють сотні тисяч років, й навіть те, що сучасна антропологія відмовилась від подібних тверджень уже давно. За нормальними біологічними законами таке змішання виглядало як схрещення шимпанзе з горилою — останнє можливе тільки в лабораторних умовах.

З особливим пієтетом автор ставить до відкриття у гротах Кам'яної Могили на Мелітопольщині найдавнішої в світі писемності. Це феноменальне відкриття А.Кіфішина полягає в тому, що останній серед петрогліфів доби палеоліту, мезоліту, епохи бронзи та природних тріщин у гротах та печерах, що подекуди утворюють суцільну мішанину, повиокремлював знаки протошумерської абетки, доволіно їх моделюючи. З таким самим успіхом давню писемність можна шукати на стінах у звичайних місцях громадського користування. На таких от авторитетах і «фактах» побудована монографія І.Каганця.

Найбільше подивовує, що автор присвячує цілий розділ критиці ідеологічної доктрини Третього рейху. «...праці німецьких антропологів цього періоду вражають драматич-

ним розриванням між науковою сумлінністю і політичною доцільністю ... ідеологи Третього рейху міфодизайн ставлять вище археології, антропології і взагалі науки». «Блаженні віруючі!» І.Каганець, мабуть, не здогадується, наскільки ці речення відповідають змісту його твору. З ідеологами Третього рейху його споріднює не тільки расизм та арійська теорія. До цього додається ще й антисемітизм. Добру половину книги автор бореться з євреями та семітами, усіляко викриваючи їх злочини проти України та людства, нівелює семітські антинаукові концепції та фальсифікації (див. розділи 7, 8).

Майже певен, що після публікації моїх думок апологети «Переходу IV» назвуть мене сіоністським агентом, запродавцем, провокатором та агентом інформаційної війни, котра, за І.Каганцем давно ведеться проти України. Хай буде так! Проте, коли ми вже станемо мудріші? Відомий український археолог Б.Мозолевський, апелюючи до спроб притягнути носіїв трипільської культури до процесу українського етногенезу, вказував: що старша нація, то ближче вона до могили. А Микола Томенко вже давно висловлював думку, що цілком могла б стати наріжним каменем для плеканої української ідеї: «Українці не гірші й не кращі за інших — вони інші!». Чому всій цивілізованій Європі не соромно виводити свої етноси й народи з раннього середньовіччя, а ми вкотре (!) показуємо зворотній бік нашої меншовартості? У нас є своя, неповторна українська історія, свої герої, — коли ми перестанемо присвоювати собі чужих, бути «батьківщиною мамонтів» та посміховиськом для цілого світу?

Kr

Ігор Каганець. Арійський стандарт: Українська ідея епохи великого переходу. — К.: А.С.К., 336 с. (п)

«Книжник-review» започатковав інформаційну сторінку **Дошка оголошень**. Окрім іншого, тут публікуватимуться списки книжок, які щойно вийшли з друку (рубрика **Hot-book**), та повідомлення про видання, що готуються до друку (рубрика **Незабаром**).

1. Бібліографічний рядок (автор, назва, місто, видавництво, обсяг, тип обкладинки).	4,80 €	Максимум оперативності! Цілеспрямований пошук покупцем конкретної книжки. Доцільне на етапі підготовки видання до друку.
2. Адреса видавництва, контактні телефони.	4,80 €	Максимальна безпосередність! Прямий зв'язок із потенційним покупцем.
3. Бібліографічний рядок із ілюстрацією обкладинки.	9,60 €	Максимальна наочність! Візуально-емоційне ставлення до конкретної книжки, полегшена ідентифікація її на прилавку. Доцільне на етапі виведення книжки на ринок.
4. Бібліографічний рядок з короткою (до 300 символів) анотацією.	19,20 €	Мінімум максимуму! Лаконічно — про змістовну та жанрову специфіку книжки. Доцільне на етапі виведення книжки на ринок.
5. Бібліографічний рядок з ілюстрацією обкладинки та короткою анотацією.	33,80/23,80*	Максимум мінімуму! Достатній комплекс інформації, який дозволяє вести цілеспрямований пошук на ринку
6. Бібліографічний рядок з ілюстрацією обкладинки, короткою анотацією та адресою й контактами видавництва	38,60/28,60*	Максимум максимуму! Повний комплект інформації про новинку, достатній для успішного цільового вибору потенційного покупця.

Для користування новою послугою досить обрати тип публікації, надіслати до редакції бібліографічний опис книжки (відскановану обкладинку; коротку анотацію; адресу й контакти видавництва), сплатити відповідну суму на р/р редакції, зазначивши назву платежу: **за розміщення на «Дошці оголошень» Блок №**

Максимальна активність! Якщо Ви надішлете також 2 примірники книжки в редакцію, вона братиме участь у VI Всеукраїнському рейтингу «Книжка року 2004» та матиме **максимальний** доступ для рецензентів часопису «Книжник-review».

*Ціна в часописі/ціна на сайті.

ПРОГРАМА ЧЕТВЕРТОЇ КИЇВСЬКОЇ МІЖНАРОДНОЇ КНИЖКОВОЇ ВИСТАВКИ-ЯРМАРКУ «КНИЖКОВИЙ САД – 2004» (19 – 22 ТРАВНЯ)

19 травня, середа

11.00 — Відкриття виставки-ярмарку.
Центральна виставкова зала.
11.30—12.30 Огляд виставки-ярмарку
почесними гостями, керівниками держа-
ви, зарубіжними представниками.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ:

11.30-13.00 — Програма випуску
соціально значущих видань (виставка
книг, створених і виготовлених за держав-
ним замовленням).

Зустрічі в «Письменницькій віталні»
(участь беруть Павло Загребельний, Іван
Драч, Борис Олійник, Дмитро Білоус,
Юрій Мушкетик, Дмитро Павличко, Іван
Дзюба, Микола Жулинський, Микола
Луків, Петро Осадчук).

Виставка «Книги народних депутатів
України, випущені видавництвами Ук-
раїни» (презентує Парламентська біб-
ліотека за участю народних депутатів Ук-
раїни).

Центральна виставкова зала.

12.00-13.00 — Прес-конференція ор-
ганізаторів виставки-ярмарку для вітчизня-
них та зарубіжних засобів масової інфор-
мації.

Прес-центр.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ ВИДАВНИЧИХ ПРОЄКТІВ

12.00-13.30 — Державне спеціалізоване
видавництво «Мистецтво».

Кобзарська світлиця.

12.00-13.30 — Державне спеціалізова-
не видавництво «Веселка».

Арт-галерея.

12.00-13.30 — Приватне підприємство,
видавництво «Махаон».

Медіа-центр.

Зустрічі у Медіа-парку (НТКУ, НРКУ, га-
зети «Урядовий кур'єр», «Українське сло-
во»).

14.00-15.30 — Видавництво правничої
літератури «Юрінком Інтер».

Медіа-центр.

14.00-15.30 — Державне спеціалізоване
видавництво «Либідь»: «Я так її, я так її люблю»
(Тарас Шевченко українською і ро-
сійською мовами).

Арт-галерея.

14.00-15.30 — Книги Донецчини.

Кобзарська світлиця.

16.00-19.00 — Всеукраїнські збори ви-
давців, поліграфістів, книгорозповсюджу-
вачів, приурочені Дню графічних видав-
ництв, поліграфії, книгорозповсюдження.

Концертний зала.

20 травня, четвер

10.00-18.00 — Ділові зустрічі, обмін
досвідом, підписання угод.

10.00-12.00 — Працює «Письменницька
віталня» (участь беруть Андрій Курков,
Юрій Поляк, Василь Шкляр, В'ячеслав
Медвідь).

Центральна виставкова зала.

10.00-12.00 — Зустрічі у «Медіа-парку»
(газети: «День», «Молодь України»,
«Робітничка газета»; журнали: «Книжник-
review», «Друкарство», «Друк і книга»).

ПРЕЗЕНТАЦІЇ ВИДАВНИЧИХ ПРОЄКТІВ

9.30-10.40 — Видавничо-торгівельна
фірма «А.С.К.»

Медіа-центр.

9.30-10.40 — Видавництво Луганського
державного педагогічного університету
ім. Т.Шевченка. Електронний підручник і
його використання.

Арт-галерея.

10.45-12.30 — Інститут передових техно-
логій.

Медіа-центр.

10.45-12.30 — Державне спеціалізоване
видавництво «Освіта».

Арт-галерея.

ДЕНЬ КНИГИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

10.00-10.30 — Офіційне відкриття Дня
книги Республіки Польща.

Презентація Інституту книги у
м. Кракові.

10.30-11.30 — Прес-конференція.

Кобзарська світлиця.

16.30-17.30 — Круглий стіл «Польсько-
українські культурні зв'язки на сучасному
етапі».

Кобзарська світлиця.

12.00-13.30 — Всеукраїнський рейтинг
«Книжка року». Відкрите засідання експе-
ртної ради (веде засідання головний ре-
дактор журналу «Книжник-review» Костян-
тин Родик).

Кобзарська світлиця.

16.00-17.00 — Благодійна акція «Книги —
дітям» (Видавничий дім «Самміт-книга»,
Фонд інтелектуальної співпраці «Україна —
XXI століття»).

Центральна виставкова зала.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ ВИДАВНИЧИХ ПРОЄКТІВ

13.00-14.30 — Видавництво ім. О.Теліги.

Арт-галерея.

13.00-14.30 — Державне спеціалізова-
не видавництво «Україна».

Медіа-центр.

14.45-15.45 — Видавництво «Піраміда».

Презентація книг прози Марії Матіос.

Арт-галерея.

14.45-15.45 — Видавництво «Сонат» (АР
Крим м. Сімферополь).

Медіа-центр.

15.10-16.30 — Видавничо-торгівельна
фірма «Перун».

Кобзарська світлиця.

16.30-18.00 — Державне спеціалізова-
не видавництво «Світ».

Медіа-центр.

16.30-18.00 — Видавництво «Черкаська
брама» (м. Черкаси): «Полотняний літо-
пис України».

Арт-галерея.

16.30-18.00 — «Мовна ситуація в контексті
українських реалій». Видавничий дім «Кієво-
Могилянська академія», книга Лариси Ма-
сенко «Мова і суспільство. Постколониаль-
ний вимір».

Кобзарська світлиця.

14.00-18.00 — Відкриття відділу біло-
руської книги в Будинку книги,
м. Чернівці».

16.30-17.30 — Круглий стіл «Спільний ук-
раїнсько-білоруський видавничий про-
ект». Підписання угоди про співробітництво
у сфері перекладу між Національною
спільною письменників України та Спільною
письменників Білорусі.

Кобзарська світлиця.

21 травня, п'ятниця

10.00-18.00 — Ділові зустрічі, обмін
досвідом, підписання угод.

10.00-11.30 — Державне спеціалізова-
не видавництво «Маяк» (м. Одеса)

Медіа-центр.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ ВИДАВНИЧИХ ПРОЄКТІВ

10.00-11.30 — Видавництво «Наукова
думка»: 6-томове академічне видання
творів Т.Г.Шевченка.

14.00-15.00 — Видавництво «Смоло-
сип».

Арт-галерея.

14.00-15.00 — Видавництво «Ранок» (м.
Харків): «Книги, народжені для дітей».

Медіа-центр.

14.00-15.00 — «Стародруки України».
Презентація старовинних українських ви-
дань.

Центральна виставкова зала.

15.00-16.30 — Видавництво Міжрегіональ-
ної академії управління персоналом.
17.00-18.00 — В-во «Фарес» (м. Київ):
«Соціально-духовні видання».

Арт-галерея.

Працює журі конкурсу «Українська
книга нової доби».

КРУГЛІ СТОЛИ, СЕМІНАРИ

11.40-13.00 — «Книжкові стандарти. Га-
лузева інформативна документація та її
застосування у видавництвах, полі-
графічно-видавничих підприємствах
України». Організатор: БАТ «Український
науково-дослідний інститут полігра-
фічної промисловості ім. Т.Шевченка»
(м. Львів).

Медіа-центр.

11.30-13.00 — «Авторське право в Ук-
раїні». Організатор: Державне агентство
України з авторського права та суміжних
прав.

Арт-галерея.

15.00-16.30 — Сучасні тенденції розви-
тку української літератури (фаховий
семінар для вчителів української літерату-
ри за участю відомих вчених-літературознав-
ців). Організатор — журнал «Книжник-
review».

Медіа-центр.

На Алеї поезії — Ганна Чубач, Володи-
мир Коломієць, Вадим Крищенко, Степан
Галбарда, Леонід Горлох.

22 травня, субота

10.00-18.00 — Ділові зустрічі, обмін
досвідом, підписання угод.

10.00-11.30 — Видавництво «Карто-
графія».

Кобзарська світлиця.

10.00-11.30 — Видавництво «Бук-рек».

Арт-галерея.

10.00-11.30 — Видавництво «Українсь-
кий письменник». Поетичний тритомник
«Небо України», книга 1.

Медіа-центр.

11.30-12.00 — Благодійна акція «Книги
— дітям».

Центральна виставкова зала.

12.00-14.00 — Підбиття підсумків кон-
курсів. Вручення відзнак, дипломів, почес-
них грамот, премій та сувенірів.

Закриття виставки.

Центральна виставкова зала.

НА СТЕНДАХ ПРЕЗЕНТУЮТЬ НОВІ ВИДАННЯ:

Видавництва: «Дніпро», «А.С.К.»,
«Юніверс», «Техніка», «Київська правда»,
«Кондор», «Ін Юре», «Генеза», «Музична
Україна», «Українська енциклопедія ім.
М. Бажана», а також видавничі ор-
ганізації Автономної Республіки Крим,
Хмельницькини, Полтавщини, Черкащи-
ни, Одещини.

Книжкові фабрики: «Атлас», «Глобус»,
«Поліграфічна», Білоцерківська книжко-
ва фабрика.

У рамках виставки-ярмарку «Книжко-
вий сад — 2004» організовуються

КОНКУРСИ:

«Книга нової доби» (видання 2003-2004
років) за номінаціями:

ДЛЯ ВИДАВНИЦТВ

- «Погляд історії» (краще українське ви-
дання історичної тематики);
- «Світ дитини» (краща дитяча книжка);
- «З глибини знань» (краще енциклопе-
дичне видання);
- «Підручник для тебе» (кращий підруч-
ник, посібник);
- «На тілі епохи» (краще науково-пізна-
вальне видання);
- «Велич слова» (краще словникове ви-
дання);
- «Рідними шляхами» (краще довідкове,
картографічне видання);
- «Моя столиця» (краще видання про
столицю України — Київ);
- «Діамант в оправі» (краще мініатюрне
видання);

ДЛЯ АВТОРІВ

- «До рідного берега» (краще перек-
ладне видання);
- «Троянда з букету» (краще видання ху-
дожньої прози);
- «Палітра майстра» (краще художнє
оформлення);

ДЛЯ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

- «Грані кристалу» (кращий виготовник-
поліграфіст книжкової продукції);

СПЕЦІАЛЬНІ КОНКУРСИ

- На краще тематичне оформлення
книжкового стенду;
- На краще висвітлення книговидавни-
чої тематики в періодичному друковано-
му виданні;
- Літературно-мистецькі зустрічі, вікто-
рини.

ЗАХОДИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕЙТИНГУ «КНИЖКА РОКУ»

На виставці-ярмарку протягом
4 днів працюють:

- Прес-центр, письменницька віталня,
- Медіа-парк,
- Алея поезії
- Інформаційно-культурний центр,
- Грошовий майданчик видавництва,
«Ранок».

Засновники та організатори виставки-
ярмарку: Державний комітет телебачен-
ня і радіомовлення України, Українська
асоціація виробників поліграфічної про-
дукції, Національний комплекс «Експо-
центр України».

Виставка-ярмарок здійснюється за
підтримки: Комітетів Верховної Ради Ук-
раїни, Міністерств культури і мистецтв,
освіти і науки України, Київської міської
державної адміністрації, Національної
спільки письменників України, Асамблеї
ділових кіл, Промінвестбанку, Фонду
інтелектуальної співпраці «Україна — XXI
століття», Книготорговельної компанії Ви-
давничий дім «Самміт-Книга», Асоціації
підтримки української популярної літе-
ратури.

Інформаційні партнери: Щоденна все-
українська газета «День», Національна
телекомпанія України, Національна
радіокомпанія України.

Інформаційні спонсори «Книжкового
саду — 2004»:

теле- та радіокомпанії: Радіостанція
«Голос Києва», РТР «Київ»;

газети: «Урядовий кур'єр», «Робітничка
газета», «Молодь України», «Літературна
Україна», «Книжковий ярмарок», «Ук-
раїнське слово», «Вечірній Київ»;

журнали: «Книжник-review», «Друкар-
ство», «Друк і книга», «Ринок поліграфічної
продукції», «Палітра друку», «Бізнес-прінт»,
«Вісник телерадіо».

ДОСИТЬ ГОВОРИТИ

ДО ЗІР КРІЗЬ ТЕРНЯ

Майбутнім редакторам від Бога — І4*

Письменник (і редактор) трагічної долі (кінчив життя в еміграції самогубством) Василь Гайдарівський у розмові з поетом В.Біляєвим казав так: «Саме вилонення мовних і друкарських помилок — це функція доброго коректора. А редактор, крім досконалого знання мови, стилів і смаків, мусить відчувати пульс, дихання твору. Він не сміє пропустити жодного недогляду автора. Справжній редактор — додатковий творчий чинник для автора. Він мусить також мати відвагу і обов'язок, чує — обов'язок! — підказати, а де треба, наполягти на потрібних поправках, додатках, скороченнях і змінах...»

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

З НЕБА НА ЗЕМЛЮ

До згаданого необхідного мінімуму редакторської ерудиції: «знання мови, стилів, смаків» треба додати ще й глибоке знання літератури — класичної та сучасної, а також історії, плюс знання — хай і не аж дуже глибокі — кількох іноземних мов.

НОМО GONARARUS чи НОМО HONORARIUS?

Деякі сучасні писателі, бажаючи показати свою освіченість, або справити гумористичний ефект, називають свої твори чужомовними словами. Один такий скорохватацький автор назвав свою книжку **Номо gonararus**, де йшлося про людей, що прагнуть гонорарів. Очевидно, що першим, кого мала б «узяти на зуб» згадана книжниця, це сам автор, бо він якраз і є представник «гонорарної людини». У гонитві за нібито чужим йому гонораром і славою гуморис-

та він оскандалився, довівши, що марно тер штани на університетській лаві, бо не засвоїв елементів латини, яку мусив вивчати. Латинською ж мовою «гонорарна людина» — **homo honorarius**. Як тут не згадати монологу ревізора з комедії Гоголя: «З кого смієтесь? Із себе смієтесь!». Нема сумніву, що твір гумориста ніхто не редагував, а якщо й редагував, то такий же ерудит, як і автор.

Кортячка ошелешувати читача іноземними словами у назві книжок має неабияке поширення. Читаю таку назву: **Personae verbum** і тут таки в дужках переклад (**Слово іпостасне**). Питається, нащо така подвійна бухгалтерія? Чи не досить назви в одній мові? Воно й українська назва так само замудра. 90% читачів не розуміють, що воно таке **іпостасне слово**. Автор, безперечно, не «спускався» до консультацій з редактором. І сам собі пошкодив.

ПУШКІН чи ЛЕРМОНТОВ?

Говорить письменниця і її слова йдуть у друк: «Я отак дивлюсь **печально**, як ото **Пушкін** писав, **на наше покоління**, і думаю...» На жаль, писав це не **Пушкін**, а **Лермонтов**. Письменниця помилилась. Цю помилку треба ставити на карб не їй, а редактору. Редактор, зрештою, теж може не знати, хто писав ці рядки. Але володіючи досвідом, він у цій ситуації мав би віддати слова письменниці так: «Я отак дивлюсь **печально**, як ото **один поет** писав, **на наше покоління**, і думаю...» Такий варіант покриває недоліки знань і письменника і редактора. Письменники й редактори є люди і їм властиво помилятися і дечого не знати. Але на таку можливість у розумного редактора завжди знайдеться вихід. Коли не знаєш чийогось імені, а знаєш його фах чи покликання, зігноруй ім'я і вживай тільки фах.

ЦІЛУЙ ІІ, ЦІЛУЙ ІІ! чи ЦІЛУЙ, ЦІЛУЙ, ЦІЛУЙ ІІІ?

У літературознавчій статті автор цитує рядок із поезії Олександра Олеса: «**Цілуй ІІ, цілуй ІІ** — знов молодість не буде!». Знавець поклався на свою пам'ять, але наша

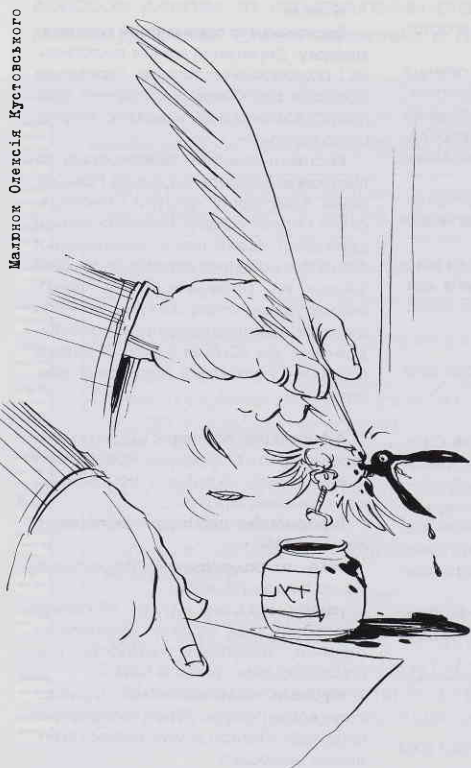
пам'ять не бездоганна, як у комп'ютері, а має провали. Тим-то редактору варто перевіряти цитати, наводжувані у творах письменників. О.Олесь насправді писав трохи інакше: «**Цілуй, цілуй, цілуй ІІ** — знов молодість не буде!». Отож редактор дістає ще й додаткове навантаження — перевіряти цитовані вислови у довірених його опіці творах. Хай яка це величезна робота, але її не можна нехтувати: хоч кара й велика — треба відбувати...

ЧИ БУДЕ ДІВЧИНА, ПРИЙШОВШИ НА ПОБАЧЕННЯ, ЧЕКАТИ ПАРТНЕРА ПІВГОДИНИ?

Досить досвідчений і підкутий автор у доволі цікавому й оригінальному оповіданні змушує молоду дівчину чекати на свого кавалера цілих півгодини. Цей факт у творі засвідчено так: «Лера мене дочекається» хоч я **забарюся аж на цілих півгодини...**» Очевидно, автор не пройшов за молодих літ університету побачень, або якщо й пройшов, то забув. Зі своєї власної практики знаю, що більше як 5-10 хвилин дівчина не буде чекати приходу на побачення свого партнера. Звичайно, всяке правило має винятки, але у згаданому творі виняткових ситуацій і так чимало, тож навряд, чи доцільно переобтяжувати твір винятковими ситуаціями. Можливо, що захоплений сюжетом читач не зверне уваги на згаданий факт, але цього не можна сказати про читачку. Гонорова читачка не повірить наведеному вгорі пасажу. Щоб уникнути зайвих надзвичайних ситуацій, краще факт спізнання героя на побачення не згадувати, або згадати, не наголошуючи на тривалості запізнення. Можна же сказати коротше: «Лера мене дочекається, хоч я і **забарюся...**» Можна факт спізнання на побачення не згадувати зовсім, і це нічого не змінить в оповіді. Скрупульозна точність в описові подій не завжди сприяє донесенню описуваного до читачкої свідомості.

Як бачимо обов'язки редактора вимагають від нього неабиякої ерудиції. Редактор мусить мати до своїх послуг велику бібліотеку. Найпрактичніше, звичайно, відвідувати публічну бібліотеку, бо мати вдома твори усіх своїх та зарубіжних класиків, на ділі, неможливо. Отже, той, хто думає, що редакторська праця — це свого роду відпочинок, глибоко помиляється. Редактор, якщо це справжній редактор, працює більше й «мозольніше», ніж письменник. Талановитий письменник на крилах свого хисту літає у хмарах, відриваючись від землі. Приземлювати письменника і є покликання Редактора.

* Зберігаємо правопис автора

Малюнок Олександра Кустовського

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ ТЕЛЕБАЧЕННЯ
І РАДІОМОВЛЕННЯ УКРАЇНИРЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КОМІТЕТ З ІНФОРМАЦІЇ
АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ ЯЛТИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ
РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

®

ОАО «КРИМКНИГА»

27—29 ТРАВНЯ
м. Ялта

ЯЛТИНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР

вул. Руданського, 8. (район речового ринку)

VII МІЖНАРОДНИЙ КНИЖКОВИЙ ЯРМАРОК «Кримська весна — 2004»

Програма:

27 травня

- Концерт на майданчику перед Ялтинським культурним центром 11.30
- Урочисте відкриття ярмарку 12.00
- Прес-конференція 12.30
- Презентація книг-лідерів продажів мережі «Буква» і «Кримкнига».
- Зустріч із керівником усеукраїнської мережі «Міжнародна книга»,
письменником **Світланою ЗОРИНОЮ** 13.00
- Зустріч із майстром детективного жанру **Андрієм КУРКОВИМ** 14.00
- Відкриття виставки книг-переможців V Всеукраїнського рейтингу
«Книга року» і зустріч з організатором проекту, директором
центру рейтингових досліджень «Еліт-профі» **Галиною РОДІНОЮ** 15.00
- Підведення підсумків дитячого конкурсу «Кращий читач Криму » 17.00
- Підведення підсумків конкурсу «Історична спадщина» 17.30

28 травня

- Круглий стіл «Взаємодія книговидавців, книгопоширювачів
і засобів масової інформації» 11.00
- Нові видання про Крим: книга **А.Мальгіна «Російська Рив'єра»** 13.00
- Альбом «Пейзажі і визначні пам'ятки Криму в малюнках
Карла Бассолі», відзначений дипломом Міжнародної
Франкфуртського книжкового ярмарку 14.00
- Зустріч із дитячим письменником — дипломантом конкурсу
ім. Г.Х.Андерсена **Є.Білоусовим** 15.00

29 травня

- Круглий стіл «Сучасна українська книга: що очікувати?» 11.00
- Підведення підсумків благодійної акції «Подаруй дітям книгу» 13.00

27-29 травня

- Розширений роздрібний продаж книг за гуртовими
цінами видавництва 9.00-19.00

ДУХ ЗЕРОВИХ НАГАДУЄ СМАК ЧАЮ

Перша оцінка збірки «Родинне вогнище Зерових» — упередження. Адже з видатних Зерових найбільше відомо лише про неокласика професора Миколу Зерова, відтак виникло закономірне (насправді, хибне) міркування: Боже, невже М.З. судилося аж таке забронзовіння, яке поширилося й на його родичів?

Артемій ДЕМИДОВ

Та й спогади дружини М.З. Софії та його кохання Людмили Курилової мимохіть викликають сарказм: ось, мабуть, пані Соня пише, як кохала й допомагала чоловікові (хоча добре знаємо, що кохала вона Віктора Петрова-Домонтовича, з яким зраджувала чоловіка й отруйовала йому життя), а саме цього їй не подарує пані Люда. А якщо врахувати, що за спогадами С.Зерової та Л.Курилової одразу йдуть спогади В.Петрова... Не знаю — як вам, а мені чомусь не дуже багало порпатися в цьому багатокутникові на кшталт «вони любили одних, були одружені з іншими, й усі були однаково нещасними».

Проте збірка виявилася справжнім психо-соціальним одкровенням, певною українознавчою сенсацією. Навіть важко собі уявити, що вихідець із місць, де межують Україна, Росія й Беларусь (Новозибковський район Брянщини), вчитель історії та географії Костянтин Зеров та його дружина, уродженка Полтавщини Марія Яреско, мали одинадцять дітей — з яких імена щонайменше трьох безперечно ввійдуть до «сотні найвидатніших українців ХХ сторіччя», якщо такий реєстр хтось колись складатиме. Адже, окрім старшого сина Миколи, справжньою зіркою у своїй галузі був і другий син, академік Дмитро Зеров — бріолог (спеціаліст із ботаніки мохів) зі світовим ім'ям, багаторічний директор Інституту Ботаніки, професор біофаку Київського університету, редактор «Українського Ботанічного Журналу». Видатною особистістю був і четвертий син, відомий під псевдом Михайло Орест, — діяч повоєнної української еміграції в Німеччині, невтомний перекладач німецької та французької поезії (близько 500 перекладених текстів), автор поезій неокласичного стибу, перший публікатор і дослідник творчості свого брата Миколи. А також п'ятий син, засекречений інженер великих військових стратегічних замовлень Георгій Зеров, який помер у Москві лавреатом Сталінської премії та інших високих урядових нагород; а ще й третій син, талановитий гідробіолог Кость Костьович Зеров... І цей перелік можна продовжувати.

Ще важче уявити, що Костянтин і Марія Зерови, яким Всевишній відпустив унікальний часопростір (з 1860-х по 1940-ві роки), пережили арешт і смерть відомого на всю Україну сина Миколи та заборону на видання його творів. Пережили кілька арештів сина Михайла та спробу самогубства під час одного з ув'язнень. Важку хворобу й врешті смерть старшої доньки Олени. Розстріл чоловіка молодшої доньки Валерії (NB: чоловік приїхав із віддаленого місця роботи до 25-річної дружини й 2-річної доньки на Новий рік, тут-таки був заарештований й цього ж новорічного вечора розстріляний). Пережили смерть своїх чотирьох дітей у ранньому віці та десятирічного онука-улюбленця. Не кажучи вже про 1932-33 роки.

Подиву гідна й географія вісімдесятирічного життя родоначальників видатного грона — Зінків на Полтавщині, Глухів на Чернігівщині, Переяслав на Київщині, Крелевець на Сумщині й на решті Дашів на кордоні Вінничини й Черкащини — ціла енциклопедія містечково-селищної української культури. Там народжувалися їхні талановиті діти. А ось географія останніх притулків цих дітей: Соловки та околиці Медвежьегорська в Карелії, Київ (Байкове кладовище) та Київ (ординарні цвинтарі), Одеса, Авґсбург у Західній Німеччині, Москва-Хімкі й Москва-Люберці — теж показова енциклопедія векторів-протуберанців українського хронотопу ХХ сторіччя.

На противагу багатьом попереднім, ця збірка мемуарів містить небагато стандартних «текстів про метрів» — коли, наприклад, пишуть про «вічно живого в наших серцях старшого друга й вчителя» зворушливо-ідеалізовані звіти. Зовсім невеличка дешифрація таких статей про академіка Дмитра Зерова (на тлі переважної більшості по-справжньому цікавих матеріалів) навіть сприймається спеціальною новелою, своєрідною стилізацією, аби читач за психологією життя й творчості братів і сестер не за-

був про деякі глобальні соціально-історичні параметри. Таке собі дискурсивне уречевлення призабутого феномена «радянської науки й культури», в якій працювало так багато Зерових. Так само уречевлення іншого феномена — діаспорної графоманської балаканини — зробило б занудними спогади про Михайла Ореста, якби це не сприймалося ще однією спеціальною родзинкою стилізацією.

А що найприємніше, у «Родинному вогнищі Зерових» практично немає ані «просвітівського» примітивного нати́визму, ані вульгарних громів і блискавок з приводу більшовицького терору й багатостраждальної Неньки. А це вже досить оптимістичний знак!

Читаючи про Зерових, подеколи згадуєш тексти Костянтина Москальця й Володимира Кашки. І не тільки тому, що Микола Зеров, очевидно, улюблений поет цих авторів. А власне, через спільний для них культ чаю. «О, як добре я потрапив саме на твій завжди такий смачний і ароматний чай, — весело заговорив Рильський». «Микола

Костьович похачував мене чаєм», — через десятиліття згадував Петро Одарченко. «Він заварив свіжий і міцний чай, що він умів його заварювати артистично, своїм «зеровським» способом», — доповнювала Софія Зерова.

У спогадах пані Курилової також є два чаювання — поміж якими була ніч, проведена Миколою й Людмилою, людьми, що любили одне одного, наодинці. І ця ніч, даруйте патос, має ввійти до духовної скарбниці українства як великий святий символ. «Вина не пили — пили чудовий, заварений особливим «зеровським» способом, духмяний і міцний чай. А потім розглядали книги, фотографії, художні репродукції, була задушевна й тепла розмова, були, звичайно, вірші. Було багато щирости, доброї глибокої одвертости, ніжності. А пізно вночі — спокійний і чистий сон у різних кімнатах: він — у кабінеті на канапі, я — в спальні, на ліжку Софії Федорівни.

Ранок випав чудово прозорий, сонячний, негарячий. На круглому столі

духмяніли троянди. Тут ми пили чай. Відчувалося, що ця ніч, проведена під одним дахом, чиста й світла, ще більше нас зблизила, подарувала нам добру дружбу, дружбу-ніжність. І ми прийняли її як щедрий і радісний дар Долі...»

Цікаво, що брати Зерови мали феноменальну пам'ять. Микола все життя пам'ятав (після одного-двох прочитань) сотні віршованих текстів російською, українською та іноземними мовами, зокрема, всього пушкінського «Євгенія Онегіна». Те ж згадують і про Михайла Зерова (який, зокрема, цитував чи не всього Козьму Пруtkова), про інших їхніх братів і навіть про рано померлого сина М.З. Очевидно, феноменальну пам'ять мали й деякі учні професора Зерова: найдетальніші спогади про нього відновив у 2002 році 94-річний петербуржець Абрам Гозенпуд.

Не менш цікаво, що брати й сестри Зерови виростили в російськомовному середовищі. Під час навчання в Київській 1-й Гімназії Микола, як і його однокласник Олександр Шульгін, були звичайними «київськими росіянами»; те ж стосується перебування на перших курсах університету — тоді Микола писав цікаві пародії й епіграми ще такою російською мовою. «До українства в ті часи Зеров не признавався, мабуть, і не знав нічого про нього (а якщо і знав — то хіба що від мене)», — стверджує Шульгін. Саме йому М.З. подарував світліну з написом «Борцу и оратору от абсолютной беспринципности». Але за кілька років уже студент-пітерець Олександр Шульгін побачився зі студентом-киянином Миколою Зеровим «і вже тоді ясно помітив, що «принципи» свої він таки знайшов, що він став глибоко свідомим українцем...»

Рівно півстоліття тому російський прозаїк Фьодор Абрамов видав перший том своєї епопеї «Брати і сестри»; рівно тридцять років тому вийшла остання, четверта книга цього роману. За відсутності у нас своїх Абрамових, які би писали українські епопеї про наших братів і сестер, маємо для пізнання українства дбайливо зібрані мемуари.

У випадку блискучої збірки «Родинне вогнище Зерових» низький уклін представникам «вогнища» — співкладачці й співавторці збірки Марині Зеровій, спонсору Юрієві Зерову, технічному редактору Тетяні Зеровій, а також фаховим відновлювачам нашої історичної пам'яті Євгеніві Сверстюку та Романові Корогодському.

Кр

Родинне вогнище Зерових. Сер. «Українська модерна література». — К.: Гелікон, 432 с. (о)

ПЕРСОНИ ПОЗА ЛИЧИНAMI

«Необычный вид искусств» — так визначена в анотації традиція створення посмертної маски, але це досить непевне визначення. Виходячи з власного досвіду зняття прижиттєвої маски та опису того, як проходить ця процедура з померлими, задаєшся питанням, чи слід називати це мистецтвом — може, швидше — ремісничою навичкою, що потребує зібраності та холодного розуму. Що ж до флеру таємничості, то він швидше обумовлений аспектами не так мистецькими, як сакральними. Бо йдеться про діткнення до найбільшої таємниці життя — смерті.

Клавдія СОХМЕТОВА

Книга є результатом співробітництва Музею Однієї Вулиці та Павла ГЛОБИ, і саме факт співробітництва є єдиним аргументом на користь того, щоб дві окремі роботи з'явилися під однією обкладинкою. Тема посмертної маски формально об'єднує дві частини книги, проте кожен з авторів займався окремою справою. Автор статті «Сквозь мертвое лицо проступит лик» Дмитро ШЛЬОНСКИЙ репрезентував виставку Музею Однієї Вулиці в контексті історичної традиції створення масок, Павло Глоба — себе як фізіогноміста. Та жодна з частин, на жаль, не може претендувати на повне освітлення заявленої теми.

Виправдання знайти можна. Шукати його намагається принаймні Дмитро Шльонський — у тому факті, що тема досі надто мало була досліджена, отже, йдеться про царину в певному сенсі цілину, а це, річ зрозуміла, — складно. Тим паче, що автор не визначається з тим, що власне він досліджує. Кістяком його статті є історичний екскурс в традицію зняття посмертних масок, проте на перший план висувуються то технологічні, то духовні аспекти цього акту. Це надає статті певну жвавість, безпосередність, проте й дивує нерівномірністю акцентів. Так, роздивляючись маски давнини, він обмежується загальновідомими кліше підручників, ніби вчителі в школі таки впевнили його в примітивності мітотворчих засад давніх цивілізацій. Єгипетський канон поховальної маски побіжно, без коментарів ледь згадано, хоч він є квінтесенцією вшанування форми, що, за твердженням авторки книги про інші маски, Камілії Палья, відобразилася (!) визначальним чином на становленні європейського світосприйняття.

Проте, що ближче до сьогодення, то впевненіше автор береться до аналізу психологічного навантаження теми. Він вже вдається до риторичних запитань, виходить на проблематику, співставлення різних підходів. Наприклад, таких діаметрально протилежних, як технологічний та ідеологічний. Можна й не погодитися зі скульптором І.Шадром, що розкритикував зроблену С.Меркуровим маску Леніна саме за те, що вона була знята

механічно, і була відображенням агонії, а не сути вождя пролетаріїв. Але це — ілюстрація того факту, що, очевидно, механічний підхід не кожного задовільнить і звабить примарою об'єктивності. Сам Шльонський, принаймні, не обмежується фіксацією фактажу — вдаючись до сентиментально-поетичного нахилу, він розмірковує про перехід від буття до безсмертя, часом апелюючи до Волошина й Метерлінка.

Натомість езотерик Глоба подає вилучену ним інформацію за аксіому, не розводячи туману. Він презентує себе, дає зрозуміти, що знається на визначенні справжньої природи людини. «Подлинная сущность человека», за твердженням П.Глоби, розкривається на обличчі по смерті, коли розслаблюються зморшки й розслаблюються м'язи. Що ж до того, що це твердження можна піддати сумніву? Чи людина своїм

життям не заслуговує на певні зморшки? Чи їх візерунок не визначає життєвий доробок? Зрештою, чому б не притягнути лексикон Юнга, де маска ототожнюється з личиною, машкарою. Чи можна сподіватися скласти об'єктивну картину душевного складу людини завдяки масці, тим більш — створеній у ситуації, коли життя полишило тіло? Однак для П.Глоби маска — не тема для медитації на зразок коану, а розсекречений архів життя. Категоричність висловів мусить упевнити читача — автору відомий певний метод, що виводить на істинну реальність попри те, як вона проявляється в житті. Навіть, якщо життя довело протилежне, певно, воно помилилось (або сучасники з їхніми трактуваннями). На те на споді позитивного знання традиційних наук є метанаяву, як от метафізика. Але ж розподіл компетенцій — річ суттєва.

Авторство, розподілене між істориком та класиком нашої езотерики, могло б дати на виході неабиякий результат. Коли б аналіз наявного музейного матеріалу, експонатів, раціональний опис їх ішов би паралельно вилученню абстрактних змістів, що ховаються під маскою, коли би фізика доповнювалася метафізикою...

Проте, вийшло навпаки.

Кр

Дмитрий ШЛЬОНСКИЙ, Павел ГЛОБА. Посмертная маска. — Л.: Центр Європи, 76 с. (о)

ФАБУЛА ДОКУМЕНТАЛЬНОСТІ

Автор книги — навпрочуд цікава й непересічна особистість. Судить самі — полковник у відставці, колишній співробітник зовнішньої розвідки СБУ і КДБ, президент громадської організації «Системний інформаційно-аналітичний центр». Він займається питаннями оптимізації систем управління, вивчає можливості застосування нових технологій у галузі менеджмента. **Валентин БАРЗИНСЬКИЙ** також досліджує філософські питання побудови гармонійного співіснування та взаємовідношення людини й природи, є автором цілої низки захоплюючих книг.

Андрій МОРОЗОВ

Щодо останньої книги, то вона при-
ваблює тим, що допомагає читачу
розібратися в реальних процесах, які
відбуваються у світі, готує нас до аде-
кватного сприйняття загроз, допомагає
знайти ефективні методи запобігання
небезпеки. Проте ловиш себе на думці,
що сюжет тексту менш цікавий, ніж
контекст, в якому цей сюжет розгор-
тається. Фабула нехитра — основні
події розгортаються навколо жур-
наліста Михайла Коваленка, який пи-
ше на кримінальні теми. На одній із кон-
ференцій він знайомиться з геніальним
вченим, відкриття якого могли б реаль-
но протидіяти терористичним актам із
застосуванням біологічної зброї. Але
скоро Михайлу доведеться проявити
не лише свій письменницький талант. Над жит-
тям вченого нависла реальна загроза. У цій
екстремальній ситуації Коваленко демон-

струє всі вміння та навички, які
встиг здобути під час проход-
ження служби в елітному під-
розділі антитерора.

Якщо адаптувати та зроби-
ти політкоректним, то все це потягне на непо-
ганий американський бойовик. Але, якщо
без жартів, книга, насправді, доволі цікава,
але її єдиною вадою є те, що вона не є ху-
дожним твором.

Коли читаєш її, то здається, що це якийсь
посібник з геополітики.

Валентин Барзинський хотів, що назива-
ється, втиснути в такий невеличкий фор-
мат стільки цікавої інформації, що переобтя-
жив текст, наблизив його до документально-
го (або псевдодокументального) жанру й,
як результат, — втратив почуття естетичної
міри. Хоча якщо згадати, що пан Барзинсь-
кий не є професійним письменником, то
можна закрити на це очі й спробувати знай-
ти для себе щось корисне. Так, наприклад, з
перших же сторінок читач дізнається про

проблему «золотого мільярда» — встановле-
ну чисельність населення землі для опти-
мального збереження ресурсів для вижи-
вання. Виявляється, що всі, хто не вписав-

ся в цей мільярд, є недолюдьми, рабами. Дуже сміливо автор вис-
ловлюється й про світовий уряд і
глобалізацію, зокрема, відчуваєть-
ся його серйозне невдоволення
американською зовнішньою політи-
кою, які вкладені у вуста головних ге-
роїв книги. У висновках чується па-
фосні, але не безпідставні нотки про-
те, що решта націй та держав, що
потрапили в немилість світовому уря-
ду, підлягають знищенню. Стилїстика
роману подекуди нагадує витримки з
посібника з конспірології (теорії заклоту),
які розбавлені штучними художніми вставка-
ми. Та й власне «художній» сюжет книги не
має особливого значення. Якби його не бу-
ло, книга нічого б не втратила. Але особис-
то я із захопленням ознайомився з числен-
ним таємними протоколами та документа-
ми, якими так рясно збагачений текст.
Врешті-решт, де ви ще знайдете купу нетри-
вільної компетентної інформації, почина-
ючи з тероризму й закінчуючи правилами
ведення зовнішнього спостереження?

Саме через їхню наявність автору мож-
на пробачити все — навіть, брак худож-
ності та стилю. ®

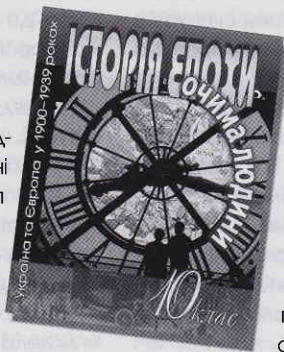
Валентин БАРЗИНСЬКИЙ. Охота на гения. —
К.: Радуга, 216 с. (п)

МІЖНАРОДНИЙ СИМПОЗІУМ ВИКЛАДАЧІВ ІСТОРІЇ

«Поганий вчитель пропонує істину,
добрий вчитель вчить її знаходити».
А.Д.Істервег

Аналіз шкільної практики засвід-
чив, що останнім часом історичні
дисципліни стали викладатися
надто одноманітно. Випускники не
здатні до оцінки подій та явищ ми-
нулого, історичного аналізу, не
мають власного ставлення до
минулого. Пасивно вивчаючи ма-
теріал шкільного підручника з історії, учень не
виявляє ініціативи, не має змоги продемон-
струвати власний погляд. Часто шкільні
підручники перевантажені чужими думками
й говорять чужими словами. Ми надто деспотично
тиснемо на юну особистість, контро-
люючи знання учнів. Часто забуваємо голов-
ний принцип демократичної школи: що менше
вчитель говорить, то краще навчає.

Навчання школярів самостійно знаходи-
ти істину в минулому, формування у них праг-
нення її пошуку в повсякденному житті було
головним завданням проекту «Інновації в
історичній освіті України», реалізованого
Всеукраїнською асоціацією викладачів

історії та суспільних дис-
циплін «Нова Доба» у тісній
співпраці із європейською
Асоціацією вчителів історії
EUROCLIO, Міністерством
освіти і науки України, Інсти-
туту історії України НАН Ук-
раїни та видавництвом «Гене-
за». Фінансування здійснюва-
лось у рамках міжнародної
програми МАТРА Міністер-
ства закордонних справ Ко-
ролівства Нідерландів.

Упродовж 2001-2004 років проект об'єд-
нав зусилля вітчизняних та іноземних колег із
Австрії, Болгарії, Нідерландів, Росії, Шот-
ландії. Наслідком такої партнерської
співпраці став навчальний посібник з історії
України першої половини ХХ ст. «Історія епо-
хи очима людини. Україна та Європа у
1900-1939», який рекомендовано Міністер-
ством освіти і науки України.

**Особливостями інноваційного посібни-
ка «Історія епохи очима людини» є:**

— залучення у ході вивчення історії її но-
вих аспектів — наслідків впливу політичних,
економічних, культурних і соціальних про-

цесів на життя пересічної людини, її повсяк-
денного життя, побуту, уподобань та поглядів;

— розгляд минулого з позиції багатора-
курсності і полікультурності (історія очима
переможця і переможеного, різних соціаль-
них, етнічних, політичних та ідеологічних груп,
осмислення подій з різних ракурсів — євро-
пейського, національного, регіонального);

— спроба відтворити історію України на тлі
подій та явищ європейської та світової історії;

— у центрі уваги — Людина: далеко і
близько, видатна і пересічна. Це дозволяє
зробити історію ближчою і зрозумілішою
для учнів;

— у посібнику відсутній авторський тек-
ст: авторська позиція не нав'язується чита-
чеві, є можливість розвивати зріле критичне
ставлення;

— активно використано візуальні дже-
рела (карти, карикатури, фотографії), ста-
тистика, свідчення очевидців, офіційні доку-
менти та погляди істориків.

Використання матеріалів посібника на
уроках історії допоможе вчителю подолати
проблеми змістового перевантаження шкіль-
них курсів історії, сприятиме поліпшенню їх
навчально-методичного забезпечення. ®

ХАЙ МОВЧАТЬ АМЕРИКИ Й РОСІЇ

А коли говорить жінка, мовчати мусять не тільки Америки й Росії — зле, як правило, усім навколишнім чоловікам. Бо на кого, як не на них, глибоко упосліджених феміністками представників пост-якогось там суспільства, навалюється всім своїм національним темпераментом українська жінка. Чи з веслом, чи з мечем, чи з традиційним інструментом — макогоном.

Тетяна
ЩЕРБАЧЕНКО

Годі оптимізму. Минули легендарні часи, коли жінки вправно орудували макогонами. Сьогодні запропонувало звільненій феміні більш дошкульну зброю, «твердую крицю» — слово, тобто — літературне слово. Чи ж тільки естрадним мужам нині дозволено мавпувати чудесну половину людства, і так, і йнак вивертаючи її невинні слабкості, милі вереди, які мусили б лиш підкреслювати беззахисну чуттєвість прекрасної статі?

Львів'янка **Ірина ЛЬВОВА** («НЕ псевдонім, а прізвище за чоловіком») сміливо й безпеліційно взялася за крицеву зброю й разом із видавництвом «Піраміда» поставила крапки над «і» невдячної війни під назвою «хто крайній»: боїв за те, кому не виносити сміття, хто доцільніше використовує сімейний бюджет чи кого мусять слухатися діти. Подеколи з авторки прозирають і рішучі пазурі амазонок, і народно-заслужені берігині, і хтиві кицьки гламурних обкладинок, і навіть шизоїдні фіфочки з млосними поглядами, любительки гороскопів, дешевих брязкалець та ді Капріо, — жіночий світ такий багатий!

Однак усі вони не можуть обійтися без головного (болю?) — чоловіка. Мудра жінка

9.50 €

обов'язково підніме тост за боже створіння, яке розділило з нею в давноминулі часи пост'райську екзильну й ішло пліч-о-пліч от уже багато тисяч років. А не дав Бог третью статі...

Втім, що стосується третьої — часи змінилися, збагатившись толерантно означеними колорами. У героїні Львової був «бойфренд кольору серпневого неба». Розумію, що ти, любий чительнику, знаєш, як липа шелестить, тож зрозумієш, що панна закохалася в парубка нетрадиційної орієнтації. О, горе! Що робити — знає письменниця. «Мої колишні бойфренди, попри різноманіття уподобань, мали спільну властивість: їх нудило від Кіркорова... А з Ним у нас відбувся душевний альянс.» Актуальна діалектика життя засвідчує, що любов зла, але ж не такою мірою! Одним словом, жили вони довго, але дітей не мали.

Відверта жіноча призма — безпеліційно сатиричний погляд на себе й навколишніх (чоловіків, звісно) — у книжчині **Мій чоловік — пінгвін**. Насолоджуйтеся персонажами кунст-камери, кривими дзеркалами й жахалочками. Жодних сенсаций.

Ірина ЛЬВОВА. Мій чоловік — пінгвін... а бойфренд кольору серпневого неба. — Л.: Піраміда, 160 с. (о)

«ПАМ'ЯТЬ — ЦЕ МИСТЕЦТВО»

«Йому шістдесят два роки, і він понад сорок років хворіє на серце...»

Це сталося напередодні виходу перших двох його книг, переддень зйомок його найкращої кінокартини. «...він багато шукав визнання за своє письменство, і тепер друкуються його перші дві книжки... Він мучився чотири роки над сімнадцятьма варіантами сценарію. Бюрократи нарешті затвердили виробництво, і завтра о дев'ятій він розпочне акторські проби.» Та майже опівночі, перед сповненням енергійних сподівань робочим понеділком 25 листопада 1956 року **Олександра ДОВЖЕНКА** не стало.

Говорять, смерть настала він уколів двох різних препаратів, і один із них зробила... його «Персефона, його чорновола богиня

смерті й воскресіння», Юлія Солнцева, чарівна Аеліта, з якою Довженко навжився піти до загсу лише після двадцяти двох років співжиття. Бо була ще одна історія, ще одна жінка, «з якою Сашко був одружений двадцять шість із двадцятьма семи років, що він прожив із Юлією».

У своїх спогадах Солнцева пише, що за роки, які провели разом, вони лаялися лиш одного разу. Втім, із цим не завжди погоджуються їхні сучасники. Та слова «Мене більше немає» Довженко промовив раніше — на зустрічі зі Сталіним, коли було «засуджено» «Україну в огні», а Юлія три години сиділа на телефоні, очікуючи почути найгірше.

Про жінок, здобутки, творчість і щемке бажання мистця повернутися в Україну — у нарисі Марка Царинника (Канада), розпоча- тому весняним числом «КІНО-КОЛОМ».

день

ТЕМА ДЛЯ МЕДИТАЦІЇ

Леонід КОНОНОВИЧ — про специфіку вітчизняної жанрової літератури: «Через психологію середньостатистичного громадянина, котрий згоден буквально на все, аби лиш не було війни, просто не можуть існувати такі жанри масової літератури як, наприклад, бойовик... Відомо, що повноцінний детективний роман розвивається лише у вільних суспільствах, де кожен громадянин готовий захищати свої права, — і не лише через суд, але й за допомогою зброї, якщо рішення суду йому раптом не сподобається». Про свій новий твір **Тема для медитації**: «Це роман про епоху — як, наприклад, «Смерть героя» Річарда Олдінгтона, «Чорний обеліск» Ремарка чи «Ходіння по муках» Алексея Толстого». Про кращий український твір останнього десятиріччя: «Єдиним сильним твором був, як на мене, роман Пашковського «Щоденний жезл», — тільки він і височить, мов скеля, посеред нашого літературного болота».

КОМЕНТАР

ГАЗЕТА ПОЗА ЧАСОМ

Світлана МАТВІЄНКО публікує перший фрагмент із циклу статей про феномен газети «Літературна Україна», котра «є, безперечно, унікальним комфортним простором для тих самих шести тисяч людей, що нездатні уявити собі **інше**, що вони його або сліпо ігнорують, або заперечують... В цьому безчасовому просторі шпальт рятуються люди, заскочені сучасністю... На шпальтах «Літературної України» — тисячі тих наших сучасників, з ким ніколи не асоціюватиметься сучасна українська література ні назовні, ані всередині; кого ігнорувала історія... Не здатна придивитися ходу, газета дивиться сучасності у спину. А зі спину — все однакове».

ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ

ХТО НАМ ПОКАЗУЄ УКРАЇНУ?

Олександр РОДНЯНСЬКИЙ розмірковує про відповідальність інтелектуальної еліти за «артикулювання основних характеристик бренду під назвою Україна»: «У прайм-таймі українського телебачення — проєкти, програми чи серіали, зроблені не в Україні... А дуже невелика кількість людей — не більше як 4% — здатна відрізнити реальність справжню від реальності телевізійної».

КНИЖКА РОКУ, 2004: НОМІНАЦІЯ «КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО»

ПЕРІОДИЧНЕ ЖИТТЯ

ДАЙДЖЕСТ

ВИ ШУКАЄТЕ КНИГУ?

Скористайтесь допомогою служби «Книга — поштою».

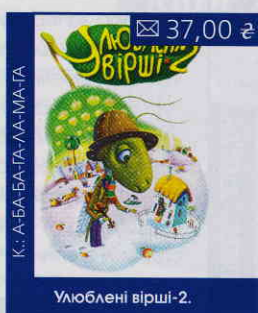
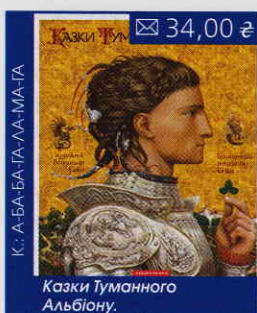
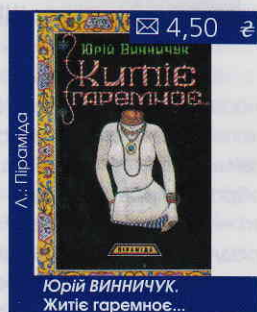
Будь-яку книжку з розміщених на наших сторінках із позначкою ☒ Ви можете замовити в нас та отримати на пошті післяплатою.

Для цього треба **надіслати нам замовлення**, в якому обов'язково **вказати**: автора книги, назву книги, назву видавництва.

Адреса для замовлення: ТОВ «Редакція газети «Книжник-review», а/с 135, Київ-70, 04070.

Повний прайс наших книжок Ви також **можете замовити** за адресою:

olga@elitprof.com.ua або ознайомитися з ним на сайті **www.review.kiev.ua**

19 травня

«Що сказати, я вперше в житті розмовляю з отакою-от штукою. Добранич»
(Перший виступ Томаса Едісона по радіо)

1125 Помер власник найвизначнішої Шапки у всій вітчизняній історії — Великий князь Київський Володимир Мономах. За князювання бив половців, аж дим стояв, а в історію літератури увійшов завдяки «Повчанню...», вміщеному невідомим перепишувачем до Лаврентіївського літопису. Між іншим, владцем він став швидко й жорстоко: 113-го прийшов до Києва й придушив повстання місцевого люду.

1568 Англійська королева Єлизавета I наказала кинути до в'язниці колишню королеву Шотландії Марію Стюарт, коли та заявила про свої права на корону.

1762 Народився німецький філософ Йоган Готліб Фіхте.

1825 Помер французький мислитель та публіцист, представник утопічного соціалізму Анрі-Клод Сен-Сімон.

1861 У Сумах відкрито першу недільну школу.

1890 Народився Микола Євшан (Федюшка) — секретар Наукового товариства ім. Т.Шевченка та літературний критик, що найбільші набутки української літератури пов'язував з естетичним досвідом Кобилянської, Лесі Українки та Коцюбинського.

1918 Гетьман Скоропадський уперше публічно виступив як голова Української держави. Він зазначав, що основою його політики будуть принципи демократизму та державної незалежності, себто — самостійності України. Але він і соціалісти самостійність розуміли по-різному, а тому втратили й незалежність, і... Варто лише згадати, що саме сприяннями колишнього Гетьмана з фашистських таборів було звільнено С.Бандеру, А.Мельника та Я.Стецька.

1921 США впровадили еміграційні квоти.

1922 Було засновано Всесоюзну піонерську організацію.

1925 Помер український етнограф та історик, автор фольклорних та історичних праць з історії Запоріжжя та Півдня України Яків Новицький.

1928 У Калаверасі (Каліфорнія) пройшли перші ігрища Жаб зі стрибків у довжину. І тепер кожного травня Жаби зі всього світу еднаються в щирому прагненні перестрибнути одна одну на окружному ярмарку Калавераса.

1952 Письменниця Ліліан Гелман відмовилася давати свідчення проти своїх друзів в сенатській Комісії, що провадила розслідування антиамериканської діяльності: «Я не можу й не буду йти супроти совісті на угоду хвилинній моді», — сказала вона.

1964 США висловили офіційний протест радянському уряду за приводу знайдених у приміщенні їхнього посольства в Москві прихованих мікрофонів.

«КНИЖНИК-КАЛЕНДАР»

НАШ
ЧИТАЧ

За даними соціологічного опитування, здійсненого під час X Форуму видавців у Львові (вересень 2003)

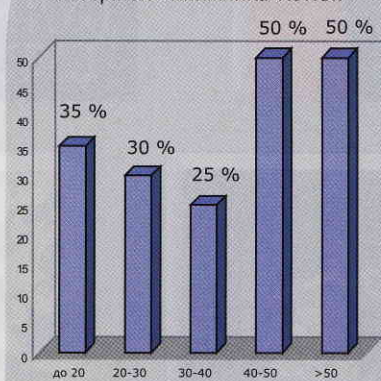
Аудиторія читачів журналу «Книжник-review»

Рейтинг літературно-книжкових видань серед покупців книжок

Відсоток читачів, які дізнаються про нові книжки переважно зі сторінок «Книжника-Review»

ЦІНИ
НА РЕКЛАМУ
К_r
ЗНИЖЕНО

»» Кольорові шпальти

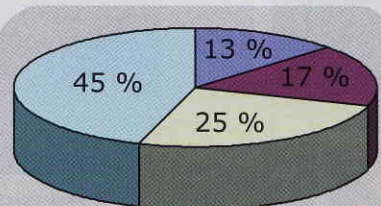
1-ша сторінка обкладинки	1500
2-га сторінка обкладинки	1200
1/2 шпальти	700
3-тя сторінка обкладинки	1000
1/2 шпальти	600
4-та сторінка обкладинки	1200
1/2 шпальти	700
Внутрішні шпальти	900
1/2 шпальти	500
1/4 шпальти	300
1/6 шпальти	200
Центральний розгорт (дві шпальти)	1850

»» Двоколірні шпальти

Розміщення зображення обкладинки книги	1 шпальти	550
з короткою анотацією на сторінках	1/2 шпальти	350
	1/4 шпальти	200
	1/6 шпальти	120
«Книга-поштою» – 70 грн.		

Вартість (грн.) з ПДВ*

СХЕМА ПОШИРЕННЯ ЖУРНАЛУ

- ☐ Індивідуальна передплата
- ☐ Роздріб
- ☐ Бібліотека
- ☐ Цільова розсилка

ПЕРЕВАГИ

Кольорова реклама на обкладинці і вклейках формує респектабельний імідж фірми, свідчить про її готовність до співпраці з новими клієнтами, робить ваші книжки упізнаними для продавців, покупців і читачів.

ЗНИЖКИ З ОПЛАТИ

2-х публікацій	–	5 %
3-х публікацій	–	10 %
4-5-ти публікацій	–	15 %
6-ти та більше	–	20 %

Тел./факс: 416-05-57

e-mail: galina2 @elitprofi.com.ua

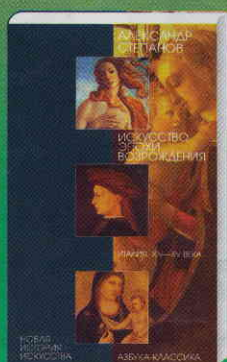
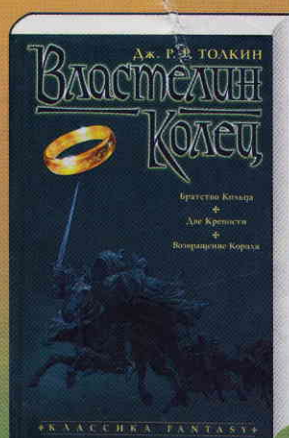
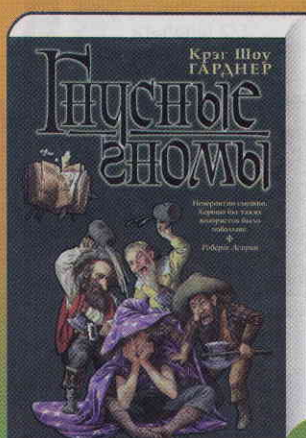
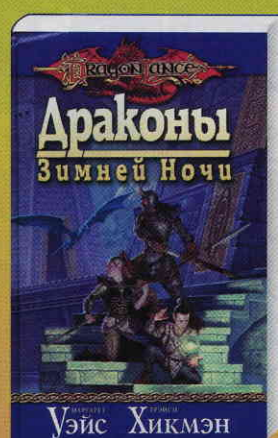
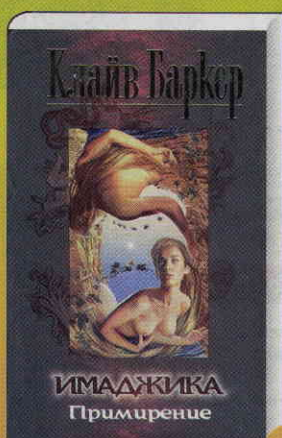
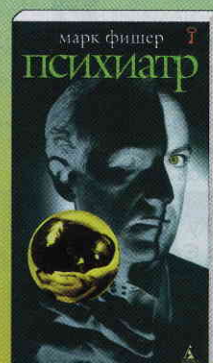
*Ціни вказано без урахування податку на рекламу

Почни домашню бібліотеку

3

«АЗБУКИ»

З питань придбання книжок видавництва «Азбука» звертатися до офіційного представника «Азбука-Україна».
Адреса: 04073, м. Київ, Московський пр-т, 6 (2 поверх, к. 14)
Тел./факс: (044) 490-3567